

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

**Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní
Hrádek**

Diplomová práce

Autor práce: **Bc. Hana Šimonovská**

Vedoucí práce: **Ing. Jana Stejskalová**

© 2013 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 9.4. 2013

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Janě Stejskalové za poskytnutí pomoci a cenných rad při zpracování této diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat plukovníkovi Ing. Pavlu Vobůrkovi, za jeho vstřícnost a umožnění přístupu do vojenského areálu Komorního Hrádku.

Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek

The study of Vegetation Changes Recovery in the Courtyard of the chateau Komorní Hrádek

Souhrn

V diplomové práci „Studie vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek“ bylo snahou vytvořit v místě předpolí zámku reprezentativní zahradu, která by dokreslovala celkový historický obraz zámku a nenarušovala by jej.

V první části práce, která se zabývala literárním přehledem problematiky tématu, byl zaznamenán vývoj zámku. Jsou zde popsány jednotlivé etapy architektonického vývoje budovy zámku, a paralelně s nimi se dozvídáme i o parku, který k zámku náleží. Řešená část zámeckého prostoru byla vytvořena až na konci 20. století jako zahrada „anglického typu“. Dříve se zde nacházel hospodářský dvůr, který ale schvátil požár. V navazující části je ve stručnosti popsána struktura památkové péče v České republice, jelikož zámek je významnou nemovitou kulturní památkou a problematika péče o památky s tím tedy úzce souvisí.

Kapitola, Zhodnocení podkladových údajů, zahrnuje seznámení se současným stavem předpolí zámku. Jsou zde zpracovány jednotlivé analýzy, které slouží jako podklady pro navržení obnovy, která bude v souladu s požadavky památkové ochrany.

Z analýz byl vypracován návrh, který je popsán v kapitole, Vlastní projekt. Bylo zjištěno, že hlavním problémem v parku je keřové patro v rozkladu, obklopující zdravé ve většině případů listnaté dřeviny. Díky tomu tedy narušuje celkový obraz rozvolněné kompozice předpolí. Následující nedostatek je přítomnost povrchů, které nekorespondují s památkou. Jsou zde vytvořeny dva koncepty, z kterých je zpracován vlastní návrh projektu. Dále jsou vytvořeny osazovací plány nových záhonů a vizualizace vybraných částí parku. Na projekt je zpracován ekonomický propočet.

Přílohy ve formě map, fotodokumentace, tabulek a vizualizací jsou součástí příslušných kapitol. Zdroje použité literatury jsou uváděny v jejím seznamu v závěru práce.

Klíčová slova: nemovitá kulturní památka, orgány památkové péče, historický průzkum, architektura, analýzy, zahradně architektonické řešení

Summary

In the thesis *The Study of Vegetation Changes Recovery in the Courtyard of the Chateau Komorní Hrádek* the aim was to create a representative garden in the foreground, which would complete the historical picture of the chateau, but would not interfere.

The first part of the work deals with a literature review and a historical development of the chateau. Different stages of the architectural development of the chateau are described and at the same time the reader learns also about a park that belongs to the chateau. Part of the chateau space was created at the end of the 20th century as a garden of an English style. There used to be a former farmstead, later destroyed by a fire. The subsequent part briefly looks into the structure of the care of monuments in the Czech Republic because the chateau is an important historical sight and the issue of the monuments protection is closely related to it.

The chapter called *The Evaluation of the Foundation Data* includes familiarization with the current state of the foreground of the chateau. Particular analyses are processed here and they serve as a basis for designing regeneration which would be in accordance with the requirements of monuments protection.

These analyses became the ground of a proposal which is explained in the chapter *The Actual Project*. It was found out that the main problem of the park is a decomposing shrub layer which surrounds healthy woody plants, in most cases deciduous species. This disrupts the overall composition of the foreground. Another defect is a presence of surfaces that do not correspond with the monument. There are two concepts for the personal proposal. Next, planting schemes of the new flowerbeds and visualization of selected parts of the park are created. A budget for the project has been made.

Attachments in the form of maps, photographs, tables and visualizations are included in the relevant chapters. Sources of the used literature are presented in the list at the end of the thesis.

Keywords: cultural monument, institutions care of monuments, historical research, architecture, analysis, garden architectural design

OBSAH:

1. ÚVOD	8
2. CÍL PRÁCE	9
3. LITERÁRNÍ PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU PROBLEMATIKY	10
3.1 Historie Komorního Hrádku	10
3.1.1 Předchůdce současného zámku.....	10
3.1.2 Nový gotický hrad Veselé.....	12
3.1.3 Renesanční zámek.....	14
3.1.4 Barokní úpravy zámku.....	18
3.1.5 Rokokové a klasicistní úpravy zámku	19
3.1.6 Zámek v období romantismu	21
3.1.7 Zámek ve 20. století.....	22
3.2 Současnost Komorního Hrádku	25
3.2.1. Nádvoří zámku.....	26
3.2.2 Součásti zámku	27
3.2.3 Zámecký park – barokní zahrada, krajinářský park.....	28
3.2.4 Předpolí zámku - anglický krajinářský park	32
3.3 Památková péče v ČR	35
3.3.1 Legislativní úprava památkové péče.....	37
3.3.2 Instituce podílející se na památkové péči	40
4. ZHODNOCENÍ PODKLADOVÝCH ÚDAJŮ	44
4.1 Textová část podkladových materiálů	47
4.1.1 Charakteristika území a širší vztahy	47
4.1.2 Provozní analýza parku.....	48
4.1.3 Funkční analýza parku	49
4.1.4 Kompoziční analýza parku	49
4.1.5 Hodnocení současného stavu zeleně.....	50
4.1.6 Odstraňovaná vegetace	51

4.2 Grafická část podkladových materiálů	52
5. VLASTNÍ PROJEKT	52
5.1 Textová část projektu	53
5.1.1 Koncept řešení	53
5.1.2 Zahradně – architektonická studie řešení.....	53
5.1.3 Průvodní zpráva k projektu.....	55
5.1.4 Ekonomický propočet projektu.....	57
5.2 Grafická část projektu.....	60
6. DISKUZE.....	60
7. ZÁVĚR.....	62
8. SEZNAM LITERATURY.....	64

1. ÚVOD

Komorní Hrádek patří mezi nemovité kulturní památky České republiky, jakožto památka v sobě nese cenný odkaz minulosti a hodnot, které jsou předmětem ochrany v současnosti. Dávají nám možnost nahlédnout do různých epoch lidského vývoje a i do tvořivého myšlení, které se v jednotlivých vývojových etapách odlišuje a zdokonaluje. Lze na nich doložit vývoj porozumění člověka se svým okolím, kdy vidíme zdokonalování zahradního umění, ale i vylepšování konstrukcí staveb, vypracovávání se v oblasti malířských technik a další podobné. Jsou naším dědictvím, které by se mělo chránit, aby i další generace měly možnost spatřit jejich dokonalost a poznaly díky nim svou vlastní historii.

Na zámku Komorní Hrádek je ve stavebním vývoji velice pěkně vidět, jak se budova zdokonaluje a vyvíjí v čase a tím nám dává možnost nahlédnout do své hluboké minulosti. U zahradního umění řešeného v této diplomové práci už tomu tak není, jelikož předpolí zámku nemá tak pevné zakotvení v historickém vývoji, a téměř žádným vývojem tedy neprošlo. Park byl založen v polovině 20. století jako zahrada „anglického typu“ již toto označení v sobě nese snahu o vytvoření rozvolněné krajiny, která by vyjadřovala vztah mezi člověkem a přírodou, tvořila idealizovaný ráj, který umožňuje únik před světem nespoutaný pravidly. Zahrada byla vzkříšena z hospodářského dvora, který byl požárem zničen.

Celý areál využívá armáda České republiky, v současné době probíhá přeměna Školícího a vzdělávacího střediska MO na Agenturu plánování a rozvoje lidských zdrojů.

Tato diplomová práce je tvořena v duchu následujícího výroku: *„Při všech pracích udržovacích a opravných si všude uvědomujeme, že jde o živé umění, o živoucí organismus, který se hlásí o svá práva a nemůže být ošetřován jako vývojem překonaný doklad.“* (Wagner, 2005)

2. CÍL PRÁCE

Cílem práce je zpracování studie vegetačních úprav zámeckého předpolí v Komorním Hrádku. Objekt je významnou nemovitou kulturní památkou okresu Benešov.

Smyslem práce je zvýšit kulturu pobytového prostoru předdvoří Školicího a vzdělávacího střediska ministerstva obrany nalézajícího se u vstupu do západní části zámku.

Práce se zabývá historickým a současným vývojem zámku, je zde zmíněna i ochrana památek a struktura památkové péče v České republice.

Zpracování návrhu vegetačních úprav bude uskutečněno v souladu s požadavky Správy budov a v souladu s požadavky státní památkové péče.

3. LITERÁRNÍ PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU PROBLEMATIKY

3.1 Historie Komorního Hrádku

Dříve, než bylo založeno první feudální sídlo na skalnatém hřebenu nad levým břehem Sázavy, nacházel se v údolí po jejím pravém břehu, ve vsi volané Chocerady, zemanský statek. Jak vznik této vsi, tak i její název byly s největší pravděpodobností dedukovány od tehdejší povinnosti obyvatel starat se o kupce a jiné kolemjdoucí, kteří tudy, po zastaralé polní cestě směřující z Prahy přes Hostivař, Říčany, Mnichovice, Ondřejov, Divišov, Vlašim, Čechtice a Humpolec, putovali na Moravu. Zdejší lidé měli za úkol „chotce“ (tj. útulky pro pocestné „radit“ (tj. dělat).

Zkoumání historického počátku a probírání se dějinami Komorního Hrádku a jeho blízkého okolí nelze považovat za jednoduché. Písemné zmínky, pokud chceme znát ty nejstarší dějinná období, která jsou uchována až dodnes, se téměř výhradně zabývají vlastnictvím nemovitého majetku a jen v nepatrné části ukazují život tehdejších lidí. V případě Komorního Hrádku se zachovaly zprávy, díky kterým bylo možné zkoumat a sledovat časovou posloupnost majitelů panství a až v mladších historických etapách nacházíme i informace jiného druhu. Dějiny Hrádku jsou také značně ovlivněny tím, že na konci druhé světové války tehdejší majitel zámku odvezl archivní materiál týkající se jeho statků do Riegensburgu v Rakousku, kde při osvobozovacích bojích došlo k jejich zničení. (Karbulková, 2009)

3.1.1 Předchůdce současného zámku

V době někdy kolem roku 1300 nad levým břehem Sázavy, na skalní ostrožně západně od Chocerad vystavěli pravděpodobně páni z Dubé (neznámí členové rodu Benešoviců) kamenný hrad.

Hrad se stával z předhradí a jádra. Pětiúhelné předhradí obklopoval šíjový a boční příkop, před ním se nacházel ještě val. Mírně vysunutou věžovitou branou se do něj vstupovalo. V předhradí ještě lze nalézt pozůstatky vodní cisterny (nádrž na vodu) a při východní hradbě

Obr. č. 1 - erb pánů z Dubé

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

zřejmě místo hospodářské zástavby. Téměř trojúhelnému jádru hradu vévodila velká čtverhranná obytná věž, dnes viditelná v podobě terénního reliéfního reliktu, a obranná věž. Ve druhé polovině 19. století byla obnovena část zřícenin na popud knížete Khevenhüllera – Metsche.

Předchůdce zámku byl nazýván Hrádek a jeho vlastníkem byl zřejmě Ondřej z Hrádku. Další zmínka o Hrádku je datována až roku 1356. (Karbalková, 2009)

Obr. č. 3 - erb
loupežnického rytíře Zúla
z Ostředka

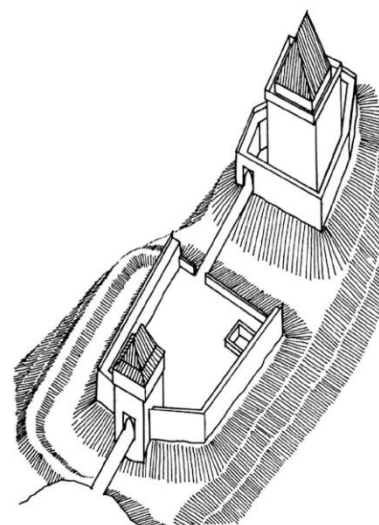

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Zúl z Ostředka, který podnikal loupežnické výpravy do vzdáleného okolí. Král udělal jeho neplechám přítrž v roce 1404, kdy byl Zúl poražen a zajat a popraven, zajímavostí bylo, že k popravě byl doprovázen mistrem Janem Husem. Čejchanov byl při dobývání rozbořen.

Družný (2010) popisuje ve svém článku počátky historie zámku popisován takto: „Zámek Komorní Hrádek stojí na rozvalinách hradu Čejchanova, který zde kolem roku 1300 nechal postavit Čejchan z Chocerad. Hradu se koncem 14. století zmocnil rytíř Jan Zoul z Ostředka a podnikal odtud loupeživé výpravy do okolí. Z tohoto důvodu sem Václav IV. vysílá roku 1404 Zemskou

Obr. č. 2 - Čejchanov – hmotová
rekonstrukce hradu

Historie a současnost
Komorního Hrádku (2009)

Roušar (2005) popisuje, že založení Komorního Hrádku

zasahuje hluboko do minulosti, jsou s ním spojeny historické události a děje.

Původní hrad byl postaven pány rodu Benešoviců. V roce 1318 ho měl v državě Ondřej z Hrádku. Roku 1356 byl jeho majitel Jan Čejchan z Hrádku, po němž se hrad jmenoval Čejchanův Hrádek nebo Čejchanov.

V roce 1380 vlastnil Hrádek Rous Chval z Hrádku. Na konci 14. století, za vlády Václava IV., Hrádek obsadil rytíř Jan

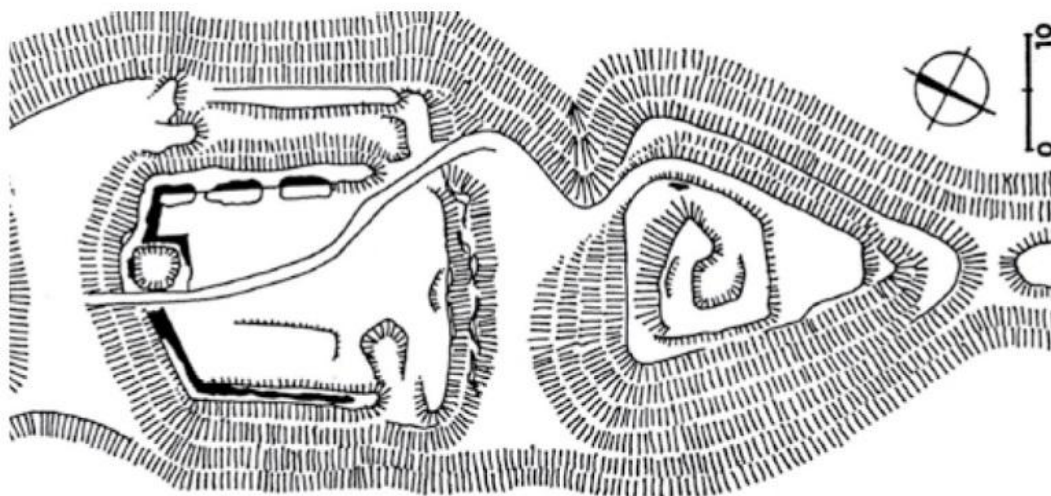
Obr. č. 4 – zbytek původního
Čejchanova Hrádku, trosky se
nacházejí asi 200 m západně
od zámku

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

hotovost, pod vedením pražského arcibiskupa Zbyňka Zajíce z Hazmburka, který hrad dobil a rozbořil. Jan Zoul byl pak jako zemský škůdce v Praze popraven.“

Obr. č. 5 – Čejchanov – terénní náčrt hradu

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

3.1.2 Nový gotický hrad Veselé

Roušar (2005) uvádí, že listinou z 28. 8. 1412 obdržel vyšehradský purkrabí Racek Kobyla ze Dvorce od krále svolení, aby mohl „hrad Veselí nad řekou obecně Sázavou zvanou z kamene znovu založiti, postaviti a opevniti, jak nejlépe se mu zdáti bude“. Tento Racek Kobyla byl stavitelem původního hradu na místě současného zámku. Hrádek pak vlastnila vdova Anna z Úlibic spolu s Mikulášem Šraňkem a Mikulášem z Reblíc.

Obr. č. 6 – erb Racka Kobylý z Dvojic

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

V roce 1426 přenechala Anna z Úlibic své panství stoupenci husitů hejtmanovi Vilému Kostkovi z Postupic. Po jehož smrti (byl zabit v boji r. 1436 u Hradce Králové) měli

společně v državě rozsáhlé statky jeho synové. Prvním majitelem byl Bohuš Kostka, který se v roce 1448 podílel na dobytí Prahy po boku krále Jiřího z Poděbrad. Panství rozšířil koupí hradu Dubé v roce 1443.

Obr. č. 7 – erb Kostků z Postupic

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Druhým držitelem zámku byl Zdeněk Kostka, který stál po boku krále Jiřího z Poděbrad a s celým rodem byl povýšen do panského stavu. V roce 1467 byl jmenován

Obr. č. 8 – erb Albrechta Rendla z Oušavy

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

nejvyšším purkrabím, ale následující rok byl zabit v bitvě u Zvole na Moravě v boji proti Uhrům.

Na počátku 16. století byl Hrádek majetkem Albrechta Rendla z Oušavy. Rendl byl purkrabím Pražského hradu, byl členem komise k sepsání zemského práva a v roce 1498 jej král Vladislav II. jmenoval královským prokurátorem, aby chránil jeho

Obr. č. 9 – erb Ludvíka Zajímače z Kunštátu

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

majetkové zájmy. V letech 1515 - 1516 zastával úřad královského podkomořího.

Obr. č. 10 – erb Jaroslava ze Šelmberka

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

V roce 1516 prodal Rendl hrádecké panství na dluh Ludvíku Zajímačovi z Kunštátu. Díky němu byl rozsah hrádeckého panství největší, patřily k němu statky sázavského kláštera. Koupí Hrádku se ale Ludvík natolik zadlužil, že nemohl platit splátky a proto jeho synové přenechali svá věřitelská práva Jaroslavovi ze Šelmberka, jenž roku 1525 dostal zpustlý Hrádek do vlastnictví.

Jaroslav ze Šelmberka byl v letech 1525 – 1549 nejvyšší komorník Českého království. V tomto období se začal zvat Komorní Hrádek. Nelze se divit, že zanechal výraznou stopu i na svém hrádeckém panství. Jaroslav opravil zpustlý hrad a opatřil ho pozdně gotickým vnějším opevněním, jehož poslední bašta byla zbourána v polovině 19. století. Jeho synové pak po čtyřech letech, 20. dubna 1554, prodali Hrádek Janu z Valdštejna.

Čížek (2003), píše, že dříve byl hrádek pojmenován Veselé - je to jedna z mála šlechtických novostaveb vystavených za vlády Václava IV. Hrad byl vybudován jako nástupce Čejchanova, který byl roku 1404 zničen. Komorní Hrádek vystavil roku 1412 Racek

Kobyla ze Dvorce. V době poděbradských válek byl hrad značně zpuštěn, protože ho roku 1525 koupil Jaroslav ze Šelmberka a Kosti jako zpustlý (tento Jaroslav byl nejvyšším komorníkem - odtud název Komorní Hrádek).

Doležilková (2013) píše o Hrádku toto: „*V roce 1406 daroval král svým dvořanům Mikuláši Šraňkovi a Martinovi ze Soutic území, na kterém stál hrad Čejchanov. Od nich koncem roku 1412 převzal panství konšel Racek Kobyla z Dvorce, člen královské kanceláře Václava IV. Od krále dostal souhlas k postavení hradu Veselí nad Sázavou. Jak tento hrad vypadal, není známo, lze jen usuzovat podle zachovaných zbytků. Původní gotický hrad měl asi tři jednopatrová křídla.*“

Jak vypadal tento gotický hrad, není v písemných ani jiných historických dokumentech zachováno, můžeme jen hádat z četných stavebních změn, co se zachovalo v hmotě dnešního zámku. Z průzkumu zámku lze usuzovat, že se původní gotický hrad skládal ze tří jednopatrových křídel, která se rozkládala na dnešním jižním, západním a severním traktu starší části zámku. Na východní, jižní a západní straně byl obehnan hradební zdí s příkopem. Uvnitř nádvoří se rozprostírala studna s kamenným okružím.

(Karbulková , 2009)

Durdík (2002) zkoumá vznik opevňovacího zřízení zámku, a přisuzuje jeho počátek do poslední čtvrtiny 15. století nebo nejspíše na počátku 16. století. S velkou pravděpodobností bylo vybudováno ještě za Kostků z Postupic jako reakce na zničující poděbradské války, v jejichž rámci byl Hrádek s největší pravděpodobností dobyt.

V detailním průzkumu opevnění zjistil, že jižní a východní hradby měly stejnou sílu, která přesahovala čtyři metry. Východní část prolamovala jedna dělová komora. Z jižního prostoru se zachoval jen vnější líc bez původních otvorů.

3.1.3 Renesanční zámek

Jan z Valdštejna pocházel z lomnické větve Valdštejnů a byl to po mnoha letech první Valdštejn, který byl v zemi významný. Své postavení měl zasloužené díky množství majetku a osobním schopnostem. V letech 1554 – 1570 zastával funkci nejvyššího sudího a poté, až do smrti, byl nejvyšším komorníkem. V nedaleké Skalici (nynější Stříbrná Skalice) si dokonce nechal razit medaile se svým portrétem a erbem. Jan z Valdštejna započal i rozsáhlou

Obr. č. 11 – erb Valdštejnů

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

přestavbu starého hradu na raně renesanční zámek, kterou vykonával vlašský stavitel Ulrico Aostalli. V roce 1576 zemřel a byl pohřben v kostele v Choceradech, pod červeným mramorovým náhrobkem s postavou rytíře.

O panství se starala v době nezletilosti jeho synů Adama a Karla, jeho druhá manželka Magdaléna z Vartemberka. Díky ní se provedly na Hrádku některé důležité

stavební úpravy, například rozsáhlá renesanční přestavba pivovaru, na jehož západním štítu se dodnes dochovalo renesanční sgrafito s letopočtem 1590, udávající dobu stavby.

Jak rozsáhlé tehdejší změny na zámku byly, se dozvíme z urbáře panství Hrádku z roku 1601, v němž je zámek charakterizován dokonce jako „v nově z gruntu vystavěnej“.

Obr. č. 12 – sgrafita na pivovaru (1590)

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Adam z Valdštejna, zvaný "Dlouhán", byl od mala veden k vlastenectví a schopnému hospodaření. Pracoval i na dvoře Rudolfa II. a patřil k jeho oblíbeným poddaným. V roce 1596 byl jmenován císařským komorníkem a správcem císařských stájí. Měl důležité funkce v zemských úřadech a byl i radou české komory. V letech 1605 -1606 byl nejvyšším maršálkem a v letech 1608 – 1611 nejvyšším zemským sudím. Získal i titul tajného rady, který mu udělil sesazený císař Rudolf II. Nový král Matyáš ho jmenoval nejvyšším hofmistrem.

Byl nápomocen i při vzestupu mladého Albrechta z Valdštejna, když mu pomohl, jako bohatý příbuzný. V roce 1627 se Adam stal nejvyšším purkrabím a tento úřad zastával až do smrti. Adam v letech 1616 – 1638 vybudoval na západ od starého zámku nový dvoupodlažní, trojkřídový zámek ve slohu

Obr. č. 13 – erb Magdalény z Vartemberka

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

pozdní renesance, s přízemními arkádami, velkými zděnými vikýři a hodinovou věží. Adam zemřel 1638, když před tím rozdělil svůj rozsáhlý majetek mezi své čtyři syny. Komorní Hrádek dostal hrabě Jan Viktorín z Valdštejna.

(Dostupné z

<http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf>)

Durdík (2002) uvádí o renesančním období zámku, že nárožní věž byla v roce 1580 renesančně přebudována. Tato část opevnění byla dále barokními úpravami dovršena do současné podoby, její úpravy souvisely s odstraněním východního lince hradby.

V období renesance bylo vystavěno východní křídlo zámku s hlavním schodištěm a velkým sálem, všechna čtyři křídla tehdejší budovy se zvýšila do druhého patra. Průčelí zámku byla výtvarně spojena obdélníčkovými sgrafity. Střecha byla pokryta pálenými taškami.

V předhradí se nacházela stáj pro třicet koní a nad ní byly komory. Dále se zde nalézala pekárna a nad ní spižírna. Naproti pekárně se tyčila vinopalna, všechny tyto součásti byly postaveny nově.

Poplužní dvůr u zámku byl značně prostranný, se stájí pro dva páry koní a stájemi pro 60 kusů hovězího dobytka, s chlévy a sýpkami. Byla zde vystavěna i kovárna dále kolárna a srub. Většina těchto staveb byla zděná ostatní ze dřeva.

U zámku byl realizován i pivovar se sladovnou, hvozdem, spilkou a bečvárnou, na kterém se dodnes zachoval autentický sgrafitový letopočet 1590, který s největší pravděpodobností znamená dobu stavby. (Karbulková, 2009)

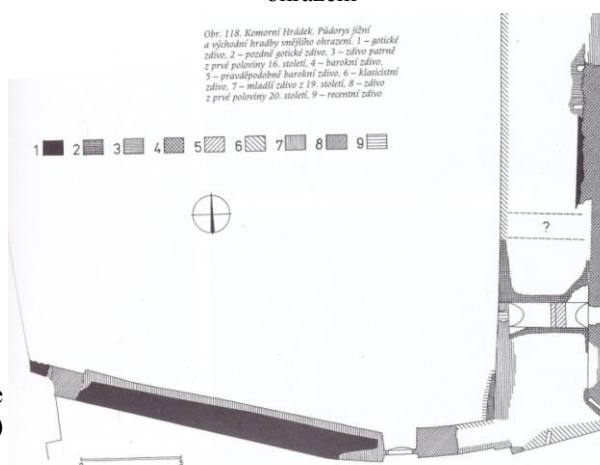
Heissler (2013) se zmiňuje o vlastním zámku, o jeho starší části s okrouhlou jihozápadní fasádou, že byl vybudován po polovině 16. století Janem z Valdštejna jako čtyřkřídlý okolo přibližně čtvercového nádvoří.

Počátkem 17. století byla přetvořena mladší trojkřídlá část - na západní straně na půdorysu U. Valdštejnové měli panství ve vlastnictví do roku 1733. Dále byl opravován v roce 1758 hrabaty von Khevenhüller a počátkem 19. století. Starší část byla čtyřkřídlá, dvoupatrová, s rokokovou kaplí z roku 1758 zabudovanou do severního křídla a renesanční sgrafitovou výzdobou fasád. Mladší část trojkřídlá, patrová, s dvorní arkádovou chodbou. Nad hlavním vstupem od západu bývala věž, později snesená.

V průběhu 16. století postihla část nově vystaveného gotického zdiva destrukce, proto ještě v průběhu století proběhla znovuvýstavba. Nová zeď má v místech vypadlých částí množství kapes samonosného lešení.

(Durdík, 2011)

Obr. č. 14 – Komorní Hrádek, půdorys východní a jižní hradby vnějšího ohrazení

Ilustrovaná encyklopedie
Českých hradů (2011)

Poche (1977) a Vlček (1999) se ve svých knihách ve velké podobnosti zmiňují o vzniku Komorního Hrádku na místě někdejšího původně středověkého hradu Čejchanův Hrádek, které je doloženo ze 14. století. Modernizace začala pravděpodobně za Jana ze Šelmberka, díky kterému se začal nazývat dnešním jménem. Dalším budovatelem byl Jan mladší z Valdštejna, který byl pro historii velice významný, při jeho vládě pokračovala přestavba na zámek. V dalších letech se ale Valdštejnové už tolik o zámek nezajímali a zmenšovali své panství prodejem okolních dvorců, poté prodali i samotný Hrádek Janu Adolfovi z Metsche.

Zámek se skládal z dvou různorodých partií. Starší byla čtyřkřídlá, dvoupatrová, nepravidelného kosočtvercového půdorysu s uzavřeným nádvořím. Její stavba byla původně gotická, která se v 16. století postupně renesančně upravovala. Druhá část byla novostavba pravidelné skladby ze 17. století, složená ze tří křídel. Byla napojena na starší část na západní straně s původní věží nad vjezdem.

3.1.4 Barokní úpravy zámku

Roušar (2005) přibližuje barokní období zámku, jako etapu kdy František Josef hrabě z Valdštejna a jeho manželka Marie Markéta Černínová z Chudenic pocházela z nejbohatšího rodu tehdejších Čech, po převzetí Komorního Hrádku nechali upravit některé části zámku. Pravděpodobně v této době byla v severním křídle starého zámku, na místě starší kaple z roku 1601, postavena velká barokní kaple s výrazným štítovým průčelím na nádvoří straně, zasvěcená Neposkvrněnému početí Panny Marie. Výrazně umělecky byly obohaceny místnosti 1. patra nového zámku. V hlavním křídle byl vystaven velký sál se zvýšeným stropem s fabionem a bohatou štukovou dekorací.

Obr. č. 15 – erb Markéty Černínové z Chudenic

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Nové omítkové stropy s fabiony a s bohatou tvarově ušlechtilou štukaturou zahrnující figurální motivy nahradily renesanční trámové záklopové stropy. Štukový dekor, který byl původně doprovázen i stropními a nástěnnými malbami, patří mezi umělecké projevy vrcholného baroka. Komorní Hrádek se velice zalíbil jeho manželce Marii Markétě Černínové z Chudenic, která tu trávila mnoho času a také zde v roce 1725 zemřela.

Obr. č. 16 – erb Jana Adolfa Metsche

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Dědic valdštejnského majetku Jan Josef Jiří hrabě z Valdštejna byl posledním majitelem Komorního Hrádku z českého rodu. Hrádecké panství prodal 1733 Janu Adolfovi hraběti Metsch, příslušníku německého rodu vzešlého z Anhaltska. Jan Adolf jako poslední mužský potomek rodu dostal 1751 císařův souhlas k tomu, aby manžel jeho jediné dcery Marie Karoliny, hrabě Jan Josef Khevenhüller spojil jméno a erb metschovského rodu se svým. Od této doby až do roku 1945 vlastnili Komorní Hrádek příslušníci rodu Khevenhüller – Metsch.

Doležilková (2013) se ve svém článku zmiňuje o barokní etapě zámku to, že začátkem 17. století byla přetvořena mladší trojkřídla část na západní straně na půdorysu U. Poslední soukromý majitel, který měl Hrádek ve vlastnictví, byl z českého rodu Valdštejnů František

Josef. V rukou Valdštejnů byl zámek do roku 1733, kdy bylo hrádecké panství prodáno hraběti Janu Adolfovi von Metsch. Nový vlastník udělal z panství krátce před svou smrtí rodinný fideikomis (právní institut spočívající v převodu majetku, hlavně půdy, jako celku na členy rodiny), jenž však vymřením původní linie poté přešel věnem na rod Khevenhüllerů. Od té doby až do roku 1945 náležel Komorní Hrádek příslušníkům rodu Khevenhüllerů - Metschů.

Obr. č. 17 – barokní brána

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

Nosek a Šafránek (2013) uvádějí, že vlastnictvím Valdštejnů byl Komorní Hrádek až do roku 1733, kdy František Václav z Valdštejna prodal toto zboží Janu Adolfovi z Metsche, jehož dcera, Marie Karolína, svým sňatkem vložila Komorní hrádek do manželství s Josefem Janem Khevenhüllerem, čímž se stal vlastnictvím tohoto rodu a v jeho državě zůstal až do roku 1945.

3.1.5 Rokokové a klasicistní úpravy zámku

Jan Adolf hrabě Metsch zemřel v roce 1740, kdy začala vláda Marie Terezie. Hrádecké panství vlastnil Jan Josef kníže Khevenhüller - Metsch, císařovnin tajný rada, který v letech 1734 - 1737 zastával místo velvyslance v Holandsku a Dánsku. Poté byl nejvyšší dvorní maršálek, nejvyšší dvorní komoří a od roku 1742 nejvyšší dvorní hofmistr. Za celoživotní zásluhy dostal 30. 12. 1763 od císařovny Marie Terezie titul říšského knížete, dědičný pro prvorozeného syna.

Na Komorním Hrádku provedl stavební úpravy. V roce 1758 se svou manželkou nechal přestavět zámeckou kapli. O této rokokové přeměně utvrzuje nápis ve štukové kartuši nad triumfálním obloukem.

Obr. č. 18 – erb rodu Khevenhüller - Metsch

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Obr. č. 19 – kaple Pany Marie Loretánské
(postavena 1765)

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Do tohoto období pravděpodobně patří i založení barokní zahrady italského typu (1750) za cestou na jižní straně zámku. Manželka Jana Josefa von Khevenhüller - Metsch kněžna Marie Karolina nechala v roce 1765 vystavit za zámeckým parkem poutní kapli Panny Marie Loretánské, která byla roku 1766 vysvěcena opatem sázavského kláštera Leandr Kramář.

Po smrti Jana Josefa knížete Khevenhüller - Metsch začal spravovat panství nejstarší syn Jan Zikmund Fridrich kníže Khevenhüller - Metsch, který působil i v zahraničí. O správu hrádeckého panství se tolik nezajímal, a proto zámek chátral. V

dochovaném zápise z roku 1729 se konstatuje, že je celá budova včetně krovu ve velmi špatném stavu. Cena zámku byla stanovena jen na 900 zlatých. Loretánskou kapli za zámeckou zahradou nechal dokonce v roce 1787 císař Josef II. zrušit. V roce 1801 dostal panství jeho syn Karel Maria kníže Khevenhüller - Metsch, který započal rozsáhlé změny na vzhledu zámku, díky tomu se i cena zámku v roce 1814 zvedla na 3000 zlatých. Obraz zámku velmi utrpěl. Při opravách střech byly zbourány renesanční vikýře na novém zámku. Po Karlu Mariovi, který zemřel, a nezanechal žádného potomka, převzal zámek jeho mladší bratr František Maria Jan Josef kníže Khevenhüller - Metsch, který pokračoval v dalších úpravách zámku. Klasicistní úprava zahrnovala zejména 2. patro starého zámku, kde bylo nově postaveno osmnáct pokojů.

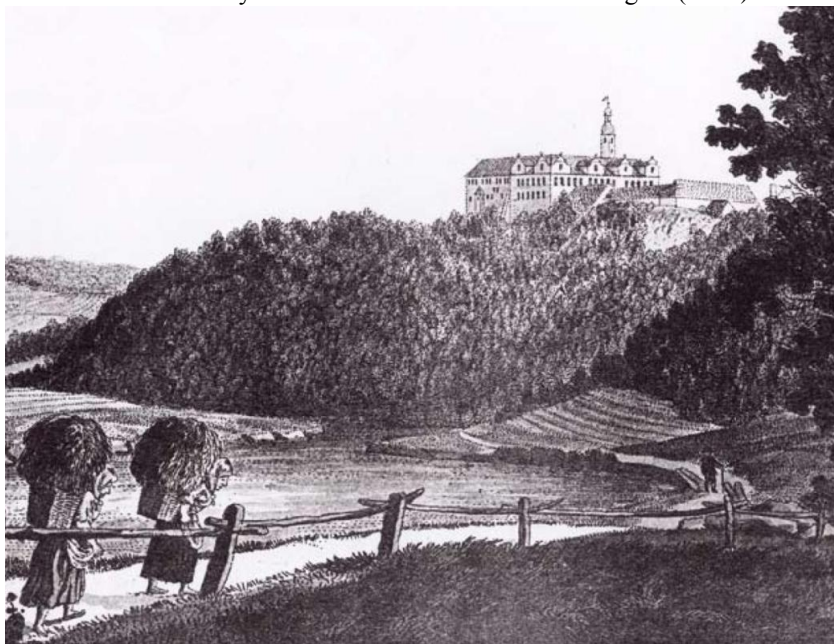
V roce 1837 bylo panství v rukách jeho syna Richarda kníže Khevenhüller - Metsch. Za něho na zámku byly realizovány další rozsáhlé stavební úpravy, ale nedochovaly se o nich žádné doklady. Za jeho vlády byla zrušena robota. Jeho choť Marie Antonie Lichnowská byla u poddaných velice oblíbená, zejména díky dobročinným skutkům.

(Dostupné z

<http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf>)

Podle zprávy Chobotského (2011) patřili mezi nejvýznamnější majitele panství Valdštejnové, kteří přestavěli gotický hrad na renesanční zámek s rokokovými a klasicistními úpravami. Posledními předválečnými (první světová válka) majiteli byli potomci německého hraběcího rodu Metsch, později Khevenhuller - Metsch.

Obr. č. 20 – rytina Komorního Hrádku od W. Bergera (1806)

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

3.1.6 Zámek v období romantismu

Když měl v državě panství kníže Richard, byly provedeny v komplexu zámeckých budov zřejmě větší stavební úpravy, bohužel se ale nedochovala dokumentace ani záznamy o jejich provedení.

Zámecký park byl upraven v anglickém stylu.

Ve starších pramenech bylo zmíněno, že před rokem 1858 byl vybudován nový skleník (zřejmě to byl skleník při jižním průčelí zámku). (Karbalková, 2009)

Obr. č. 21 – první nádvoří – otevřené arkády

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

V roce 1877 převzal správu panství Richardův syn Jan František Karel kníže Khevenhüller - Metsch. Roku 1864 opustil panství a jako pobočník arcivévody Františka Maxmiliána Habsburského, bratra císaře Františka Josefa I., odcestoval do Mexika, kde až do roku 1867 bojoval proti Republikánům. Když se vrátil do vlasti, pokračoval v opravách zámku. V roce 1877 byla opravena střecha, dláždění. Za jeho vlády byla po roce 1907 hodinová věžička z hrázděného zdiva nad vstupem do nového zámku sundána pro poškození bleskem v roce 1900. (Roušar, 2005)

Obr. č. 22 – staré vyobrazení Komorního Hrádku z roku 1896

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Obr. č. 23 – malba parku s hrádkem v druhé polovině 19. století

Historie a současnost
Komorního Hrádku (2009)

3.1.7 Zámek ve 20. století

Jan František Karel nezanechal žádného potomka, a tak panství měl v državě syn jeho bratra Antonín Zikmund kníže Khevenhüller - Metsch. V inventurním popisu zámeckého areálu z roku 1895 se mj. píše, že pivovar je již dlouho zpustlý, zámecká studna je dosud použitelná a skleník je v ucházejícím stavu. Podle zápisu z obecní kroniky Chocerad v roce 1915 vyhořely velké

Obr. č. 24 – zámek a nádvoří, rok 1910

www.fotohistorie.cz

stodoly před západní stranou zámku, a zůstaly v rozvalinách. Jižní část od zámku je tvořena pěkným parkem s rybníkem, glorií a mnoha stromy.

Po vzniku Československé republiky, když byly zrušeny šlechtické tituly, se hrádecké panství stalo velkostatkem Komorní Hrádek, který byl i současně zmenšen první pozemkovou reformou. Po roce 1925 byla opravena zámecká kaple stavitelem Pecharem ze Sázavy. V letech 1938 - 1941 byly opraveny stropy, fasády a sgrafita zámku. Průčelí kaple restauroval akademický sochař Bösvert. (Dostupné z <http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf>)

Obr. č. 25 – podoba Komorního Hrádku v roce 1946

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

dnes v něm sídlí armádní školící a vzdělávací zařízení.

Roušar (2005) popisuje 20. století zámku, jakož sídlo jednotek SS, kterým byl v průběhu 2. světové války.

Po ukončení války zámek podléhal ustanovení dekretů prezidenta republiky z 19. 5. 1945 "O národní správě majetku Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů" a v souladu s tímto zákonem byl převzat do státní správy, kterou vykonávalo Ministerstvo zemědělství. Dnem 29. 6. 1954 se objektů Komorního Hrádku ujalo Ministerstvo národní obrany, které ho má ve vlastnictví dodnes.

V zámku i celém areálu byly od té chvíle realizovány stavební změny ve spojení s jeho novým určením, ale řada z nich však byla v rozporu se zásadami památkové péče o historické objekty. Zvláště necitlivým zásahem bylo zničení interiéru zámecké kaple v padesátých letech, při němž bylo veškeré historické zařízení spáleno a původní dlažba s náhrobním

Chobotský (2011) se zmiňuje, že po válce v roce 1918 byl zámek díky pozemkové reformě nechán státu. Stal se z něj velkostatek s několika přičleněnými hospodářskými statky. Za druhé světové války byl sídlem jednotkám SS. Po válce byl vrácen zpět k hospodaření včetně lesního hospodářství. Od roku 1954 má v držení objekt ministerstvo obrany,

kamenem překryta
škvárobetonovou podlahou.
Postupem času se však na
Komorním Hrádku začalo
postupovat uvážlivěji a šetrněji
při ošetřování svěřeného
národního majetku. A hledal se
vhodný způsob, jak co nejlépe
zachytit soulad současného
poslání zámku s jeho
historickým charakterem. V roce

1985 byla započata postupná generální oprava objektů v celém areálu zámku. Také výstavba nové ubytovny (1986 -1987) přispěla k vytvoření předpokladu k tomu, aby historická budova zámku mohla být používána přiměřeně k jejím kulturním hodnotám.

Nosek a Šafránek (2013) zmiňují, že po roce 1945 byl majetek znárodněn a svěřen do užívání armády a vojskům ministerstva vnitra. Později, kromě armádní a policejní funkce, byl využíván i jako občasné sídlo vládních špiček. Tento stav trvá dodnes. V současnosti se zde nachází školící a vzdělávací středisko ministerstva obrany.

Obr. č. 27 – výstavba ubytovny

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

22. července 1945. O pohodlí pilotního personálu se staral štábní kapitán letectva Emil Píša, tehdejší národní správce zámku a první velitel ozdravovny. (Karbulková, 2009)

Obr. č. 26 – pohled na Komorní Hrádek z oken ubytovny

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

3.2 Současnost Komorního Hrádku

Obr. č. 28 – letecký snímek Hrádku

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

Karbulková (2009) píše, že památková rekonvalescence celého zámeckého komplexu nepatřila k lehčím. Hlavní pozornost při rekonstrukci objektu v letech 1999 - 2001 byla soustředěna na statici zámku a obnovení zámecké vížky, která byla v roce 1900 devastována a následným požárem úplně zničena. Současný stav interiéru i exteriéru celého komplexu Komorního Hrádku se nachází v současné době ve velice dobrém stavu, hodnocení je velice kladné.

Komorní Hrádek, který v současnosti zastává místo historicky významné nemovité památky, se tím stal díky značnému úsilí, finančních prostředků a uskutečněním nekonečného množství stavebních a restauračních prací. Paralelně zastává i své novodobé poslání, včetně reprezentativního.

Z dojmů domácích i zahraničních návštěvníků zámku lze vyčíst, že se vynaložené úsilí nevydalo zbytečně.

Obr. č. 29 – hlavní vstup do zámku, nad vchodem se nachází erb Jana Adolfa Metsche

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

3.2.1. Nádvoří zámku

Do přízemních arkád na nádvoří nového zámku byly v polovině 19. století vsazeny dřevěné okenní rámy, které byly zaskleny. Když v roce 1997 probíhala rekonstrukce nádvoří, byl na nádvoří objeven vyzděný příkop bývalého gotického hradu.

Obr. č. 30 – první nádvoří nového zámku se zasklenými arkádami

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Obr. č. 31 – třetí nádvoří, tzv. Dvoreček obklopený kamennou zdí

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

který je obehnán vysokou zdí a který byl součástí původního pozdně gotického opevnění hradu. Barokní obvodovou zdí s vjezdovou branou je oddělen od nádvoří nového zámku.

Větší část fasád starého zámku je osázena renesančním obdélníkovým sgrafitem. V nádvoří se ve velké míře vyskytuje štítové průčelí zámecké kaple. (Roušar, 2005)

Stará budova byla spojena s novým zámekem, která se skládá z gotického jádra hradu zvaného Veselí, vybudovaného po roce 1412. Po pozdně gotických úpravách byl hrad přestavěn na raně renesanční zámek, který byl kolem roku 1580 zvětšen na čtyřkřídlé renesanční velmožské sídlo, a ke kterému byl v 17. století zrealizován nový zámek.

U vnější strany jižního křídla staré zámecké budovy se nachází tzv. Dvoreček,

Obr. č. 32 – hlavní vstup do zámeckého areálu

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

3.2.2 Součásti zámku

Hlavní brána do zámeckého areálu byla realizována v roce 1991. Za ní je situována budova bývalého purkrabství, kde jsou v současné době usídleny pracoviště provozního střediska, ošetrovna, kanceláře a sklady logistiky. Za ubytovnou vybudovanou v osmdesátých letech minulého století, mimo vlastní areál zámku, je postaven „sadařův domek“, ve kterém je hala s krbem pro asi osm osob, obývací pokoj se dvěma lůžky, dvě dvojlůžkové ložnice, podkrovní místnost se dvěma lůžky a sociální zařízení.

Při odjezdu z Komorního Hrádku směrem na Chocerady jev místě zámeckého parku realizována budova Lesovny, bývalého zájezdního hostince. Výjezdovou cestu z Komorního Hrádku směrem na dálnici D1 obklopují budovy zámeckého pivovaru.

(Dostupné z

<http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf>)

Obr. č. 33 – pivovar přestavěný Magdalénou z Vartemberka

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Obr. č. 34 – pohled na hodinovou věž zámku

http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf

Doležilková (2013) ve svém článku píše, že v posledních letech byla na Hrádku vykonána řada stavebních úprav, které souvisely s jeho novým posláním. Nad hlavním vstupem do Komorního Hrádku od západu bývávala v dřívějších dobách hodinová věžička. Po roce 1900 do ní uhořel blesk, který se značně podepsal na jejím poškození, a proto byla sundána. Na jaře roku 2000 byla realizována nová věžka a od té doby je Komorní Hrádek se svou novou věží v noci krásně osvětlen.

Směrem od Chocerad je možno spatřit vlevo na okraji zámeckého parku nově opravenou barokní budovu bývalého zájezdního hostince Lesovna s mansardovou střechou.

3.2.3 Zámecký park – barokní zahrada, krajinářský park

Zámecký park před jižním průčelím zámku byl realizován Janem Josefem Khevenhüller - Metsch po roce 1750 pravděpodobně jako barokní zahrada italského typu (vzhledem k typologii použitých prvků a měřítku). (Karbulková, 2009)

Vyjádření památkového ústavu k parku zní takto: *„Památkový ústav, správní obvod obce Benešov, kulturní památka rejstř. č. 34680/2-59 - Zámecké park v Komorním Hrádku byl založen v době po roce 1750 jako barokní zahrada italského typu. Uvnitř ohrazeného obdélného pozemku byly pomocí opěrných zdí uměle vytvořeny tři terasy. Opěrná zeď nejvyšší terasy je zároveň hrází vodní nádrže. V jejím tělese je umístěna umělá jeskyně. Střední terasa byla pravděpodobně upravena jako formální geometricky komponovaný parter. Dnešní stav je výsledkem krajinářského přetvoření; základní prvky se dochovaly do současnosti. Z hlediska památkové péče je žádoucí obnova barokní podoby se zachováním cenných dřevin v plášti zámeckého parku.*

Na obnovu zámeckého parku v Komorním Hrádku byla vypracována PD „Komorní Hrádek, rekonstrukce zámeckého parku“; autor: ing. arch Jan Adámek, Praha 6; datum: listopad 1991.

Z finančních důvodů nedošlo ke kompletní realizaci této PD. I zdravotní stav dřevin se zhoršil, některé stromy musely být z bezpečnostního hlediska odstraněny.

Památkový ústav“

O znacích zahrady italského typu píše Pacáková – Hošťálková a kol. (2004), že barokní zahrada je typická pro zahradu formálního typu. Spojuje své části do jednotícího dynamického dojmu. Základem barokního zahradního umění je následování představy nekonečného a neomezeného prostoru. Snaží se o výraznost, tím že užívá kontrastu v detailech. V broderiích v parteru nenajdeme květinový dekor, ale barevné písčky z odstínů žluté barvy, drcené křídly – bílá barva, cihlové drtě – červená barva, uhelného prachu – čern. Tvarované stromové stěny lemují cesty. Uplatňují se umělé grotty, dekorované vázy, vodní kaskády, terasy. Zeleň byla nejčastěji tvarována. Využívá se průhledů, půdorysných hvězdic a průseků.

Kalusok (2004) ve své knize popisuje barokní zahrady italského typu, jako terasovité zahrady, které na terasách mají vodní říčky. Byly tvořeny na menších plochách než barokní

zahrady francouzského typu. Zahrady stoupají podle italského typu vzhůru a končí v panoramatech hor.

Jellicoes (1995) se zmiňují, že se s barokem dostavila do zahrad teatrálnost, jejich provedení rozvíjelo drama, lidé si v nich raději hráli než by filozofovali.

Jako předloha pro vytváření velkého množství barokních zahrad byla brána zahrada „italského typu“ – zahrady římské. Jejich areál je menší, jsou nejčastěji budované ve svahu, který je překonáván pomocí teras s vyhlídkami.

Zahrada je spojením uměleckých druhů a disciplín (vegetace, voda, terén, architektura, malířství, sochařství, umělecké řemeslo...), které se vzájemně umocňují. Dochází k definitivnímu porušení rovnováhy mezi interiérem a exteriérem. Celý prostor vede hluboko do okolí. Zastupuje tepající, živý organismus, který se před očima diváků proměňuje. Často se vyskytuje kontrast světla a stínu bohatě členěné architektury. V menších „italských“ zahradách je architektonická složka častěji těžištěm, i vegetace zde zaujímá místo dalšího stavebního materiálu, a díky tomu jsou více architektonické než přírodní. (Kupka, 2006)

Wagner (1989), uvádí ve své knize o barokních zahradách následující poznatky, že baroko se v zahradách projevovalo prolamováním přímých linií, plastickým modelováním terénu, výsadba ornamentálních záhonů a stříhanou vegetací.

Jsou teatrální a jejich nástrojem jsou všechny možné formy iluzí. Vše bylo maximálně podrobeno snaze o navození skutečných hlubokých emocí.

Pro barokní zahradu je typická monumentální osová dispozice. Jednota budovy a zahrady se docílila pomocí výrazné střední osy, která směřovala k reprezentativní místnosti budovy. Významná místa v zahradách byla vyznamenána situováním sochařského díla, altánem, chodbou z latí, umístěním vázy a nebo vodního díla. Tyto dekorativní prvky už nebyly situovány uprostřed parteru ale v místech křížení cest. (Hoogveltová, 1999)

Obr. č. 35 – míčovna u bazénu nad grottou

Historie a současnost Komorního Hrádku
(2009)

Z katastrální mapy z roku 1842, která je základním archivním dokladem, je znatelné základní polohu - určující data. Od středu jižního křídla nového zámku je patrný daleký středový průhled v mírně stoupajícím terénu, který vede dále přes grottu s pavilonem (salaterenna), dále bazén, po zadní bránu parku k aleji, která směřuje k poutní kapli Panny Marie. Vodní nádrže tvoří soustavu, která zabezpečuje vodní hospodářství bazénu v parku.

Obr. č. 36 – grotta v roce 2002

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

Na hlavní ose parku se nachází hráze bazénu s klenutou grottou. Členěný vodní kanál při podlaze vedl přepad vody z bazénu do vodní hry ve středu grotty. Na tehdejší terase byly vyzkoumány zbytky opukové dlažby, která tu byla realizována zřejmě až druhotně, s největší pravděpodobností v době, kdy mohla být terasa zastřešena, a to asi dřevěnou nástavbou. Otvory grotty nemají výplně.

Vodní nádrž si udržela patrně tehdejší půdorys obdélníku s okosenými rohy. Stěny bazénu jsou zděné z lomového kamene, v krátce minulé době obohacené o tenkou vrstvu betonu a novou betonovou korunou.

Obr. č. 37 – skleník při jižním průčelí zámku

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

Z hlavní osové brány na straně kaple byly zachovány oba pilíře se štukovým dekorem. Ostatní brány mají zděné pilíře, které pokrývaly tašky nebo betonové desky. Opěrné zdi teras i ohradní zeď kolem parku jsou tvořeny lomovým kamenem, téměř bez omítek, výjimku tvoří opěrná zeď u zahrádek, která byla obnovena v roce 2002.

Těžiště kompozice parku byla v minulosti posílněna například výsadbou dvojicí zeravů, zatímco předcházející období 19. století svými krajinářskými změnami z velké části potlačilo původní pravidelné uspořádání parku a jako předlohu si vybralo prvky volné krajiny. (Karbalková, 2009)

V roce 1858 byl u jižního průčelí zámku vybudován velký skleník se zděnými štíty a sedlovou střechou. Roku 1925 byl ale poškozen a v roce 1972 úplně stržen a srovnán se zemí.

Vlevo (na západní části) u hlavního vstupu do areálu zámku se tyčí stará, původně s největší pravděpodobností renesanční stavba patrové budovy někdejšího purkrabství (v současné době se zde nachází ambulantní zařízení, kanceláře a sklady). V prvním patře měl byt purkrabí, v přízemí se nacházelo obydlí šafáře.

Obr. č. 38 – purkrabství a vstupní areál kolem roku 1972

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

Obr. č. 39 – současná podoba budovy bývalého purkrabství

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

Tato budova purkrabství je jediná, která byla zachráněna a nebyla poničena rozsáhlým požárem horního hospodářského dvora (dnešní předpolí zámku, obnovované v této práci), ten byl na začátku 20. století tím zdevastován. Dvůr se skládal ze sýpky, kůlny, konírny s mramorovanými žlaby ve tvaru mušlí pro 21 koní a velká stodola, kde se na jejím místě v současné době rozprostírá ubytovna. V zámeckém předdvoří zámku se nalézá současná hluboká obdélná vodní nádrž. Z kašny nacházející se před severním průčelím stavby purkrabství, která má čtvercový půdorys a jejíž vznik se datuje do klasicistního období, se dochovaly pouze kamenné stěny. (Karbulková, 2009)

Obr. č. 40 – někdejší kašna

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

3.2.4 Předpolí zámku - anglický krajinářský park

Po uskutečněné demolici dvou „tesko“ domů (měly rámovou konstrukci většinou dřevěnou s izolací) a dovršené výstavby ubytovny v roce 1987 byl celý prostor kolem ubytovny a celé předpolí zámku postupně v roce 1988 utvořeno ve stylu volného anglického krajinářského parku. (Karbulková, 2009)

„Anglická“ zahrada sestavuje ideální obraz přírody, i když je více méně podroben pravidlům jako zahrada formální.

Mizí rozdíly s okolní krajinou. Objevují se pečlivě vytvářené krouťící, propletené cestičky např. okrouhlá cesta, která vede kolem celého zalesněného okraje zahrady. Symetrie je z kompozice striktně vypuzena. (Kupka, 2006)

O krajinářském parku zmiňuje ve své knize Pacáková – Hošťálková B. a kol. (2004) to, že začátek jeho formace je okamžik odporu proti barokním zahradám, které byly až příliš formální. Těžištěm byla změna poměru člověka k přírodě. Rostlinný materiál se sází do nepravidelných skupin, pracuje se s volnými, rozlehlými plochami trávníků. Komponuje malebnost a půvabnost, barevně ladí skupiny keřů a stromů.

Obr. č. 41 – pohled na anglický park před novou budovou zámku

Foto autorka, 5. 10. 2012

Kalusok (2004) ve své knize píše, že ani anglická krajinářská zahrada nepodporuje jen samou přírodu, ale opět vytváří ideální obraz přírody, který je v nejmenší míře ovlivňován pravidly a jeho zhmotnění v realitě znamená ještě větší úsilí než je tomu u barokní zahrady.

Zahrada a její výzdoba měly vyjadřovat duch místa. Krajinářská zahrada byla brána jako pokroková, zato barokní byla ta zpáteční a zastaralá.

Otruba (2005) uvádí, že věhlasné anglické zahrady a parky v současnosti již ztratily svůj glanc, než jak jsme je znali z historických dob. Vytrácí se ona jedinečná anglická krajina, která je spojena s duchem místa, promyšlená kompozice je narušena. Více se uplatňuje

rozdobenost a rozpačitost a přehnaná barevnost, které mezi sebou postrádají vzájemné vztahy. Ale nesou sebou samozřejmě i dobro, díky anglickým zahradám poznal člověk rozmanitost a krásu trvalek, které se zde uplatňují. Již legendární jsou rozlehlé plochy trávníků jako podklad všech zahradních kresek.

Humphry (1907) definuje anglickou zahradu jako zlepšení krajiny, a vytvoření její přirozené krásy, má tedy své kořeny v Anglii. Vzhledu zahrady má být docíleno jednoduchými a obyčejnými prostředky. Příroda nemá být zkrášlována velkou pracovní silou, nebo vysokými náklady, ale naopak

Hoogveltová (1999) přirovnává krajinářský styl k anglické krajině, která mu byla předlohou, zejména kolem Temže, přeměňoval zahradu na krajinu. Vysazovaly se hlavně listnaté stromy minimálně jehličnaté dřeviny.

Na začátku předpolí se vedle purkrabství nalézá nová stavba vrátnice, naproti které jsou vyvěšeny na ohradní zdi erby nejvýznamnějších a nejdůležitějších majitelů Komorního Hrádku. Nalezneme zde erb Viléma Kostky z Postupic, druhý v pořadí erb Jaroslava za Šelmberka, třetí erb patří Adamovi z Valdštejna, nakonec poslední patří Janovi Josefovi Khevehüller – Metsch.

Celý areál před západním průčelím zámku je od severu, západu a jihu až k budově purkrabství obeháno vysokou ohradní zdí, na jejíž západní části jsou dochovány šterbinovité otvory. (Karbulková, 2009)

Obr. č. 42 – ohradní zeď s erby nejvýznamnějších majitelů Hrádku

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

Obr. č. 43 – západní budova – takzvaný nový zámek

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

střešní římsou zděný štít. Nová věž byla vybudována v roce 2000 podle dochované fotodokumentace.

Jihozápadní část zámeckého prostranství plnila v minulosti hlavně hospodářskou roli. (Karbulková, 2009)

Ústřední vchod do zámku vede od západu z rozlehlého předdvoří. Budova v popředí, tj. západní budova zámku – tzv. nový zámek, představuje mladší část celého komplexu. Byl vystavěn jako trojkřídlá jednopatrová pozdně renesanční stavba z druhého desetiletí 17. století, propojená s východní stranou severního křídla se starší zámeckou budovou. Nad hlavním vstupem je situován kamenný erb hrabat z Metsche a nad

3.3 Památková péče v ČR

Památková péče má za úkol chránit nemovité i movité kulturní dědictví. Její systém je souborem opatření, které ochranu zajišťují, jsou to organizační, ekonomické, metodické a normativně právní opatření.

I v Ústavě ČR – preambuli je uvedeno: „*My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, ... odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství, ...*“ dostupné z <<http://zakony-online.cz/?s72&q72=all>>

V praxi je to zajištěno formou ochrany, evidence a restaurování památek, které zachovávají doklad o historickém vývoji a jsou chráněny pro své hodnoty.

Institucionální zázemí státní památkové péče je založeno na vzájemné spolupráci dvou součástí. Jedná se o orgány správy od Ministerstva kultury přes kraje až po obce s rozšířenou působností. Na druhé straně pak stojí odborná organizace státní památkové péče, Národní památkový ústav.

Pacáková-Hošťálková a kol., (2004) uvádí, že první památkový zákon č. 22/1958 Sb. byl nazýván O kulturních památkách, památka v něm byla brána ve svém významu jako doklad historického vývoje společnosti a v současném platném zákoně č. 20/1987, který má název O státní památkové péči, byla degradována na pouhou věc. Ale nelze spekulovat o tom, že památka je umělecké dílo nebo kulturní předmět či statek, nebo znak prostředí, mající historický, technický, architektonický i vědecký význam, ať už se jedná o jednotlivost či soubor.

Definuje ve své knize památku zahradního umění takto: „*Památka zahradního umění je potom taková památka, jejíž podstatu i formu tvoří zejména historická zahrada, park nebo sad.*“

Riegl (2003) definuje pojem památky v nejstarším a nejpůvodnějším smyslu, jako památku díla lidské ruky, která byla uskutečněna s cílem udržet ve vědomí následujících generací živé a přítomné lidské činy nebo osudy (či stavby několika takových událostí jako celku).

Podle obecně platné definice je považováno za památku každé lidské dílo s uměleckou hodnotou, které lze nahmatat, vidět či slyšet, historickou památkou potom každé dílo, které v sobě nese historickou hodnotu.

Pro památkovou péči současnosti je typické její opuštění extrémů (analytický přístup či extrémní purismus) a používání jakýchsi „mix přístupů středního proudu“. Připojuje se k regenerační metodě jako ke svému klíčovému programu.

Základním znakem památky je její objevení - vznik, které je procesem o dokladu vývoje tvořivých sil lidstva. Vymyká se normálním souvislostem bytí, zejména ekonomiky. (Hájek, 2005)

Pacáková-Hošťálková a kol., (2004) píše že, o historické hodnotě zahrad a parků nemůže být pochyb, především nachází-li se v areálu celých historických souborů. Jejich podstatou je příroda, nicméně jejich význam a skutečnou památku utváří hodnoty umělecké a kulturní.

Ochranu historických památek zahradního umění nelze zobecňovat. Rovněž jako u ostatních druhů umění je nutné dělit je na různé kategorie, stupně ochrany. U každé jednotlivé památky zahradní architektury je důležité zjistit, která vývojová etapa je předmětem ochrany a proč tomu tak je.

Zahrady a parky, jako útvary svázané se stavebními proměnami sídel a krajin, za sebou zanechávají neskutečný vývoj, který odráží kulturní a sociální úroveň a vyspělost společnosti. Zahrady pro jednotlivce a návštěvníky představovaly znovunalezené ráje, umožnění nejtajnějších snů, představ a očekávání. Ve všech zahradách se ukrývá osobnost, génius a individualita jejich zakladatelů. Mnohé, dříve slavné zahrady prodělávaly změny. Některé zahradní útvary byly obnoveny, často v jiných sociálních a společenských podmínkách, aby alespoň přibližně odhalovaly svou minulou krásu. Jejich sláva tak neutichá, proměňuje život a procvičuje naši fantazii.

Zahrada představuje blízké vztahy mezi civilizací a přírodou, je idealizovaným obrazem světa a svědčí o kultuře, stylu, a o originalitě jejího tvůrce, proto je úkolem lidské civilizace se o tyto řádně starat, obnovovat a chránit. (Hendrych a kol, 2011)

Rogers (2001) velice vydařeně popisuje dědictví zahrad a parků jako krajinu, kterou si lidé utváří kolem sebe již od prehistorických dob, místa si utvářejí jako rozmanité v jejich formě i významu. Zkoumání slavných i méně známých míst, z nich některé již vymizely, vede

až k poznání nejrůznějších krás a tajů zahrad, které jsou významným dědictvím, které se musí zachovat.

3.3.1 Legislativní úprava památkové péče

Holubičková (2008) ve své práci uvádí, že legislativní úprava památkové péče v ČR je zajištěna třemi základními úrovněmi právních aktů. Na prvním místě stojí přijaté mezinárodní smlouvy a úmluvy. Tyto jsou právně závazné a jsou součástí našeho právního řádu. Náleží sem Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy, přijata roku 1985 v Granadě, a Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy, která byla revizí úmluvy z roku 1992 ve Vallettě. Oba dokumenty byly přijaty Radou Evropy. Členem této mezivládní organizace je Česká republika od roku 1993, ale součástí právního řádu se staly teprve až změnou Ústavy České republiky v červnu roku 2002.

Druhou kategorií právních aktů zahrnují ústavní zákony – v podobě Ústavy České republiky, ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Dále Listina základních práv a svobod, ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Jak již bylo výše uvedeno, Ústava ČR stanovuje základní principy ochrany hodnot již v preambuli. Listina základních práv a svobod pak představuje základnu pro vzájemné vztahy občanů a orgánů státní památkové péče. Základní kulturní práva jsou zanesena ve čtvrté hlavě Listiny. Druhý odstavec článku č. 34 uvádí právo přístupu ke kulturnímu bohatství: „*Právo přístupu ke kulturnímu bohatství je zaručeno za podmínek stanovených zákonem.*“ (Listina základních práv a svobod, ústavní zákon č. 2/1993 Sb.). Občanská práva ale mají i svá omezení, která jsou přesně vymezena ve třetím odstavci článku č. 35 Listiny základních práv a svobod.

Třetí kategorie legislativních opatření zahrnuje zákony související s problematikou památkové péče a jejich prováděcí předpisy. Oblast státní památkové péče upravuje zákon č. 20/1987 Sb. ve znění poslední novelizace z roku 2007 – zákon č. 158/2007 Sb. Lepší zákon, který by zajišťoval lepší podmínky pro péči o kulturní památky, zatím v České republice chybí, ale příslibem, že by se to mohlo v blízké době změnit, je už dlouhodobá práce na návrhu nového. Prováděcím předpisem zákona je vyhláška Ministerstva kultury o státní památkové péči č. 66/1988 Sb. Dalšími důležitými legislativními akty v této oblasti je zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty ze dne 23. března 1994 a dále nový stavební zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu s účinností od 1. ledna 2007 a přináší řadu významných změn, jež se dotýkají i oblasti památkové péče.

3.3.1.1 Zákon o státní památkové péči

„Účel zákona (1) Stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Účelem zákona je vytvořit všestranné podmínky pro další prohlubování politickoorganizační a kulturně výchovné funkce státu při péči o kulturní památky, o jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání, aby se podílely na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k dalšímu rozvoji společnosti.

(2) Péče státu o kulturní památky (dále jen „státní památková péče“) zahrnuje činnosti, opatření a rozhodnutí, jimiž orgány a odborná organizace státní památkové péče (§ 25 až 32) v souladu se společenskými potřebami zabezpečují zachování, ochranu, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. Ostatní orgány státní správy, a jiné organizace spolupracují v oboru své působnosti s orgány a odbornou organizací státní památkové péče a pomáhají jim při plnění jejich úkolů“ - Zákon o státní památkové péči - úplný text zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších změn obsažených v zákonech č. 242/1992 Sb., č. 361/1999 Sb. a č. 61/2001 Sb., č. 122/2000 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 146/2001 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 18/2004 Sb., č. 186/2004 Sb., č. 1/2005 Sb., č. 3/2005 Sb., nález Ústavního soudu ČR č. 240/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 158/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 307/2008 Sb. a zákona č. 223/2009 Sb. podle právního stavu s účinností ke dni 28. prosince 2009 a doplněný výběrem z judikatury

Zákon č. 20/1987 Sb. zastupuje komplexní právní úpravu péče o památky v České republice. Na jeho začátku jsou vymezeny základní pojmy a ustanovení. Je zde definována kulturní památka, národní kulturní památka, památkové rezervace, památkové zóny. Dále je v úvodní části zanesen způsob prohlašování věci za kulturní památky, evidence kulturních památek a náležitosti zrušení prohlášení věci za kulturní památku.

Ve druhé části je definována péče o kulturní památky. Tato část zákona se věnuje ochraně a užívání kulturních památek, stanovuje povinnosti správních úřadů, právnických a fyzických osob. Dále zde vymezuje povinnosti a omezení vlastníka kulturní památky. Vlastníkem kulturní památky může být fyzická osoba, právnická osoba, obec, stát, nadace, občanské sdružení nebo dobročinná organizace. Vlastník je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování a udržovat jí v dobrém stavu, jeho povinností je i oznámit ohrožení nebo poškození kulturní památky.

Jsou zde stanoveny i opatření, která jsou přijata v případě, že vlastník neplní povinnosti, může dojít i k vyvlastnění kulturní památky. Kdyby chtěl vlastník kulturní památky provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou změnu, má stanoveno, že si musí předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností. V případě, že se jedná o národní kulturní památku, pak musí požádat závazné stanovisko od krajského úřadu. Dále je v této části i paragraf, který je věnován příspěvku za zachování a obnovu kulturní památky, kdy vlastník může požádat o příspěvek na zvýšené náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky. Není tedy nikde stanoveno, že stát má povinnost finančně přispívat na obnovu památek. § 17 se zabývá ochranným pásmem památek, § 18 osvětluje problematiku přemístování kulturní památky.

§ 20 je věnován problematice kulturní památky ve vztahu k zahraničí. Stanovuje podmínky vystavování, vyvážení nebo zapůjčení památek do zahraničí a dovozu do České republiky.

Třetí část památkového zákona se zabývá oblastí archeologických výzkumů a nálezů. Následující, čtvrtá část vymezuje orgány a organizace státní památkové péče a na ni navazující pátá část, která uvádí opatření při porušení povinností. Jsou zde přesně stanoveny pokuty, přestupky a jejich řešení. V případě porušení povinností má obecní úřad obce s rozšířenou působností, dle ustanovení § 35, možnost ukládat pokuty právnickým a fyzickým osobám při výkonu podnikání, a to až do výše 2 000 000 Kč. Krajský úřad pak může dát pokutu do výše 4 000 000 Kč v případě, že se jedná o národní kulturní památku., *„Nepečuje o zachování národní kulturní památky, neudržuje ji v dobrém stavu, užívá ji způsobem neodpovídajícím jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu, nechrání ji před ohrožením, poškozením nebo znehodnocením nebo ji znehodnotí nebo zničí...“* (Zákon č. 20/1987 Sb § 35 – Pokuty právnickým osobám a fyzickým osobám při výkonu podnikání). Pokud se fyzická osoba dopustí přestupku, může jí obecní úřad obce s rozšířenou působností uložit pokutu až do výše 2 000 000 Kč. Krajský úřad pak může uložit pokutu až do výše 4 000 000 Kč v případě, že se jedná o národní kulturní památku.

Poslední, šestá část pak obsahuje ustanovení společná a závěrečná.

(Zákon o státní památkové péči - úplný text zákona č. 20/1987 Sb.)

Nejdůležitější úlohou památkové péče je zachování starých památek. V současnosti stále existující hrozby, které mohou tyto památky ohrozit. Spočívají v nevědomosti, v podvodech, v požadavcích současnosti a v neposlední řadě v neuvážených a nevhodných obnovovacích pracích, které jsou mnohdy způsobeny, nevzdělaností pracovníků.

Díky těmto příčinám můžeme sledovat nepřetržité ztráty starých uměleckým děl.

Památková ochrana se nesmí omezit pouze na vynikající umělecká díla, ale musí obsáhnout vše, co lze považovat za společný umělecký majetek.

Je důležité, aby památková ochrana zahrnovala nejen slohy dlouho minulé, ale je nutné zachovat všude lokální a historickou podobu památek, které nejsme schopni kontrolovat podle určitých pravidel, jelikož právě díky tomu poničíme to, co je osobitým projevem památek a má nenahraditelnou cenu.

Vše, co bylo vytvořeno uměním, je cenný produkt dějinného vývoje, a je důležité pro společnost jeho zachování, což musí každý jednotlivec, obec i národ, církev i stát respektovat a dodržovat.

Všeobecné zásady památkové péče jsou nanejvýš jasné a patrné na první zamyšlení. Nejdůležitější je památku, jak jen je možné udržet v místě jejího původního vzniku, určení a pokud možno v nezměněném vzezření a vzhledu. (Dvořák, 2004)

3.3.2 Instituce podílející se na památkové péči

3.3.2.1 Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury má roli ústředního orgánu státní správy pro kulturní památky v České republice. Úkoly spojené s touto úlohou plní na ministerstvu převážně odbor památkové péče. Jeho hlavní pole působnosti spočívá především ve zpracovávání různých prognóz, koncepcí a návrhů dlouhodobých výhledů rozvoje státní památkové péče, sestavování programů komplexní péče o kulturní památky, uplatňování stanoviska k politice a k zásadám územního rozvoje, koordinace vědeckovýzkumné činnosti v daném oboru a zabezpečování mezinárodní spolupráce, tak i spolupráce s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a vysokými školami při vzdělávání pracovníků v oboru státní památkové péče.

Odbor památkové péče Ministerstva kultury rovněž rozhoduje o prohlášení věci a jejich souboru za kulturní památky. V mimořádných případech může i zrušit prohlášení věci za kulturní památku. Dává potřebná povolení a souhlasy: povolení k provedení obnovy kulturních památek či povolení k provádění archeologických výzkumů, souhlas k přemístění nemovité kulturní památky, souhlas k vývozu kulturní památky do zahraničí. Také podporuje záchranné archeologické výzkumy a projekty v oblasti výzkumu a vývoje v památkové péči. Ministerstvo zřizuje Národní památkový ústav, který spadá do řízení odboru památkové péče, a metodicky koordinuje hierarchicky podřízené správní úřady (krajské úřady, Magistrát

hlavního města Prahy a obecní úřady obsí s rozšířenou působností) při výkonu státní památkové péče. Ministerstvo také zřizuje odborné poradní orgány, které odboru napomáhají v jeho činnosti. Hlavním poradním orgánem je Vědecká rada pro státní památkovou péči.

(Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=427>>)

3.3.2.2 Památková inspekce

Specializovaným kontrolním orgánem je památková inspekce, zřizuje ji Ministerstvo kultury pro výkon ústředního dozoru nad dodržováním zákona o státní památkové péči, jakož i předpisů vydaných k jeho provedení. V kompetenci Památkové inspekce je dohlížet především na zabezpečování komplexní péče o kulturní památky, kontrolovat, zda jsou rozhodnutí orgánů státní památkové péče řádně dodržována a jak vlastníci, popřípadě správci a uživatelé kulturní památky plní stanovené povinnosti. Na základě poznatků, které Památková inspekce zjistí při dozoru, provádí rozbor stavu státní památkové péče a navrhuje opatření k jejímu prohloubení.

Na krajských úřadech a obecních úřadech obcí s rozšířenou působností jsou prováděny kontroly výkonu státní správy v oblasti památkové péče. Pokud jsou odhaleny nedostatky, navrhuje opatření k nápravě a dozoruje nad dodržováním.

3.3.2.3 Úloha krajů

Kraje České republiky svými orgány mohou vykonávat jak samosprávu, tak i státní správu v přenesené působnosti. V kraji výkon státní památkové péče zajišťuje krajský úřad. Do jehož povinností zejména spadá vedení seznamů kulturních památek ve svém obvodu, vyjadřování se k prohlášení a ke zrušení prohlášení věci za kulturní památku, vydávání závazných stanovisek k obnově národních kulturních památek a vykonávání stavebního dohledu při obnově národních kulturních památek. Je odvolacím orgánem odvolacím orgánem proti rozhodnutím vyplývajícím ze správního řízení obecními úřady obcí s rozšířenou působností. Dále má za úkol podporovat obce s rozšířenou působností, poskytuje metodickou pomoc, především v podobě odborných školení a konzultací.

V samostatné působnosti schvaluje koncepci podpory státní památkové péče v kraji, která je rovněž v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče České republiky. Schvaluje návrhy dlouhodobých, střednědobých a prováděcích plánů a programů zachování a obnovy kulturních památek v kraji a zároveň usměrňují kulturně výchovné využití kulturních památek v kraji.

3.3.2.4 Obce ve státní památkové péči

Obecní úřad obce s rozšířenou působností pečuje o památkově chráněné objekty v obecním vlastnictví. Vykonává a organizuje státní památkovou péči pro všechny obce ve svém územním obvodu, která musí být v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice.

Činnost obecních úřadů obcí s rozšířenou působností zahrnuje zejména vydávání závazných stanovisek zamýšleným pracím na kulturních památkách či nemovitostech, které kulturními památkami nejsou, ale nacházejí se v památkových rezervacích, památkových zónách nebo ochranných pásmech. V případě, že je kulturní památka poškozena, vydá úřad rozhodnutí o způsobu odstranění vzniklé závady. Dále obec třetího typu kontroluje v rozsahu své působnosti dodržování zákona o státní památkové péči, zajišťuje státní stavební dohled při obnově kulturních památek a rovněž jako krajský úřad se při své činnosti opírá o odbornou pomoc památkového ústavu.

3.3.2.5 Komise státní památkové péče, konzervátor státní památkové péče a zpravodajové státní památkové péče

V případě potřeby je umožněno radě kraje a radě obce s rozšířenou působností zřizovat komisi státní památkové péče. Jedná se o pracovní komisi, jejímž úkolem je všestranně posuzovat a koordinovat úkoly státní památkové péče. Konzervátor je odborný pracovník, kterého, po vyjádření odborné organizace státní památkové péče, jmenuje obecní úřad obce s rozšířenou působností. Konzervátor je zároveň členem komise státní památkové péče. Jeho hlavním úkolem je neustále sledovat stav kulturních památek a prostřednictvím zpráv o jejich stavu, péči a využití informovat obecní úřad obce s rozšířenou působností. Na jeho návrh je možno úřadem obce s rozšířenou působností pověřit dobrovolné pracovníky, kteří plní funkci zpravodajů památkové péče pro vymezené území a ve své činnosti spolupracují s konzervátorem.

3.3.2.6 Národní památkový ústav

Národní památkový ústav se sídlem v Praze odstartoval svou činnost ke dni 1. ledna 2003 a plní úlohu odborné organizace státní památkové péče. Jeho úkolem je vykonávat a koordinovat veškerou odbornou činnost v tomto oboru. Pro její zajištění jsou zřizovány se souhlasem Ministerstva kultury a po projednání s krajem územní odborná pracoviště. Síť těchto územních pracovišť v současné době odpovídá krajskému územnímu členění.

Rozsah působení NPÚ zahrnuje zpracovávání potřebných odborných podkladů pro ostatní orgány státní památkové péče, metodické usměrňování činnosti konzervátorů a zpravodajů a poskytování bezplatné odborné pomoci vlastníkům kulturních památek při zajišťování péče o ně. Národní památkový ústav zajišťuje i odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky a nad jejich využíváním. Řeší vědeckovýzkumné úkoly státní památkové péče a zabezpečuje další vzdělávání pracovníků v tomto oboru. Zajišťuje kulturně výchovné využití a zpřístupnění kulturních památek.

Nedílonou a důležitou součástí odborné činnosti Národního památkového ústavu je správa Ústředního seznamu kulturních památek. Za významnou je samozřejmě považována i publikační činnost NPÚ. Kromě knižních publikací, jako je například Seznam nejohroženějších a nevyužívaných nemovitých památek v České republice, vydává památkový ústav odborné periodikum s názvem Zprávy památkové péče.

(Zákon o státní památkové péči - úplný text zákona č. 20/1987 Sb.)

4. ZHODNOCENÍ PODKLADOVÝCH ÚDAJŮ

Zámek Komorní Hrádek se nachází nedaleko od obce Chocerady, tyčí se na levém břehu řeky Sázavy jako významná dominanta. Nalezneme ho nedaleko Benešova a i nedaleko Prahy. Lze se do těchto míst dostat od Prahy přes dálnici D1, kde se vyjede exitem 29, a pak se dále pokračuje směrem na Chocerady, kde už jej nelze minout. Je to jeden z mnoha posázavských strážních hradů. Už název nám prozrazuje, že v hluboké historii sehrál důležitou roli v událostech minulých.

Obr. č. 44 – znak Školícího a vzdělávacího střediska

Historie a současnost Komorního Hrádku, 2009

Patří mezi významné kulturní památky ČR - kulturní památka rejstřík č. 34680/2-59.

V současné době je sídlem Školícího a vzdělávacího střediska Ministerstva obrany, je sídlem Armády ČR.

„Rozhodnutím ministra národní obrany č. 022 z 29. 12. 1989 byla v Komorním Hrádku zřízena nová vzdělávací instituce armády – Školící a vzdělávací středisko GŠ, později přejmenované na Školící a vzdělávací středisko MO (SVŠ MO), které po období příprav (leden až duben 1990) zahájeno dnem 21. 5. 1990 svou činnost.“

Poslání a cíle vzdělávacího střediska jsou připravovat důstojníky, praporčíky a občanské zaměstnance armády po jazykové a odborné stránce na plnění úkolů v oblasti zahraničních aktivit, ke kterým Česká republika přistoupila.

Areál zámku Komorní Hrádek skýtá možnosti v oblasti ubytování i stravování i kulturního, společenského a sportovního využití.

Moderně zařízené učebny a rozlehlý studijní fond umožňují jak kvalitní podmínky pro výuku cizích jazyků, tak pro odborně zaměřené kurzy a školení. (Roušar, 2005)

Zámek je celoročně veřejnosti nepřístupný, pouze jednou za rok na podzim pořádá den otevřených dveří. Ředitelem Agentury plánování a rozvoje lidských zdrojů (Náčelníkem Školícího a vzdělávacího střediska MO) je plk. Ing. Pavel Vobůrka, Náčelník

štábu je pplk. Ing. Marcel Hrabal, Náčelník oddělení jazykové přípravy je pplk. Mgr. Přemysl Jekl a Náčelník oddělení logistiky je mjr. Ing. Martin Papadopulos.

(Dostupné z <<http://www.svskomornihradek.army.cz/>>)

Téma projektu zahrnuje předdvoří zámku, které bylo vytvořeno jako zahrada „anglického“ typu. Na místě nynějšího parčíku se v minulosti nacházel hospodářský dvůr, který sloužil hlavně pro tyto účely. Celý prostor byl bez zeleně. Podle zjištěných informací byl dvůr přebudován přibližně v polovině 20. století. S největší pravděpodobností bylo cílem vytvořit poklidné místo pro odpočinek a různé společenské akce, jelikož výběr a seskupení vysazených dřevin tomu jasně nahrává, byly zde vytvořeny pohledové skupiny dřevin, které jsou dvouúrovňového ražení a květinové záhony. Bylo potřeba, aby se celý prostor stal reprezentativní částí zámku, při příchodu různých státních návštěv apod.

V předpolí se nacházejí dřeviny skupinového i solitérního charakteru. Stromové patro se povětšinou sestává z listnatých opadavých dřevin, které jsou doplněny jehličnatými jedinci. Keřové a podrostové patro je zastoupeno skupinami jehličnatých půdopokryvných dřevin. Občas se vyskytnou stříhané stěny, které jsou vytvářeny jak z jehličnatých tak i z listnatých dřevin. Květinové patro je zastoupeno záhony tvořenými růžemi.

Současný stav předdvoří je v rozkladu. Keřové patro je v devastovaném a neudržovaném stavu. Další kámen úrazu je schován v použitých materiálech povrchů. Hlavní cesta k zámku je vyasfaltovaná, což vůbec nekoresponduje se zámkem a historickými měřítky. Kolem celého předdvoří je použita betonová dlažba, která taktéž do obrazu památkové péče nezapadá.

Projekt se tedy zaměřuje hlavně na provzdušnění a osvobození cenných stromů, kteří jsou utiskováni keřovým patrem, a vytvořením nových seskupení ve formě trvalejších záhonů a seskupení stromů s nízkými půdopokryvnými dřevinami listnatými. V plánu je celková rehabilitace povrchů, a to ve formě kamenné dlažby, která je korespondující s požadavky ochrany památek.

4.1 Textová část podkladových materiálů

4.1.1 Charakteristika území a širší vztahy

4.1.2 Provozní analýza parku

4.1.3 Funkční analýza parku

4.1.4 Kompoziční analýza parku

4.1.5 Hodnocení současného stavu dřevin

4.1.6 Odstraňovaná vegetace

4.2 Grafická část podkladových materiálů

Příloha I. – mapa - Širší vztahy

Příloha II. – Fotodokumentace současného stavu

Příloha III. – Historické mapy

Příloha IV. – mapa - Provozní analýza

Příloha V. – mapa - Funkční analýza

Příloha VI. – mapa - Kompoziční analýza

Příloha VII – mapa – Inventarizace dřevin

Příloha VIII. – Inventarizační tabulky

Příloha IX. – mapa - Odstraňovaná vegetace

4.1 Textová část podkladových materiálů

4.1.1 Charakteristika území a širší vztahy

Komorní Hrádek leží ve středočeském kraji, v bývalém okrese Benešov. Náleží do katastrálního území Chocerady a obec s rozšířenou působností je Benešov. Nachází se severovýchodně od Benešova a jihozápadně od Chocerad. Leží ve výšce přibližně 360 m n. m. a rozloha řešené části předpolí je přibližně 0,61 ha. Celý prostor je v mírném svahu, kde převýšení činí od 358 m do 364 m n. m.

Nalezneme ho nedaleko Benešova a i nedaleko Prahy. Lze se do těchto míst dostat od Prahy přes dálnici D1, kde se vyjede exitem 29, a pak se dále pokračuje směrem na Chocerady, kde už jej nelze minout.

V okolí zámku vedou turistické stezky i cyklostezky, bohužel ale žádná nevede přímo až k této pozoruhodné stavbě. Směrem na sever od zámku protéká řeka Sázava, která vytváří překrásné údolí v celém jejím okolí. (doložené v příloze I.)

V okolí Hrádku se nachází nespočet dalších významných památek, které jsou ilustrované na přiložené převzaté mapce, například sem patří zámek Vlašim, zámek Konopiště, zámek Jemniště hrad Český Šternberk a další.

Obr. č. 45 – památky v okolí zámku

Dostupné z: < <http://www.svskomornihradek.army.cz/> >

4.1.2 Provozní analýza parku

Dle mapy – příloha IV. je zřejmé, že předdvoří je obklopené z východní strany budovou zámku, jeho západním křídlem, dále ze západní strany ubytovnou a z jižní strany budovou bývalého purkrabství, kde se v současné době nachází ambulantiční zařízení, kanceláře a sklady. Budova ubytovny byla postavena v šedesátých letech 20. století, v dřívějších dobách zde byly hospodářské budovy, které se vinou požáru nezachovaly. Stavba, která je nahradila, nekoresponduje s historickými souvislostmi a k zámku se nehodí. Působí jako protipól zámku pro vyvážení hmot a pohledové uzavření prostoru, ale bohužel bylo zjištěno, že by se hodila nějaká stavba podobná budovám z dob vzniku zámku, aby byl dokreslen obraz historického období. Tento výstřelek ve formě ubytovacího zařízení není povedený.

Hlavní vstupní brána je situována na jih areálu, byla realizována roku 1991. Je u ní vybudována nová vrátnice, přes kterou prochází všechny návštěvy. Brána je z černé ocelové konstrukce. Zámek je celoročně nepřístupný. Pořádají se zde pouze dny otevřených dveří, a lze si i dohodnout prohlídku zámku při větším počtu osob. V obvyklém případě se v zámku nachází pouze pracovníci ministerstva obrany a návštěvníci Školícího a vzdělávacího centra. V prostoru se nalézá i severní brána, ta je ale zavřená a zarezlá, bylo by vhodné ji obnovit, aby nekazila dojem návštěvníkům v parku.

V areálu je možné před budovami kanceláří a skladů parkovat, dále lze parkovat i před ubytovnou.

Předpolím vede pojízdná komunikace mezi budovami kanceláří a ubytovnou a je tvořena litým asfaltovým povrchem. Tento povrch bude zachován a respektován, z důvodu napojení novější části – ubytovny, a proto tedy novodobější povrch. Ve zbylém prostoru je pěší komunikace, která je také z litého asfaltového povrchu a spojuje hlavní bránu se zámek, který bude navrhován k odstranění, jelikož nekoresponduje s historickými požadavky na ochranu památek. Její další část vede podél celého parku v jeho západní, severní a východní části, je složená z betonové kostkové dlažby o přibližných rozměrech 60 cm x 60 cm, která se plánuje také odstranit a nahradit kamennou dlažbou.

Dále se v severní části parku nachází požární nádrž, která je chráněna zábradlím a jejíž blízké okolí je vybetonované. V jižní části naproti bývalému purkrabství je zachované pouze torzo bývalé kašny. Je zarostlá mechem a zůstaly zde pouze obvodové zdi. Bude odstraněna a povrch bude zatravněn.

Celý areál obklopuje oplocení, v jeho jižní části je tvořeno dřevěným plaňkovým plotem na podezdívce a severní je obehnan hradní zdí, která vykazuje známky rozkladu, a potřebovala mi minimálně nově omítnout, jako je tomu u hradní zdi u vstupní brány do areálu.

4.1.3 Funkční analýza parku

V areálu se nachází ubytovací zařízení obytné funkce, dále garáže, kanceláře a budova zámku, kde se rovněž nachází kanceláře.

Požární nádrž plní funkci zásobní vody pro případ požáru. Bývalá kašna nemá v parku žádnou zásadní roli, nachází se z ní už jen torzo.

Plochy zeleně jsou tvořeny trávnickovými plochami, na kterých se nachází stromová a keřová vegetace. Podél cest se nachází květinové záhony.

Prostor komunikací je tvořen asfaltovým povrchem a dlážděným povrchem. Podél jižní části areálu vede místní komunikace II. třídy č. 109. Hlavní vstup do areálu se spolu s vrátnicí nachází v jeho jižní části. Tyto poznatky jsou doloženy v příloze V.

V současné době areál užívají pouze pracovníci centra a jeho žáci. Areál je nepřístupný veřejnosti. Pouze jednou za rok se koná den otevřených dveří. Dále se za areálem nachází tenisové kurty, které slouží ke sportovnímu využití.

4.1.4 Kompoziční analýza parku

Park je konstruován jako zahrada „anglického“ typu, což lze považovat za krajinářský styl, kde nejsou přesně dány pravoúhlé linie, ale kompozice je rozvolněna tvořena skupinami stromů a keřů v trávnickové ploše.

Celý areál je tedy protkán skupinami stromů s keřovým patrem – viz příloha VI., které obklopuje trávnicková plocha. Kompozice parku je rozvolněná, protíná ji mírný svah, a bohužel ve větší míře nezachována. Prostor je zahuštěn zbytečnými keřovými výsadbami, které utiskují stromy a jsou již přerostlé a ve značném rozkladu.

Hlavní těžiště kompozice je situováno u hlavního vstupu do západní části zámku. Vedou z něj dvě hlavní kompoziční osy. První opisuje hlavní přístupovou cestu k zámku od vrátnice, po stranách se nachází květinové záhony a stromová vegetace v trávniku. Druhá směrem od zámku skrz celé předpolí až na druhou stranu k protipólu zámku, kterým je ubytovna. Po její pravé straně jsou situovány dvě skupiny plošné výsadby zeleně, které se skládají ze stromového a keřového patra. Keřové patro skupin je neudržované a už ve

značném rozkladu. Na konci osy je skupina cenných listnatých stromů. Na levé straně se tyčí jedna velká plošná výsadba zeleně, která je rovněž složena z keřového a stromového patra a také keřové patro tohoto seskupení je ve špatném stavu.

Vedlejší těžiště kompozice se nalézá téměř uprostřed trávnickové plochy parku. Jedna kompoziční osa ukazuje na skupinově vysazenou vegetaci ve spodní části parku, jejíž podrostová část, jak již bylo zmíněno, je téměř nepoužitelná pro budoucnost. Efektivně působí použití panašovaného kultivaru spolu s pozadím stromů. Druhá osa směřuje na opačnou stranu na zelenou hmotu ve formě plošné skupiny vegetace.

Liniová výsadba zeleně se vyskytuje v jižní části parku u plaňkového oplocení. Její celkový vzhled nepůsobí úplně pěkným dojmem, je přehuštěná a nechaná svému vlastnímu osudu.

Dále zde shledáváme, jako kompozičně cenné tvarované zelené stěny, které se nacházejí v severní části parku u obvodové zdi a kolem chodníku u přístupu k ubytovně a před ubytovnou.

Celé předdvorí je protkáno bodovou vegetací, která ve většině případů stojí za zachování a je kompozičně cenná. Skupinová zeleň stávající se jen ze stromové vegetace je taktéž významná a důležitá pro zachování základní formy parku.

U hlavní přístupové cesty k zámku jsou na jejích obou stranách vytvořeny květinové záhony, které jsou tvořené pouze růžemi. Další květinový záhon se nachází v zatáčce pěšího chodníku v severní části, opět se jedná o růžový záhon. Třetí záhon lze nalézt před ubytovnou, je tvořený letničkami.

4.1.5 Hodnocení současného stavu zeleně

V řešeném území se nachází dřeviny po většinou průměrně hodnotné. Exempláře velmi málo hodnotné jsou zde v podobě dvou dožívajících jedinců, kteří se nacházejí naproti budově kanceláří. Podprůměrné dřeviny jsou zde zastoupeny hlavně díky keřovému patru, které jak již bylo zmíněno výše, je shledáváno jako zdevastované s potřebou nápravy. Většina stromového patra a některé podrostové dřeviny mají průměrnou hodnotu. Nadprůměrní jedinci se zde nacházejí také a to cenná stromová vegetace. Tyto zjištěné poznatky jsou zaznamenány v příloze VII. a VIII.

Při inventarizaci byla použita metodika dle knihy Arboristika I. podle M. Pejchala, kde se je modifikované dělení jednotlivých dřevin dle prof. Machovce. Byla provedena 5. října 2012.

4.1.6 Odstraňovaná vegetace

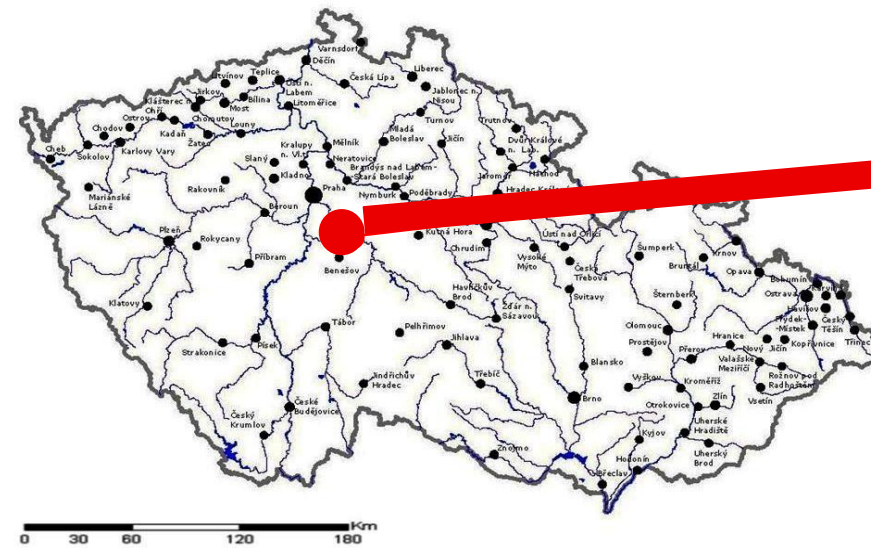
Dle inventarizačního průzkumu byla stanovena vegetace, která se bude kácet. Odstranění budou jedinci keřového patra, a to téměř ve všech případech, ponechán je pouze panašovaný kultivar *Cornus alba*. Je tím docíleno odlehčení a provzdušnění kompozice. Stromy jsou osvobozeny od zatěžující neudržované vegetace a dochází k vyčištění trávnickové plochy od zbytečných zbytkových keřových porostů. V případě stromového patra jsou káceny dva jedinci velmi málo hodnotní *Sorbus aucuparia* a *Aesculus hippocastanum* a druhy rodu *Pinus sp.* a dochází i k protřídění husté liniové výsadby u jižního oplocení, kde budou vykáceny dřeviny rodu *Thuja sp.* Květinové záhony u přístupové cesty a v zatáčce chodníku budou rovněž odstraněny.

Z provedených analýz byly stanoveny tyto závěry pro vytvoření projektu:

- **nevyhovující stav keřového patra – nutnost nápravy**
- **stromové patro převážně vyhovující stav**
- **nevhodnost povrchů použitých v předpolí**
- **absence mobiliáře, místa pro odpočinek**
- **torzo staré kašny**

4.2 Grafická část podkladových materiálů

Obr. č. 48 – širší vztahy v rámci ČR

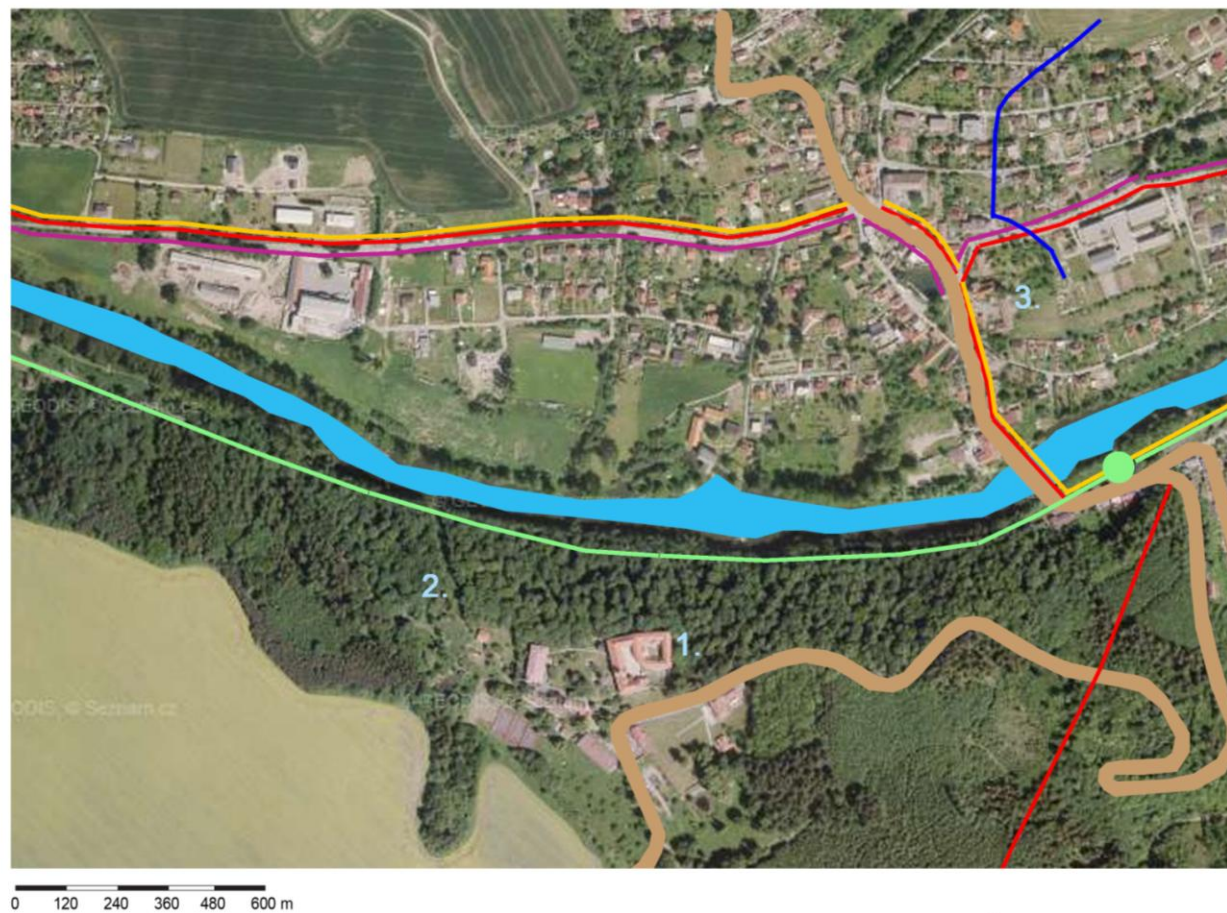
Dostupné z: <<http://www.zemepis.com/sidlacr.php>>

Obr. č 49 – řešené území

Dostupné z: <www.mapy.cz>

Širší vztahy

Legenda

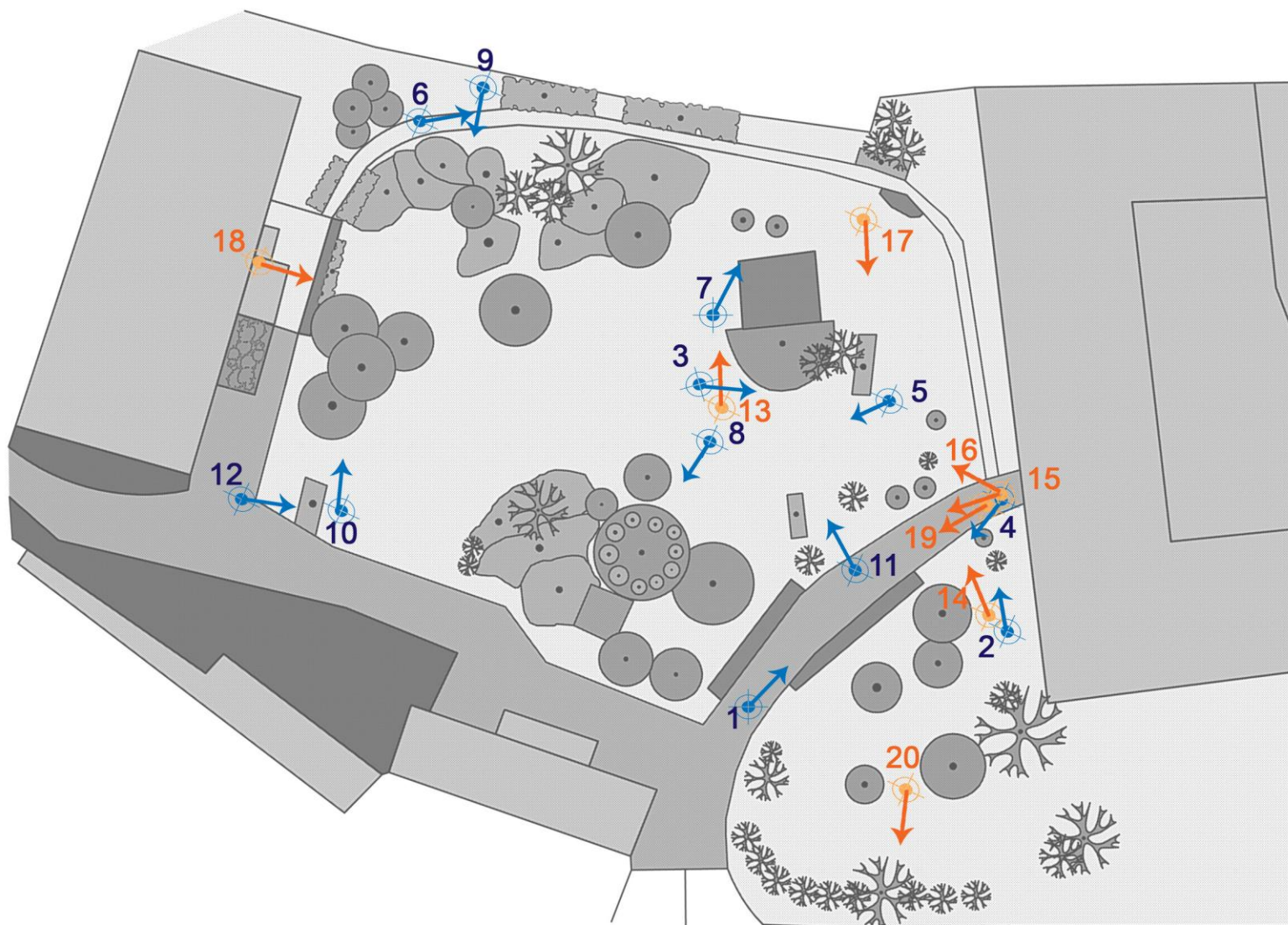
- Řeka Sázava
- 1. Komorní Hrádek
- 2. Čejchanův Hrádek
- 3. Kostel Nanebevzetí P. Marie
- Pozemní komunikace II. třídy
- Turistické stezky
- Cyklostezka
- Železniční trať
- Železniční zastávka

Fotodokumentace

Legenda

- Místo a číslo fotografie
- Místo a číslo panoramatické fotografie

 Česká zemědělská univerzita		Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů	
		Katedra zahradní a krajinné architektury	
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek			
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová Obor: Zahradní tvorba		Fotodokumentace - zakres foto do mapy	
Školní rok: 2012/2013	Datum: 31.3. 2013	Měřítko: 1:1000	Příloha II.

Příloha II. - Fotodokumentace současného stavu

Fotografie byly pořízeny autorkou dne 9. 8. 2012 a 5. 10. 2012.

Foto č. 1 – hlavní přístupová cesta k záměčku. Je tvořená z litého asfaltového povrchu. Lemují ji záhony růží. Na levé straně se nachází *Taxus baccata* a za ním se tyčí *Picea pungens* – významný druh. Napravo rostoucí *Liriodendron tulipifera* a *Catalpa bignonioides* – také významné druhy.

Foto č. 2 – pohled na severní část předpolí. Zakrslý *Picea pungens* a před ním vysazený *Buxus sempervirens* jsou do kompozice nevhodně zvoleny. Za chodníkem jsou patrné pozůstatky stěny z *Buxus sempervirens*, které v dřívějších dobách obklopovaly cestu.

Foto č. 3 – část u požární nádrže, která je obklopena *Juniperus horizontalis*, který je viditelně ponechaný bez větší údržby. Jsou v něm zarostlé i *Pinus nigra*. Celé toto uskupení působí velice neupraveně a neudržovaně. V pozadí je menší živá stěna vystříhaná z *Potentilla fruticosa*.

Foto č. 4 – pohled směrem od zámku na levou část předpolí. Jsou zde vidět významné stromy, které tvoří kostru kompozice – *Catalpa bignonioides*, *Liriodendron tulipifera*, *Acer sp.*.

Foto č. 5 – průhled na jižní část předpolí. Pohled rámuje z levé strany – *Potentilla fruticosa* a vzrostlé stromy a významné stromy – *Aesculus hippocastanum*, *Acer platanoides*, *Fagus sylvatica* a z pravé strany – *Pinus nigra* a *Juniperus horizontalis*. Na konci hlavní kompoziční osy je vysazen barevnolistý kultivar *Fagus sylvatica*.

Foto č. 6 – chodník vedoucí kolem celého parku. Je tvořený betonovými kostkami. Je zde vidět, jak je hradní zeď v devastovaném stavu, bylo by vhodné, aby se alespoň nově omítila. Dřeviny lemující chodník z pravé strany jsou neudržované a ve stádiu rozkladu, výjimku tvoří vzrostlé exempláře *Picea pungens*. Z levé strany je lemován stříhanou stěnou z *Taxus baccata*.

Foto č. 7 – požární nádrž v horní části zkoumaného území. Je značně zanedbaná. Zábradlí a osvětlení je nedostačující. Okolní zpevněná část nádrže je ve špatném stavu. Nachází se u ní dva nově vysazení jedinci *Ginko biloba* v pyramidálním kultivaru.

Foto č. 8 – pohled na zelenou hmotu na levé straně parku. V záběru je patrný rozklad keřového patra, to je zastoupeno hlavně rodem *Juniperus sp.*, které by měly tvořit podrostové patro vzrostlým stromům. Jsou značně devastované, přestárlé, neudržované. V povzdálí jsou viditelné kompozičně cenné exempláře *Acer platanoides*, *Fagus sylvatica*.

Foto č. 9 – doprovodná zeleň u chodníku. Je situována před ubytovnou. Skládá se z různých jedinců. Celá kompozice není udržována jen stříháním, aby chodník nezarostl úplně. Keře jsou značně přerostlé a nevzhledné.

Foto č. 10 – jižní část předpolí v pozadí ubytovna, která byla postavena v osmdesátých letech minulého století. Před ní jsou situovány cenné stromy *Acer platanoides*, které jsou i kompozičně vhodné.

Foto č. 11 – pohled z hlavní přístupové cesty k zámku. Dominantní na tomto průhledu je exemplář, který ho zakončuje - *Catalpa bignonioides*. Na levé straně výhled rámuje *Potentilla fruticosa*. Na pravé straně je opět vidět *Juniperus horizontalis* a *Pinus nigra*.

Foto č. 12 – záběr horní části předpolí. V popředí je vzrostlá stěna z *Cornus alba*, u které není jasný význam jejího vysazení, jelikož do kompozice nějak zvlášť nezapadá. V pozadí se tyčí exempláře *Aesculus hippocastanum*, *Acer platanoides*.

Panoramatické fotografie

Foto č. 13 – pohled na plošnou výsadbu ve spodní části parku, která se nahází v mírném svahu. Významná *Catalpa bignonioides* je osázená keři, které jsou ve většině případů ve špatném stavu. Ve spodní části výsadby jsou veliké vzrostlé stromy *Picea pungens*, které jsou kompozičně významnou částí předpolí. Na pravé části je vidět část nádrže.

Foto č. 14 – pravá část předpolí zámku. Na fotografii je zachycena příchozí cesta k zámku. Obklopují ji růžové záhony. Osvětlení je zde tvořeno ze skleněných koulí. V popředí jsou významné stromy *Catalpa bignonioides* a *Liriodendron tulipifera*. Na pohledu je patrné, že parčík je zbytečně zaplněn keřovou výsadbou, která postupem času ztratila glanc.

Foto č. 15 - výhled z hlavního kompozičního těžiště předpolí směrem od zámku. Předpolí je dotvářeno pravděpodobně jako krajinářský park, i když zahrada vznikla jako barokní, ale po jeho obrazu už zde není památky. Parčík je rozdělen přístupovou cestou k zámku na dvě části. Vedlejší chodník vede kolem celého území ve spodní části, kde se napojuje na asfaltový povrch hlavní cesty.

Foto č. 16 – opětovný pohled z hlavního těžiště nyní pouze na pravou část, tentokrát už je patrný podzimní efekt vegetace. Tato část působí těžkým a zarostlým dojmem. Kompoziční osa je zanesená zbytečnými výsadbami keřů a jehličnatých dřevin. Na konci osy je tedy téměř skrytý barevnolistý kultivar *Fagus sylvatica*, který by měl být vidět ze všech stran parku.

Foto č. 17 – pohled z vedlejšího chodníku na hlavní příchozí cestu k zámku. Dominantní jsou na tomto výhledu stromy *Aesculus hippocastanum*, *Acer platanioides*, *Fagus sylvatica* a *Picea pungens*. Keřové patro je složeno z *Potentilla fruticosa* a *Juniperus horizontalis*. Vidíme zde i zanedbanou požární nádrž a zastaralé osvětlení zámku.

Foto č. 18 – výhled od ubytovny na spodní část parku. V popředí je stěna z *Berberis vulgaris*. V pozadí je významný vzrostlý strom *Fagus sylvatica* 'Atropurpurea'. Na levé straně se nachází další důležité dřeviny *Picea pungens*, kterým protipól tvoří *Aesculus hippocatanum*.

Foto č. 19 – průhled z hlavního těžiště parku. Situovány jsou zde statné stromy, které jsou kompozičně vhodné – *Catalpa bignonioides*, *Liriodendron tulipifera*, *Aesculus hippocastanum*, *Picea pungens*, výjimku tvoří *Sorbus aucuparia* v pozadí, který je ve špatném stavu.

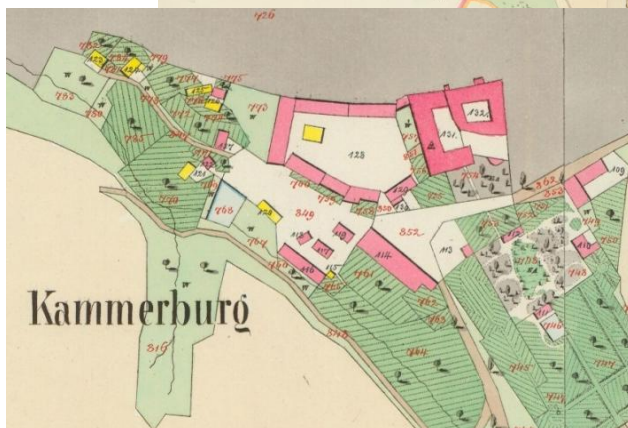
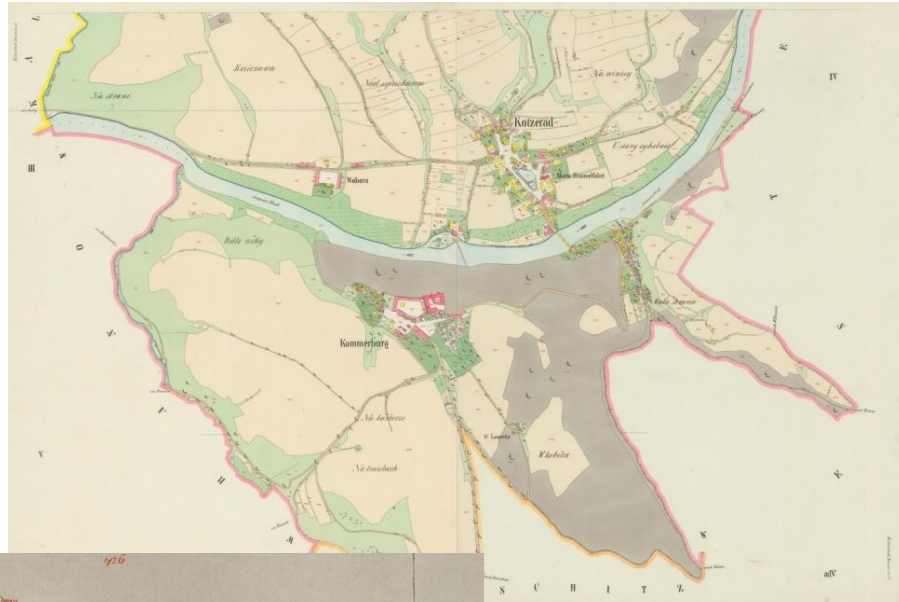

Foto č. 20 – liniová zeleň v levé části parku. Stromy v této části jsou sice zdravé, ale kompozičně ne až tak vhodné. Porost je zahuštěný a nepropustný. Je složený z exemplářů dřevin *Picea abies*, *Thuja plicata*

Příloha III. - Historické mapy

Základní podklad pro průzkum byl císařský otisk ze Stablního katastru nemovitostí, je zde patrné, že v místě úpravy se ještě v polovině 19. století nacházel dvůr, prostor pro hospodářskou činnost obyvatelů.

Císařský otisk 1841

Poskytl katastrální úřad

Rok 1949

Dalším podkladem byla ortofotomapa z roku 1949, kde je zřetelně vidět, že už zde objevují první dřeviny. Předpolí je vydlážděné, stále slouží hospodářským účelům

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

Rok 1959

Mapa z roku 1959 ukazuje vybudování nových cest v předpolí minimum dřevin.

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

Rok 1992

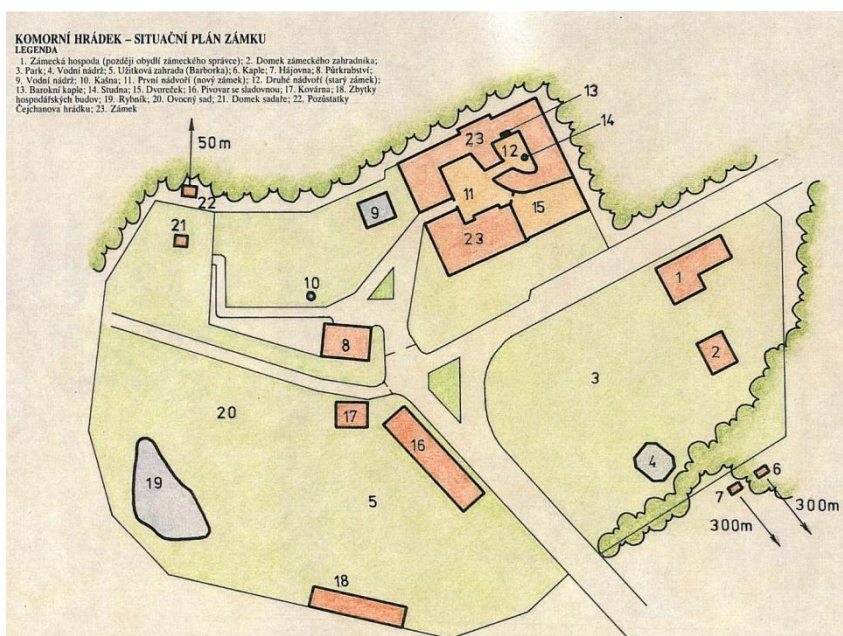

Mapa z roku 1992 nám dokazuje, vytvoření parku v předpolí pár let před tím, dále je vidět i nová ubytovna naproti zámecké budově.

Historie a současnost Komorního Hrádku (2009)

Situační plánek zámku – poskytl Památkový ústav

Plánek zámeckého areálu přibližuje rozmístění jednotlivých součástí. Patrně je datován někdy do šedesátých let 20. století.

Provozní analýza

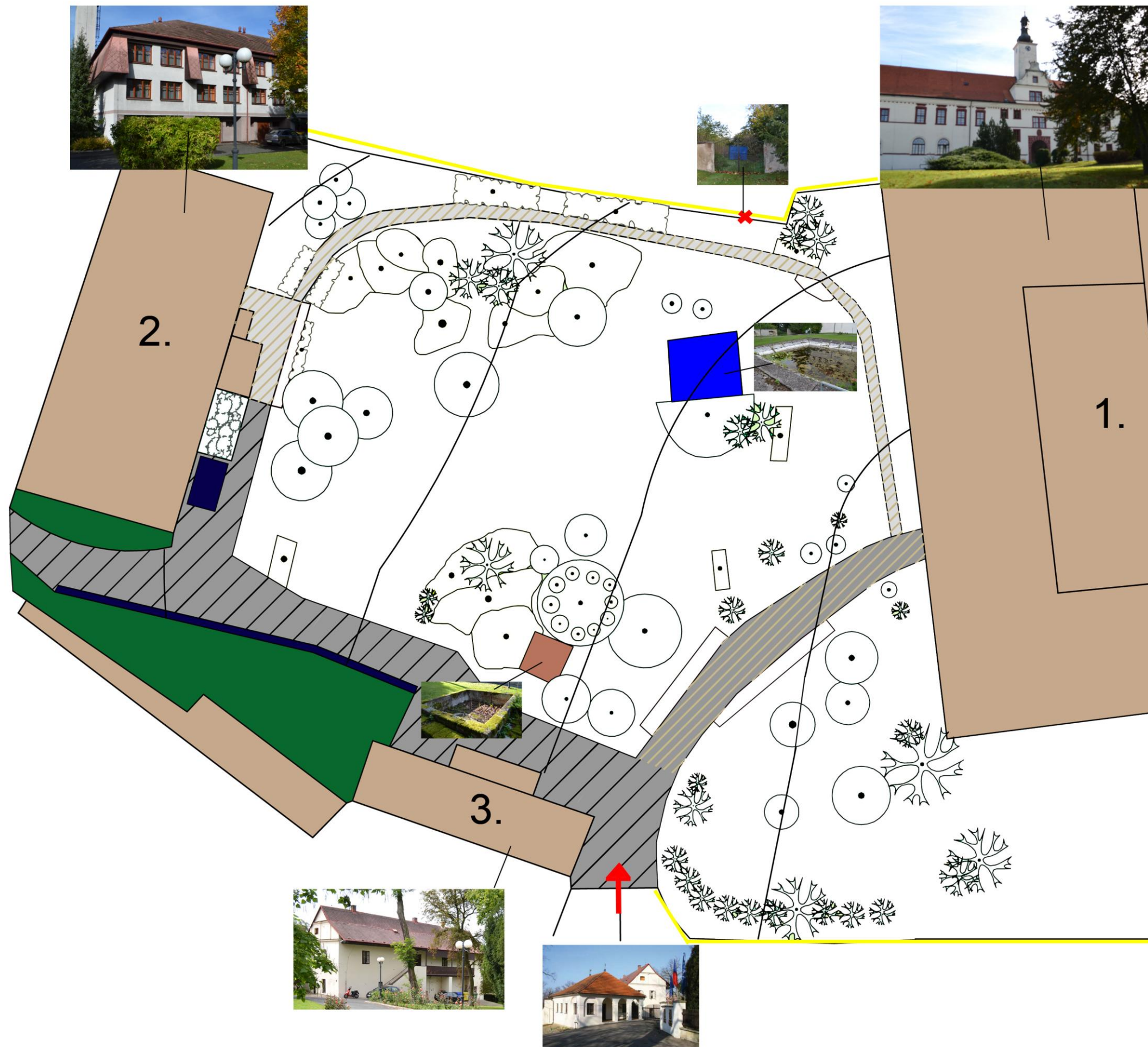
Legenda

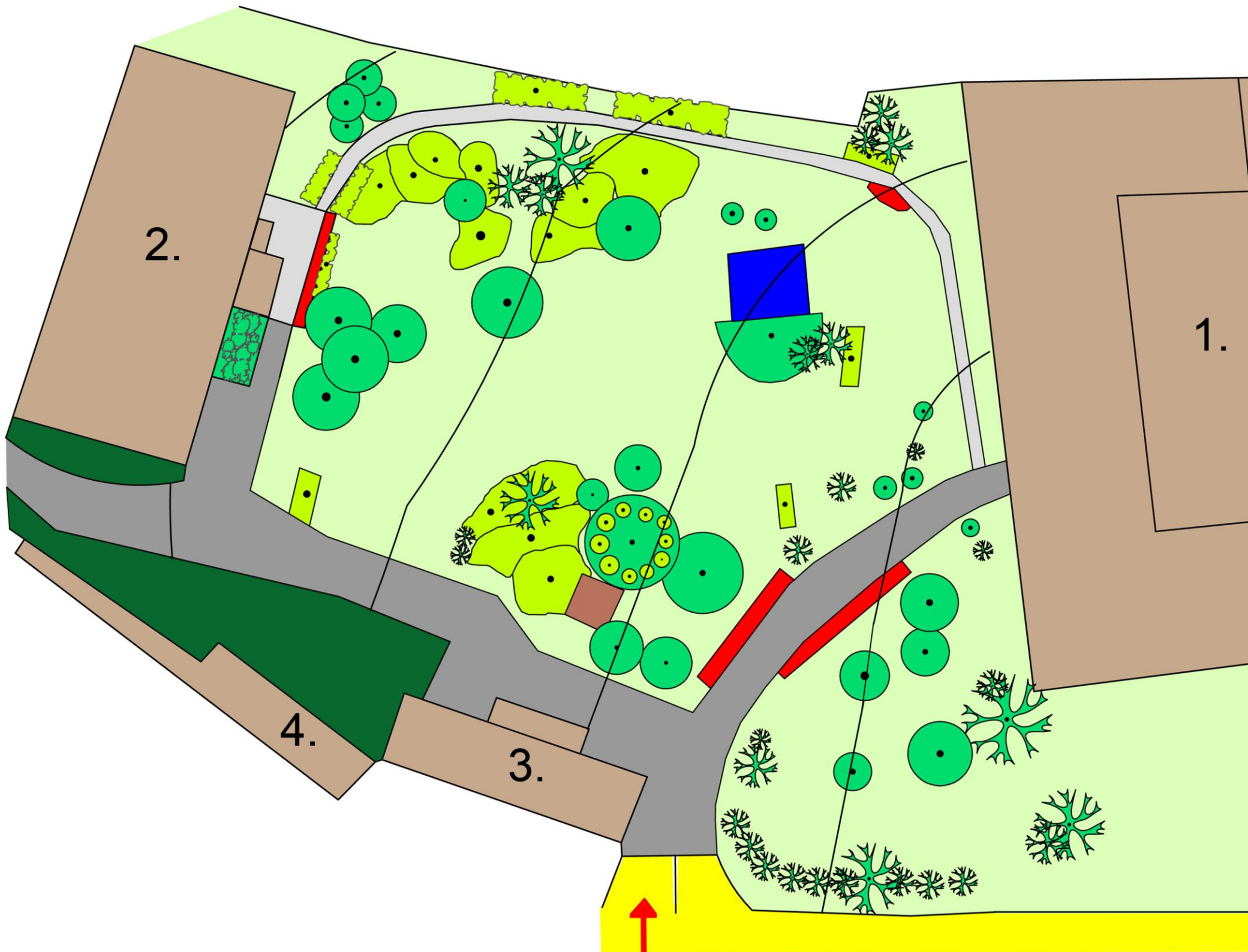
- 1. Zámek
- 2. Ubytovna
- 3. Kanceláře, sklady, ambulantní zařízení
- ➔ Hlavní brána
- ✕ Severní brána
-
 Požární nádrž
-
 Kašna
-
 Pojízdná komunikace
-
 Pěší komunikace
-
 Asfaltový povrch
-
 Dlážděný povrch
-
 Parkoviště
-
 Oplocení pozemku (zeď, zděný plot)
-
 Vrstevnice
-
 Neřešená část pozemku

0 5 10 15 20 25 m

 Česká zemědělská univerzita Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů Katedra zahradní a krajinné architektury	Česká zemědělská univerzita v Praze Katedra zahradní a krajinné architektury
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek	
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová Obor: Zahradní tvorba	Provozní analýza
Školní rok: 2012/2013	Datum: 31.3. 2013
Měřítko: 1:500	Příloha IV.

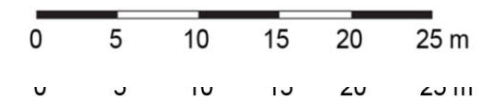
Funkční analýza

Legenda

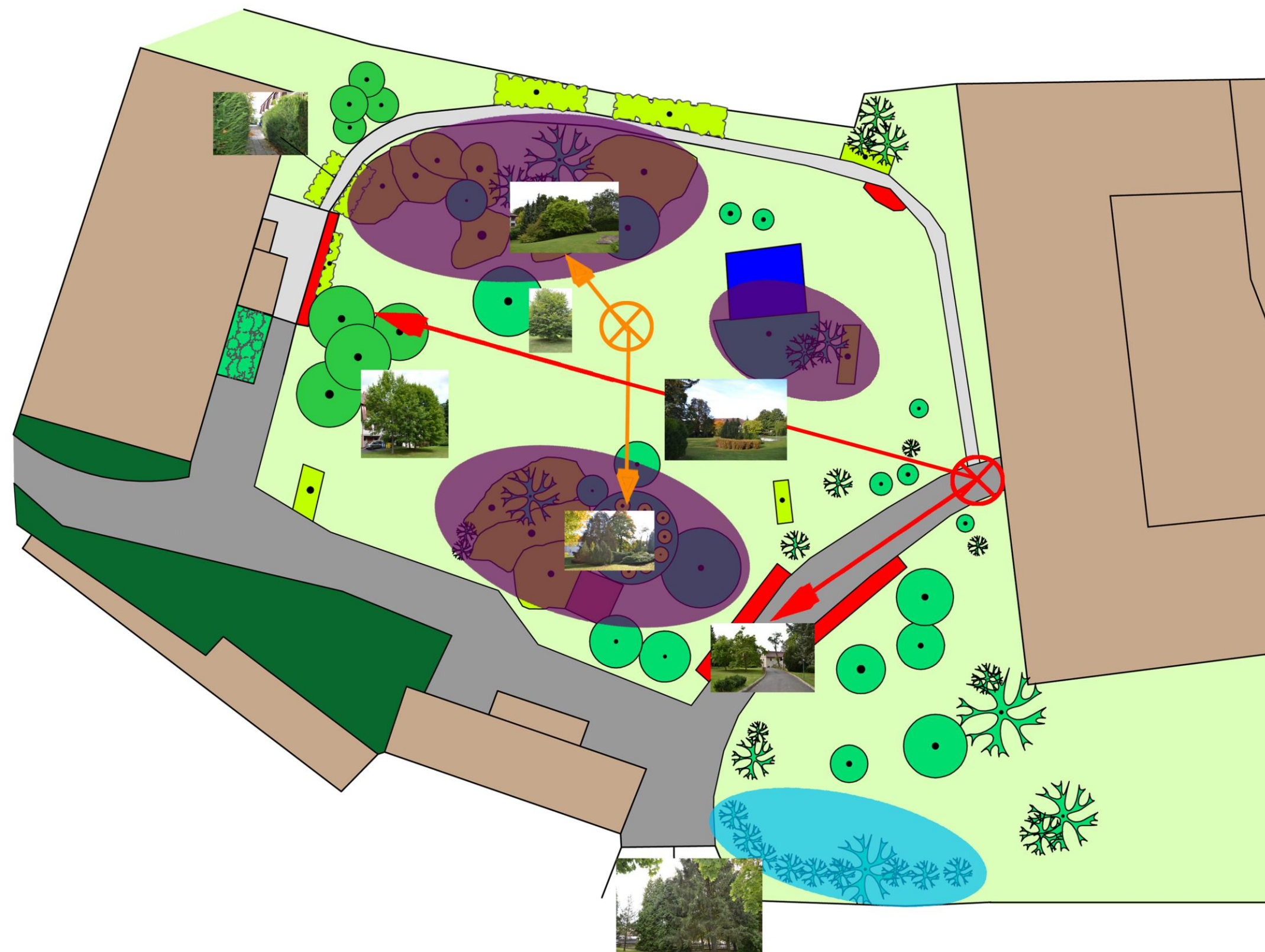

- 1. Zámek
- 2. Ubytovna
- 3. Kanceláře, sklady, ambulantní zařízení
- 4. Garáže
- Hlavní brána
- Požární nádrž
- Kašna
- Stromová a keřová vegetace
- Květinový záhon
- Travníková plocha
- Asfaltový povrch
- Dlážděný povrch
- Pozemní komunikace
- Vrstevnice
- Neřešená část pozemku

Česká zemědělská univerzita ČZU ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE	Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů Katedra zahradní a krajinné architektury
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek	
Vypracovala: Bc. Hana Simonovská Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová Obor: Zahradní tvorba	Funkční analýza

Kompoziční analýza a struktura vegetace

Legenda

- Těžiště kompozice
- Hlavní kompoziční osa
- Vedlejší těžiště kompozice
- Vedlejší kompoziční osa
- Plošná výsadba zeleně
- Liniová výsadba zeleně
- Tvarovaná zeleň - stěny
- Bodová zeleň
- Skupinová zeleň
- Květinový záhon
- Trávníková plocha
- Neřešená část pozemku

 Česká zemědělská univerzita Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů Katedra zahradní a krajinné architektury			
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek			
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská		Kompoziční analýza	
Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová			
Obor: Zahradní tvorba			
Školní rok: 2012/2013	Datum: 31.3. 2013	Měřítko: 1:500	Příloha VI.

Inventarizační mapa

Ap - Acer platanoides	Jsa - Juniperus sabina
Ah - Aesculus hippocastanum	Lt - Liriodendron tulipifera
Bv - Berberis vulgaris	Pa - Picea abies
Bs - Buxus sempervirens	Pp - Picea pungens
Cb - Catalpa bignonioides	Pr - Pinus rotundata
Ca - Cornus alba	Pf - Potentilla fruticosa
Fs - Fagus sylvatica	Rh - Rhododendron sp.
Gb - Ginkgo biloba	Rc - Rosa canina
Jc - Juniperus communis	Sa - Sorbus aucuparia
Jch - Juniperis chinensis	Tb - Taxus baccata
Jh - Juniperus horizontalis	Tp - Thuja plicata
Js - Juniperus squamata	Vr - Viburnum rhytidophyllum

Legenda - sadovnická hodnota

- Exempláře velmi hodnotné
- Exempláře nadprůměrně hodnotné
- Exempláře průměrně hodnotné
- Exempláře podprůměrně hodnotné
- Exempláře velmi málo hodnotné

1 - exempláře velmi hodnotné
typický habitus (neovlivněný zápojem ani jinak), již vzrostlé, zcela zdravé a nepoškozené, plně vitální a dlouhodobě perspektivní

2 - exempláře nadprůměrně hodnotné
oproti předchozí kategorii určité nedostatky, které však významněji nesnižují jejich hodnotu, alespoň polovičních rozměrů, dosažitelných na stanovišti, dlouhodobě perspektivní

3 - exempláře průměrně hodnotné
habitus se může i významně odchylovat od normálu (v důsledku zápoje atd.), případné poškození nebo výskyt chorob a škůdců podstatně neovlivňuje jejich vitalitu, střednědobě až dlouhodobě perspektivní. Do této kategorie řazeny i mladé plně vitální dřeviny s typickým habitusem, které zatím nedosáhly přibližně polovičních rozměrů dosažitelných na stanovišti

4 - exempláře podprůměrně hodnotné
v důsledku stáří, chorob a škůdců nebo poškození podstatně snížená vitalita, pravděpodobná jen krátkodobá existence (přibližně do 20 a 25 let) v přijatelném stavu,

5 - exempláře velmi málo hodnotné
v důsledku stáří, chorob a škůdců nebo poranění natolik snížená vitalita, že chybí předpoklady byť jen krátkodobé existence. Do této kategorie řazeny i exempláře. Které je třeba okamžitě odstranit z bezpečnostních a fytopatologických důvodů (nebezpečné infekční choroby)

Česká zemědělská univerzita 		Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů	
		Katedra zahradní a krajinné architektury	
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek			
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská		Inventarizace	
Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová			
Obor: Zahradní tvorba			
Školní rok: 2012/2013	Datum: 31.3. 2013	Měřítko: 1:500	Příloha VII.

Příloha VIII. - Inventarizační tabulky

Inventarizace stromového patra

Identifi - kační číslo	Název - latinský (český)	Obvod kmene (cm) - měřeno v 1,30 m	Průměr koruny (m)	Výška (m)	Výška báze koruny nad zemí (m)	Věková kategorie	Vývojové stádium	Vitalita	Zdravotní stav	Sadovnická hodnota	Poznámka
1.	<i>Picea abies</i> (smrk ztepilý)	92	4	7	2	21 - 40	4	1	1	3	os, 2
2.	<i>Picea abies</i> (smrk ztepilý)	85	4	7	2	21 - 40	4	1	1	3	os, 2
3.	<i>Acer platanoides</i> (javor mléč)	78	3	6	1	11.20	3	0	1	2	
4.	<i>Ginkgo biloba</i> 'Fastigiata' (jinan dvoulaločný)	40	2	2,5	1	0 - 10	2	0	1	2	
5.	<i>Ginkgo biloba</i> 'Fastigiata' (jinan dvoulaločný)	35	2	2,5	1	0 - 10	2	0	1	2	
6.	<i>Catalpa bignonioides</i> (katalpa trubačovitá)	100	5	6,5	1,5	21 - 40	3	0	1	2	ok, 2
7.	<i>Picea pungens</i> (smrk pichlavý)	71	4	7	0,50	21 - 40	4	0	1	3	
8.	<i>Picea pungens</i> (smrk pichlavý)	71	4	7	0,50	21 - 40	4	0	1	3	
9.	<i>Picea pungens</i> (smrk pichlavý)	71	4	7	0,50	21 - 40	4	0	1	3	
10.	<i>Acer platanoides</i> (javor mléč)	40	0,50	2	1	0 - 10	2	0	1	4	
11.	<i>Liriodendron tulipifera</i> (liliovník tulipánokvětý)	50	4	6	1	11 - 20	3	0	1	2	ok, 2
12.	<i>Acer platanoides</i> (javor mléč)	77	3,5	6,5	1	11 - 20	3	0	1	3	
13.	<i>Acer platanoides</i> (javor mléč)	77	3,5	6,5	1	11 - 20	3	0	1	3	
14.	<i>Acer platanoides</i> (javor mléč)	47	3	5	1,5	11 - 20	3	0	1	3	
15.	<i>Acer platanoides</i> (javor mléč)	77	3,5	6,5	1	11 - 20	3	0	1	3	
16.	<i>Pinus rotundata</i> (borovice blatka)	40	4,5	2	0,50	21 - 40	4	0	1	3	K
17.	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropurpurea' (buk lesní)	51	3,5	7	1	11 - 20	3	0	1	2	
18.	<i>Acer platanoides</i> (javor mléč)	330	11	12	2	21 - 40	4	0	1	3	os,2

19.	<i>Aesculus hippocastanum</i> (jírovec maďal)	200	9	10	2	41 - 60	4	0	1	3	OS,3
20.	<i>Sorbus aucuparia</i> (jeřáb ptačí)	212	1,7	10	5	41 - 60	6	3	4	5	K
21.	<i>Aesculus hippocastanum</i> (jírovec maďal)	227	5	11	3	41 - 60	6	3	3	5	K
22.	<i>Pinus rotundata</i> (borovice blatka)	40	2	1,7	0,50	11 - 20	4	0	1	3	K
23.	<i>Pinus rotundata</i> (borovice blatka)	40	2	1,7	0,50	11 - 20	4	0	1	3	K
24.	<i>Fagus sylvatica</i> (buk lesní)	30	5	7	2	11 - 20	4	0	1	2	
25.	<i>Taxus baccata</i> (tis červený)	50	3	4	0,50	11 - 20	4	0	1	3	řu, 2
26.	<i>Picea pungens</i> (smrk pichlavý)	140	5	10	2,5	21 - 40	4	1	1	3	os, 2
27.	<i>Pinus rotundata</i> (borovice blatka)	35	4	2	0,50	11 - 20	4	0	1	3	K
28.	<i>Pinus rotundata</i> (borovice blatka)	35	3	2	0,50	11 - 20	4	0	1	3	K
29.	<i>Taxus baccata</i> (tis červený)	60	6	5	0,50	0 - 10	3	0	1	3	řu, 2
30.	<i>Fagus sylvatica</i> (buk lesní)	160	8	9	1	11 - 20	4	0	1	3	
31.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	60	0,80	5	1,00	21 - 40	4	1	1	3	
32.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	50	1,2	10	0,50	21 - 40	4	1	1	3	
33.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	50	1,2	10	0,50	21 - 40	4	1	1	3	
34.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	50	1,2	10	0,50	21 - 40	4	1	1	3	K
35.	<i>Picea abies</i> (smrk ztepilý)	172	6,5	13	2	41 - 60	5	1	1	4	os,2
36.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	50	1,2	10	0,50	21 - 40	4	1	1	3	K
37.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	50	1,2	10	0,50	21 - 40	4	1	1	3	
38.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	50	1,2	10	0,50	21 - 40	4	1	1	3	K
39.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	50	1,2	10	0,50	21 - 40	4	1	1	3	
40.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	50	1,2	10	0,50	21 - 40	4	1	1	3	K
41.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	50	1,2	10	0,50	21 - 40	4	1	1	3	
42.	<i>Thuja plicata</i> (zerav obrovský)	50	1,2	10	0,50	21 - 40	4	1	1	3	

43.	<i>Acer platanoides</i> (javor mléč)	54	1	3	2	11 - 20	3	0	1	2	
44.	<i>Acer platanoides</i> (javor mléč)	70	3,5	6	2	11 - 20	3	0	1	2	
45.	<i>Catalpa bignonioides</i> (katalpa trubačovitá)	97	4,0	5	1	11 - 20	3	0	1	2	ok, 2
46.	<i>Catalpa bignonioides</i> (katalpa trubačovitá)	85	3,5	5	1	11 - 20	3	0	1	2	ok, 2
47.	<i>Liriodendron tulipifera</i> (liliovník tulipánokvětý)	64	5	6	1	11 - 20	3	0	1	2	ok, 2

Inventarizace keřového patra

Identifi - kační číslo	Název - latinský (český)	Šířka (m)	Výška (m)	Věková kategorie	Vývojové stádium	Vitalita	Zdravotní stav	Sadovnická hodnota	Poznámka
48.	<i>Buxus sempervirens</i> (zimostráz vřdyzelený)	0,40	1	11 - 20	3	0	1	3	K
49.	<i>Picea pungens</i> 'Glauca Globosa' (smrk pichlavý)	1	1	11 - 20	3	0	1	3	K
50.	<i>Cornus alba</i> (svída bílá)	2,4	3,5	21 - 40	3	0	1	3	K
51.	<i>Juniperus squamata</i> (jalovec šupinatý)	10	2,5	41 - 60	6	3	3	4	K
52.	<i>Taxus baccata</i> (tis červený)	2,5	2	11 - 20	3	0	1	3	řu, 2
53.	<i>Taxus baccata</i> (tis červený)	2,5	2	11 - 20	3	0	1	3	řu, 2
54.	<i>Juniperus sabina</i> (jalovec chvojka)	5	1,7	41 - 60	6	3	3	4	K
55.	<i>Juniperus chinensis</i> 'Hetzii' (jalovec čínský)	3	1,6	41 - 60	6	3	3	4	K
56.	<i>Rosa canina</i> (růže šípková)	3	1,8	11 - 20	5	2	2	3	K
57.	<i>Cornus alba</i> (svída bílá)	2,5	1,7	41 - 60	4	2	2	3	K
58.	<i>Potentilla fruticosa</i> (mochna křovitá)	5	1,6	41 - 60	4	1	1	4	K
59.	<i>Cornus alba</i> 'Argenteomarginata' (svída bílá)	5	1,4	21 - 40	3	0	1	3	řu, 1
60.	<i>Viburnum rhytidophyllum</i> (kalina vráscitolistá)	2,5	3	21 - 40	4	0	1	3	řu, 2
61.	<i>Viburnum rhytidophyllum</i> (kalina vráscitolistá)	2,5	3	21 - 40	4	0	1	3	řu, 2

62.	<i>Viburnum rhytidophyllum</i> (kalina vrásčitolistá)	2,5	3	21 - 40	4	0	1	3	řu, 2
63.	<i>Taxus baccata</i> (tis červený)	1	1,8	11 - 20	3	0	1	3	řu, 1
64.	<i>Taxus baccata</i> (tis červený)	1	1,8	11 - 20	3	0	1	3	řu, 1
65.	<i>Berberis vulgaris</i> 'Atropurpurea' (dříšťál obecný)	1	0,70	11 - 20	3	0	1	3	řu, 1
66.	<i>Juniperus chinensis</i> (jalovec čínský)	1,5	1,7	41 - 60	4	1	1	4	K
67.	<i>Juniperus chinensis</i> (jalovec čínský)	1,5	1,7	41 - 60	4	1	1	4	K
68.	<i>Juniperus chinensis</i> (jalovec čínský)	1,5	1,7	41 - 60	4	1	1	4	K
69.	<i>Juniperus chinensis</i> (jalovec čínský)	1,5	1,7	41 - 60	4	1	1	4	K
70.	<i>Juniperus chinensis</i> (jalovec čínský)	1,5	1,7	41 - 60	4	1	1	4	K
71.	<i>Cornus alba</i> (svída bílá)	1,5	1,7	41 - 60	3	0	1	4	K
72.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
73.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
74.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
75.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
76.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
77.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
78.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
79.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
80.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
81.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
82.	<i>Rhododendron sp.</i> (pěnišník)	1	1	11 - 20	2	0	1	3	Př
83.	<i>Juniperus horizontalis</i> (jalovec poléhavý)	2,5	1	41 - 60	6	3	3	4	K
84.	<i>Juniperus sabina</i> (jalovec chvojka)	3	1,2	41 - 60	6	3	3	4	K
85.	<i>Juniperus horizontalis</i> (jalovec poléhavý)	6	1,3	41 - 60	6	3	3	4	K

86.	<i>Juniperus squamata</i> (jalovec šupinatý)	2,5	16	41 - 60	6	3	3	4	K
87.	<i>Potentilla fruticosa</i> (mochna křovitá)	2,5	0,70	41 - 60	4	1	1	4	K
88.	<i>Juniperus communis</i> (jalovec obecný)	1,5	2	41 - 60	6	3	3	4	K
89.	<i>Potentilla fruticosa</i> (mochna křovitá)	1,5	0,70	41 - 60	4	1	1	3	K
90.	<i>Buxus sempervirens</i> (zimostřáz vždyzelený)	2	1,7	21 - 40	3	0	1	3	K
91.	<i>Buxus sempervirens</i> (zimostřáz vždyzelený)	2	1,7	21 - 40	3	0	1	3	K
92.	<i>Juniperus horizontalis</i> (jalovec poléhavý)	5	1	41 - 60	4	2	2	4	K
93.	<i>Potentilla fruticosa</i> (mochna křovitá)	1,5	0,70	41 - 60	4	1	1	3	K
94.	<i>Buxus sempervirens</i> (zimostřáz vždyzelený)	0,40	1	11 - 20	3	0	1	3	K
95.	<i>Picea pungens</i> 'Glauca Globosa' (smrk pichlavý)	1	1	11 - 20	3	0	1	3	K
96.	<i>Juniperus communis</i> (jalovec obecný)	2	1,6	41 - 60	3	0	1	4	K
97.	<i>Juniperus chinensis</i> (jalovec čínský)	1,5	1,7	41 - 60	4	2	2	3	K

Vysvětlivky ke zkratkám

Věkové kategorie: schematicky (0 - 10, 11 - 20, 21 - 40, 41 - 60, 61 - 100, 101 a více let)
Vývojové stádium klasifikace
<p><i>1 - nově vysazený jedinec (klíčící)</i> převládající znaky a projevy ujímání/uchycování na stanovišti; bez odpovídající péče mohou snadno uhynout</p> <p><i>2 - ujatý/uchycený jedinec</i> k zabezpečení jeho optimálního růstu a vývoje nutná ještě poměrně intenzivní péče - např. odstraňování buřeně, výchovný řez atd.</p> <p><i>3 - stabilizovaný dospívající jedinec</i> v období intenzivního růstu, kdy již nepotřebuje intenzivní péči, protože např. není významněji ovlivňován bylinným pokryvem půdy atd.</p> <p><i>4 - dospělý jedinec</i> překročil již období kulminace ročního přírůstku, dospěl do stádia generativní reprodukce, bez zřetelných příznaků chátrání</p> <p><i>5 - starý jedinec</i> základní dendrometrické veličiny (alespoň některé) se blíží maximu dosažitelnému v daných podmínkách; zřetelné příznaky chátrání</p> <p><i>6 ... dožívající jedinec</i> velmi silné chátrání, bezprostřední ohrožení existence</p>

Vitalita	Zdravotní stav
<i>0 – optimální</i>	<i>1 - normální stav</i>
<i>1 - mírně snížená</i>	<i>2 - málo výrazná abnormalita</i>
<i>2 - středně snížená</i>	<i>3 - středně výrazná abnormalita</i>
<i>3 - silně snížená</i>	<i>4 - velmi výrazná abnormalita</i>
<i>4 - žádná, resp. velmi silně snížená (závěrečné stádium odumírání)</i>	<i>5 - abnormalita bezprostředně ohrožující existenci jedince</i>

Sadovnická hodnota

1 - exempláře velmi hodnotné

typický habitus (neovlivněný zápojem ani jinak), již vzrostlé, zcela zdravé a nepoškozené, plně vitální a dlouhodobě perspektivní

2 - exempláře nadprůměrně hodnotné

oproti předchozí kategorii určité nedostatky, které však významněji nesnižují jejich hodnotu, alespoň polovičních rozměrů, dosažitelných na stanovišti dlouhodobě perspektivní

3 - exempláře průměrně hodnotné

habitus se může i významně odchylovat od normálu (v důsledku zápoje atd.), případné poškození nebo výskyt chorob a škůdců podstatně neovlivňuje jejich vitalitu, střednědobě až dlouhodobě perspektivní. Do této kategorie řazeny i mladé plně vitální dřeviny s typickým habitem, které zatím nedosáhly přibližně polovičních rozměrů dosažitelných na stanovišti

4 - exempláře podprůměrně hodnotné

v důsledku stáří, chorob a škůdců nebo poškození podstatně snížená vitalita, pravděpodobná jen krátkodobá existence (přibližně do 20 a 25 let) v přijatelném stavu,

5 - exempláře velmi málo hodnotné

v důsledku stáří, chorob a škůdců nebo poranění natolik snížená vitalita, že chybí předpoklady byť jen krátkodobé existence.

Do této kategorie řazeny i exempláře. Které je třeba okamžitě odstranit z bezpečnostních a fytopatologických důvodů (nebezpečné infekční choroby)

Návrh péstebních opatření – Poznámka

Písmena - druh opatření - velká písmena potřeba bezprostřední realizace, malá písmena - možnost určitého odkladu

Číslice - rozsah opatření - 1 - malý, 2 - střední, 3 – velký

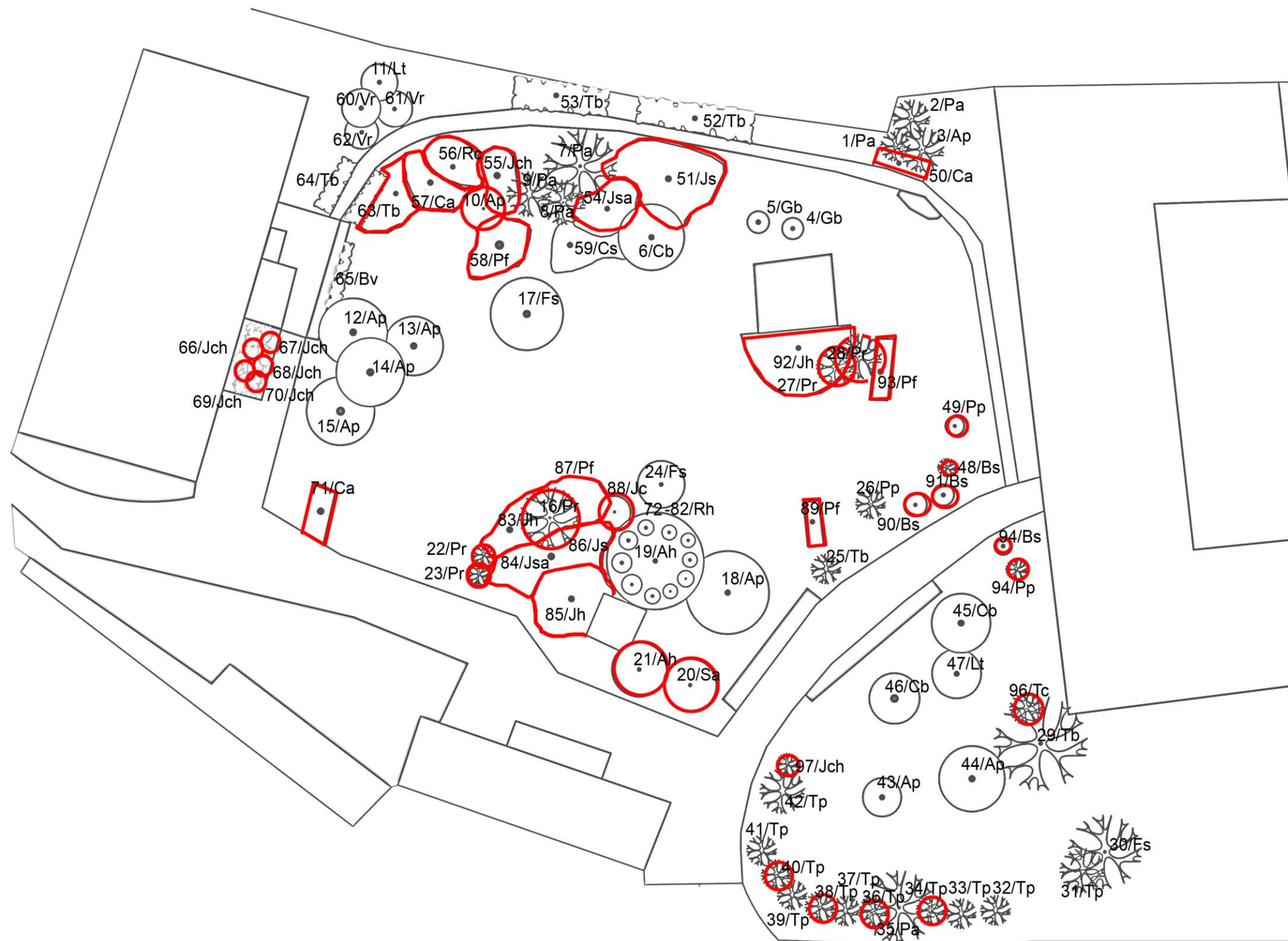
odstranění suchých větví (OS/os)

řez udržovací (ŘU/řu)

odlehčení koruny (OK/ok)

kácení (K), Přesazení (Př)

Mapa odstraňované vegetace

Legenda

 Odstraňovaná vegetace

 Česká zemědělská univerzita		Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů Katedra zahradní a krajinné architektury	
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek			
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová		Odstraňovaná vegetace	
Obor: Zahradní tvorba			
Školní rok: 2012/2013	Datum: 31.3. 2013	Měřítko: 1:500	Příloha IX.

5. VLASTNÍ PROJEKT

5.1 Textová část projektu

5.1.1 Koncept řešení

5.1.2 Zahradně – architektonická studie řešení

5.1.3 Průvodní zpráva k projektu

5.1.4 Ekonomický propočet projektu

5.2 Grafická část projektu

Příloha X. – mapa - Koncept řešení č. 1

Příloha XI. – mapa - Koncept řešení č. 2

Příloha XII. – mapa – Zahradně – architektonická studie řešení

Příloha XIII. – mapa – Osazovací plán

Příloha XIV. – Osazovací plán – detail trvalkového záhonu 1

Příloha XV. – Osazovací plán – detail trvalkového záhonu 2

Příloha XVI. – Vizualizace vybraných částí parku

5.1 Textová část projektu

5.1.1 Koncept řešení

Základní myšlenka a koncept celého návrhu úpravy předpolí je odlehčení a provzdušnění kompozice od zahuštěné keřové výsadby. Veškeré keřové porosty, které jsou ve stádiu devastace, budou odstraněny. Stromová vegetace bude většinou ponechána. Ve spodní části parku budou vytvořeny skupiny stromů s pokryvnými listnatými keři, které dorůstají do minimální výšky, aby nedošlo k opakování se stavu ze současnosti a to přerůstání keřů a zakrývání průhledů. Vznikne tak větší čistá pobytová travníková plocha.

U požární nádrže je navrhováno vytvoření reprezentativní a rekreační zpevněné plochy s možností posezení na lavičkách. Na severní straně plochy budou vytvořeny trvalkové záhony. Kolem hlavní přístupové cesty k zámku budou taktéž vytvořeny trvalkové záhony.

Bude zde realizována obnova povrchů a osvětlení, dále dojde k odstranění torza bývalé kašny, která neplní už dávno svou úlohu. Ohradní zeď bude nově omítnuta, aby se sjednotil její vzhled a stala se reprezentativnější.

Plochy budou realizovány jako ledvinové tvary a linie, které na ně navazují. Ve druhém konceptu bylo počítáno s elipsovými tvary, ale pro konečný návrh řešení byly vybrány ledvinové tvary.

5.1.2 Zahradně – architektonická studie řešení

Ústřední změna současného vzhledu předpolí bude vytvoření zpevněné plochy u vodní nádrže a vytvoření nových pohledů pomocí odstranění přerostlých keřových skupin.

Zpevněná plocha u vody bude tvořena mlatovou plochou, která koresponduje s historickými principy. Povrchy cest parku budou nahrazeny kamennou dlažbou v barvě šedé. Povrchy jsou voleny s ohledem na historický význam památky a období, ve kterém vznikla, odpovídající požadavkům památkové péče. Nově bude vytvořena mlatová cesta vedoucí od budovy bývalého purkrabství k nově vytvořené zpevněné ploše.

Ve spodní části parku pod vzrostlými stromy budou vysázeny podrostové listnaté dřeviny. V horní části podél vstupní cesty budou realizovány trvalkové záhony, které budou zopakovány i u odpočívadla u nádrže.

Jelikož byl park vytvořen jako zahrada „anglického“ typu, je toto bráno na zřetel, a úpravy se vedou tímto směrem, kdy jsou vytvořeny travníkové plochy, okružní cesta kolem parku, trvalkové záhony, místo zastavení a další, které podporují znaky krajinářských zahrad.

Základní body obnovy vegetačních úprav předpolí:

- **odstranění přerostlé keřové vegetace, uvolnění travníkové plochy a stromových porostů, odstranění stromů vykazujících špatný stav**
- **nové vysazení stromových jedinců**
- **vytvoření květinových porostů z trvalek, vytvoření podrostových porostů dřevin z poléhavých listnatých keřů**
- **vytvoření reprezentativní a rekreační mlatové plochy u vodní nádrže**
- **změna povrchů, realizace nové kamenné dlažby v souladu s požadavky Ochrany památkové péče**

5.1.3 Průvodní zpráva k projektu

Pozemek je obklopen ze tří stran budovami školícího centra a zámku, na severní části je obehnán obvodovou zdí. Hlavní přístupová komunikace vede od hlavní brány do areálu. Park je koncipován jako anglická zahrada, což bude podpořeno v dalším řešení. Nachází se v něm nefunkční torzo kašny, které je kompozičně nevhodné. Z historických pramenů bylo zjištěno, že v dřívějších dobách plnilo předdvoří hospodářskou roli, a to tím že se tam nacházel dvůr, který byl obklopen hospodářskými budovami. Park zde vznikl až v osmdesátých letech minulého století.

Předpolí zámku je směřováno na východ. Celý prostor se nachází v přiměřeném svahu od 358 m – 364 m n. m. Rozloha je přibližně 0,6 ha. Tvar pozemku je nepravidelný půlkruh. Geologické podloží je složeno z vulkanických z části metamorfovaných hornin. Půdním typem je zde kambizem. Řešené území se nachází v mírně teplé podnebné oblasti. Dostupné z <<http://geoportal.gov.cz/web/guest/map>>

Komorní Hrádek patří mezi nemovité kulturní památky České republiky významná kulturní památka ČR - kulturní památka rejstřík č. 34680/2-59, proto je při vytváření úprav v předpolí na to brán zřetel.

V první řadě úprav budou zcela odstraněny nežádoucí keřové porosty a dožívající jedinci stromů, kteří jsou ve špatném stavu. V holých místech, která vznikla po odstranění dřevin, bude vysazena nová tráva. Podle zahradně – architektonické studie budou vytvořeny nové podrostové skupiny v dolní části parku, které budou realizovány do půdy bez trávnickového pokryvu. Pokryvné dřeviny do skupin byly voleny odolné s jednoduchou údržbou, do první skupiny v dolní části předpolí byly zvoleny tyto: barvínek menší (*Vinca minor* 'Gertrude Jekyll'), břečťan popínavý (*Hedera helix*) a do druhé více na severu tyto: pachysandra klasnatá (*Pachysandra terminalis*) a pachysandra klasnatá (*Pachysandra terminalis* 'Green Carpet'). Ve skupině ve spodní části parku byly dále dosazeny dva exempláře stromů javor klen (*Acer pseudoplatanus*).

U požární nádrže je navrhována nová zpevněná plocha z mlatového povrchu. Jsou navrženy i lavičky, které slouží k odpočinku a posezení v zeleni. Dále zde budou vytvořeny trvalkové záhony, jejichž podrobné složení bude popsáno v osazovacím plánu. Kolem delší části plochy budou vysazeny čtyři stromy – javor červený (*Acer rubrum* 'October Glory'), které z menší části zacloní plochu, aby se dala využívat i ve slunečné dny, a návštěvníci měli pocit alespoň drobného soukromí při posezení.

Další nové trvalkové záhony budou realizovány u přístupového chodníku k zámku. Jejich podrobné složení bude opět osvětleno v osazovacím plánu. U začátku chodníku vedoucího podél parku je vysazen nový strom liliovník tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera*).

Asfaltové a dlážděné povrchy budou odstraněny a nahrazeny kamennou dlažbou korespondující s historickými požadavky, jelikož jak již bylo zmíněno výše, jedná se o nemovitou kulturní památku, proto musíme být při úpravách obezřetní. Bude vytvořena nová mlatová cestička směřující z jižní části parku k nově vytvořené zpevněné ploše.

Pro sjednocení osvětlení parku jsou navrhovány do celého areálu skleněné koule, které jsou již použity podél cesty do zámku.

Celá koncepce parku je volena jednoduše v jasných liniích, které by nemělo být těžké udržet ve správném a dobrém stavu. Doporučuje se zastřihávání podrostových dřevin, aby udržovaly navržený tvar, pomůckou je vymodelovaný záhon do tohoto tvaru, ve kterém budou vysazeny. Dále se doporučuje odstraňovat odkvetlá květenství trvalkových porostů a jejich zastřihávání, ale také samozřejmě alespoň minimální pravidelná závlaha

5.1.4 Ekonomický propoččet projektu

Číslo položky	Popis položky	Měrná jednotka	Množství	Jednot. cena [Kč]	Cena celkem [Kč]
Odstranění a ošetření dřevin					
1	Odstranění stromů listnatých o průměru kmene do 400 mm v rovině nebo ve svahu do 1:5	ks	2	1 200	2 400
2	Odstranění stromů jehličnatých o průměru kmene do 200 mm, v rovině nebo ve svahu do 1:5	ks	10	178	1 780
3	Odstranění keřů o průměru krčku do 100, nad 1 m výšky s odstraněním kořenů, v rovině nebo ve svahu do 1:5	m ²	442	300	132 600
4	Odstranění pařezů odfrézováním o průměru od 100 mm do 1400 mm	m ²	3	3 910	11 730
5	Přesazení keřů s balem o průměru 400 mm	m ²	10	152	1 520
6	Zdravotní průklest stromů	ks	22	100	2 200
7	Odstranění květinových záhonů	m ²	49	100	4 900
	Celkem				157 130
Založení záhonů a výsadba rostlin					
8	Založení záhonu pro zahuštěnou výsadbu v rovině nebo ve svahu do 1:5 (příprava půdy, doplnění substrátu)	m ³	28,9	30	867
9	Založení záhonu pro výsadbu květin v rovině nebo ve svahu do 1:5 (příprava půdy, doplnění substrátu)	m ³	53,3	50	2 665
10	Výsadba stromů listnatých v rovině nebo ve svahu do 1:5 o průměru balu do 600 mm	ks	7	252	1 764
11	Výsadba keřů listnatých v rovině nebo ve svahu do 1:5 a ve svahu od 1:5 do 1:2 (odplevelení, obdělávání půdy, vyhloubení rýh, výsadba, mulčování, zálivka)	m ²	260	134	34 840

12	Výsadba trvalek v rovině nebo ve svahu do 1:5 (odplevelení, obdělávání půdy, hloubení rýh o šířce 10 - 20 cm, výsadba, mulčování, zálivka)	m ²	320	9,65	3 088
	Celkem				43 224
Obnova a založení trávníku					
13	Trávník - obnova v rovině nebo ve svahu do 1:5 (odplevelení, obdělávání půdy, rozprostření ornice ve vrstvě o tloušťce 2 cm, hnojení, výsev, zapravení, utužení, zalití, osivo)	m ²	222	50	11 100
	Celkem				11 100
Odstranění a obnova zpevněných povrchů					
14	Rozebrání kamenného torza kašny	m ²	7,2	90	648
15	Rozebrání asfaltového povrchu	m ²	310	200	62 000
16	Rozebrání dlažby	m ²	130	100	13 000
17	Založení kamenné dlažby	m ²	510	2500	1 275 000
18	Založení tvrzené výsivky (mlatu)	m ²	300	1100	330 000
	Celkem				1 680 648
Rostlinný materiál					
19	Stromy listnaté s balem o průměru do 600 mm, o. 16 - 18 cm	ks	7	880	6 160
20	Keře listnaté kontejnerované v. 10 - 20 cm	ks	2 340	55	128 700
21	Trvalky	ks	2 240	15	33 600
	Celkem				168 460
Substráty a ostatní materiál					
22	Zahradní substrát výměra půdy v jamkách na 50% - stromy	m ³	75,20	837	62 942,20
23	Drcená borka mulčování míst soliterních dřevin a zahuštěných výsadeb keřů - tl. 10 cm	m ³	60,60	90	5 454
24	Ornice obnova trávníku tl. 2 cm a založení pro zahuštěnou výsadbu	m ³	12,10	350	4 235
25	Hnojivo NPK - trávník trávníky obnovované	kg	3,30	8,40	27,70
26	Přídavný materiál pro výsadbu stromů (strom / kůly 3 ks/příčky 3 ks/ úvazky 1m)	ks	7	97	679
27	Mobiliář	ks	10	3 000	30 000
	Celkem				103 337,90

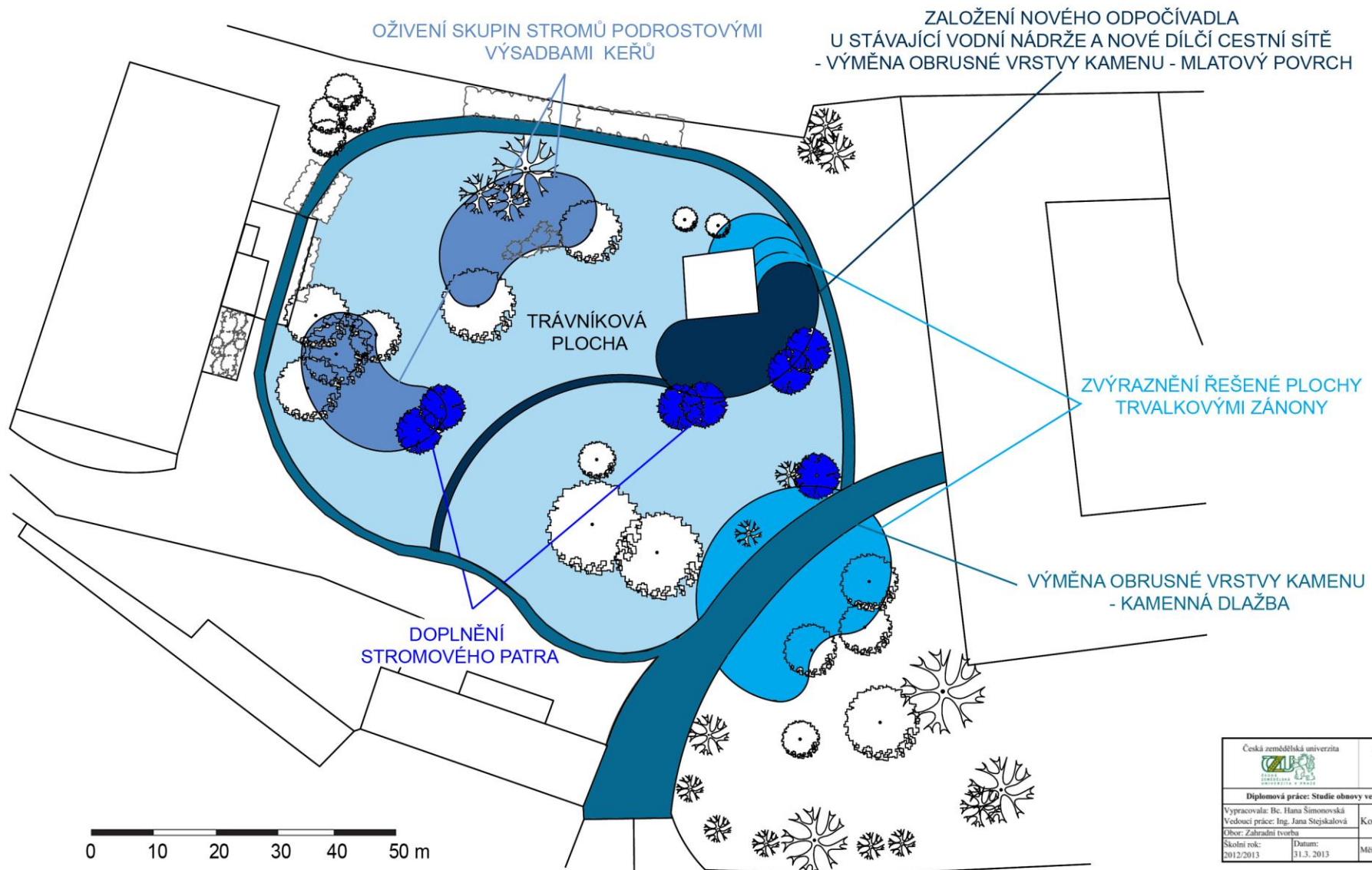
	Parkové úpravy celkem	2 163 900
	Doprava 9% (z celkové ceny)	194 751
	Celkem parkové úpravy	2 358 651

Ekonomický propočet projektu stanovil jeho přibližnou cenu na 2 358 651 Kč. Bylo použito orientačních cen dle Katalogu popisů a směrných cen stavebních prací z roku 2013. Tento propočet slouží pro předběžnou orientaci o ceně a průběhu prací.

V zahuštěné výsadbě bylo počítáno s devíti kusy keřů na m², u trvalkového záhonu to byl počet šesti kusy na m².

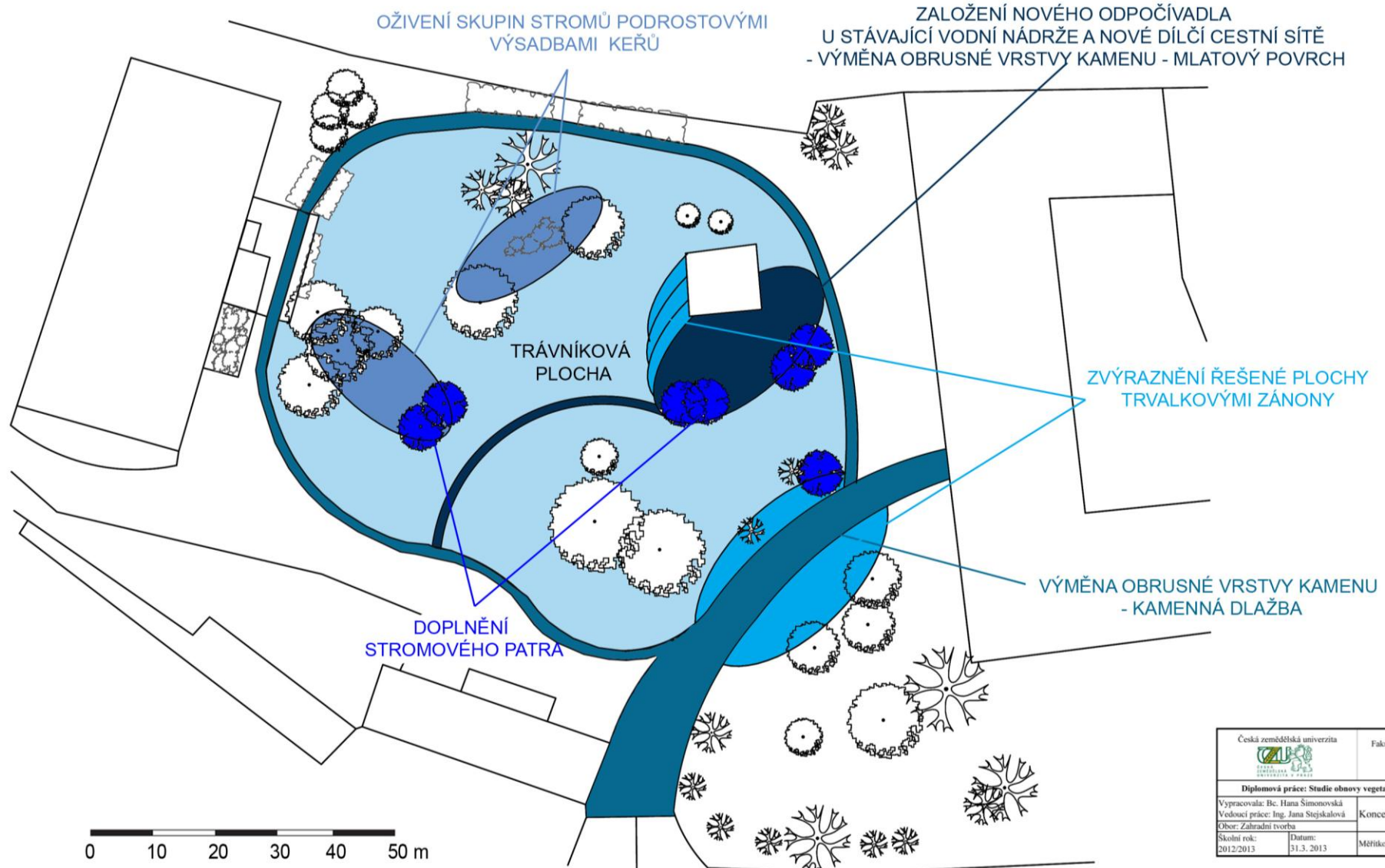
5.2 Grafická část projektu

Koncept řešení č. 1

Česká zemědělská univerzita 		Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů Katedra zahradní a krajinné architektury	
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek			
Výpracovala: Bc. Hana Šimonovská Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová Obor: Zahradní tvorba		Koncept řešení č. 1	
Školní rok: 2012/2013	Datum: 31.3.2013	Měřítko: 1:1000	Příloha X.

Koncept řešení č. 2

Česká zemědělská univerzita 		Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů Katedra zahradní a krajinné architektury	
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek			
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová		Koncept řešení č. 2	
Obor: Zahradní tvorba		Datum: 31.3. 2013	
Školní rok: 2012/2013	Datum: 31.3. 2013	Měřítko: 1: 1000	Příloha XI.

Zahradně - architektonické řešení

Legenda

- Stávající jehličnatý strom
- Stávající listnatý strom
- Stávající keřový porost
- Stávající stříhané stěny
- Stávající květinový záhon a živý plot
- Nově vysazený listnatý strom s lavičkami
- Navrhované podrostové keře
- Nový trvalkový záhon
- Trávníková plocha
- Kamenná dlažba
- Mlatový povrch
- Asfaltový litý povrch
- Menší lomový svah předpolí (přibližné převýšení 1m)

 Česká zemědělská univerzita		Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů	
		Katedra zahradní a krajinné architektury	
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek			
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská		Zahradně - architektonická studie řešení	
Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová			
Obor: Zahradní tvorba			
Školní rok: 2012/2013	Datum: 31.3. 2013	Měřítko: 1:500	Příloha XII.

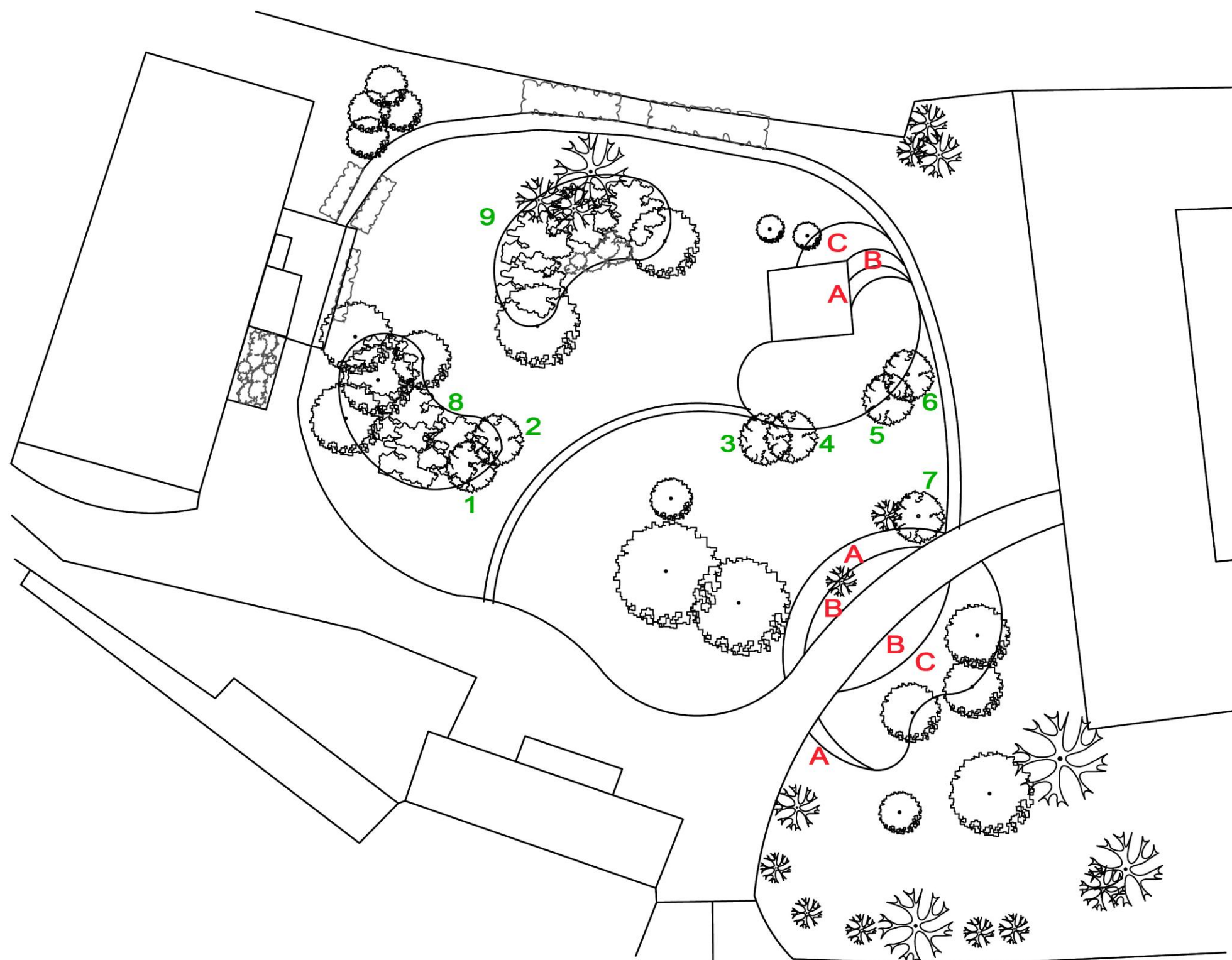
Osazovací plán

Legenda

- 1 Javor klen (*Acer pseudoplatanus*)
- 2 Javor klen (*Acer pseudoplatanus*)
- 3 Javor červený (*Acer rubrum* 'October Glory')
- 4 Javor červený (*Acer rubrum* 'October Glory')
- 5 Javor červený (*Acer rubrum* 'October Glory')
- 6 Javor červený (*Acer rubrum* 'October Glory')
- 7 Liliovník tulipánokvětý (*Liriodedron tulipifera*)
- 8 Barvínek menší (*Vinca minor* 'Gertrude Jekyll')
Břečťan popínavý (*Hedera helix*)
- 9 Pachysandra klasnatá (*Pachysandra terminalis*)
Pachysandra klasnatá (*Pachysandra terminalis* 'Green Carpet')

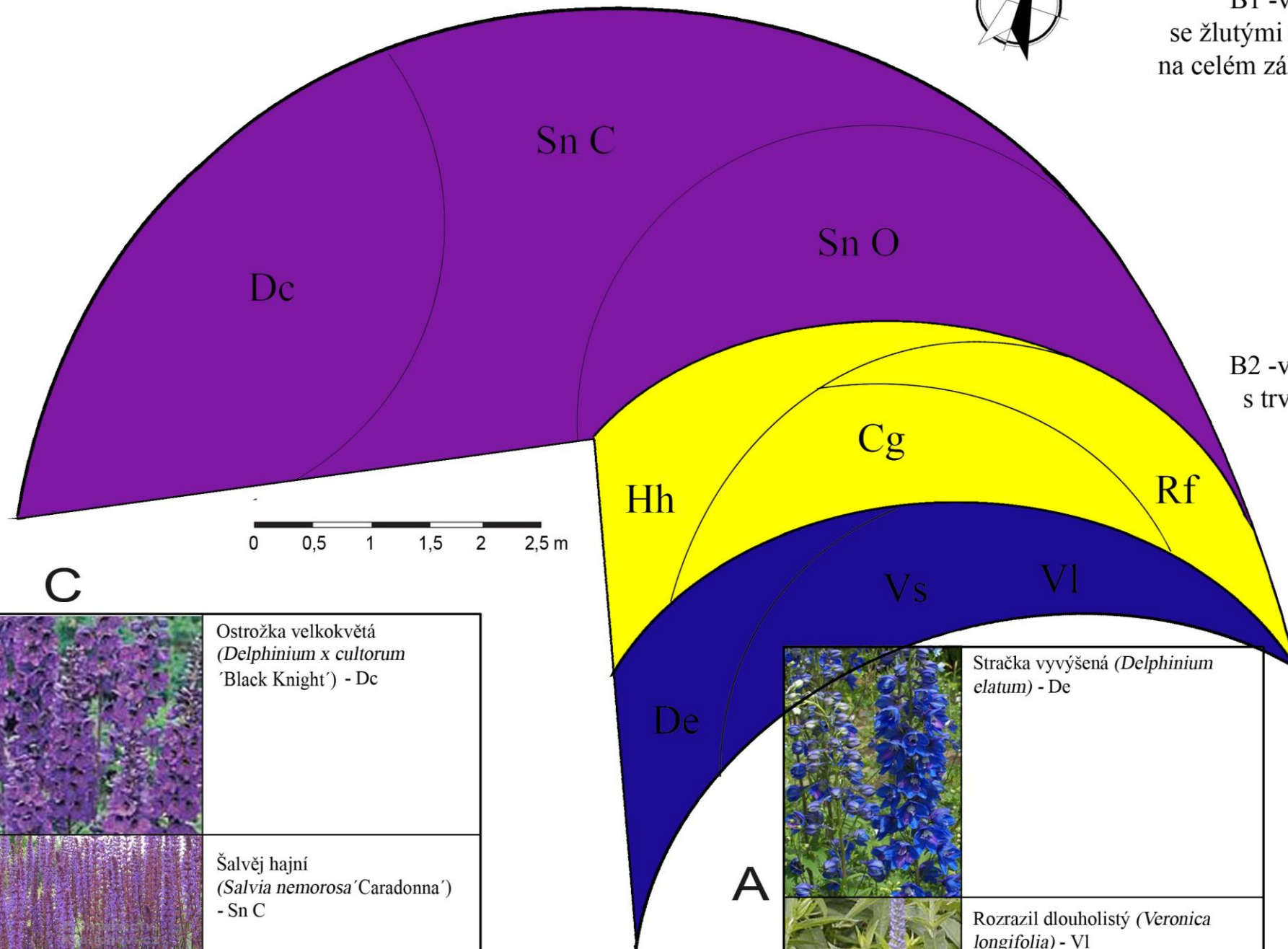
A,B,C - trvalkové záhony
- viz detailní osazovací plán

0 5 10 15 20 25 m

Česká zemědělská univerzita 		Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů Katedra zahradní a krajinné architektury	
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek			
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová Obor: Zahradní tvorba		Osazovací plán	
Školní rok: 2012/2013	Datum: 31.3. 2013	Měřítko: 1:500	Příloha XIII.

Osazovací plán - detail trvalkového záhonu

B1 -varianta se žlutými růžemi na celém záhoně B

B

B2 -varianta s trvalkami

	Růže (<i>Rosa</i> 'Dolly Dot') - R
	Krásnoočko velkokvěté (<i>Coreopsis grandiflora</i> 'Rising sun') - Cg
	Janeba drsná (<i>Heliopsis helianthoides</i>) - Hh
	Třapatka zářivá (<i>Rudbeckia fulgida</i> 'Goldsturm') - Rf

C

	Ostrožka velkokvětá (<i>Delphinium x cultorum</i> 'Black Knight') - Dc
	Šalvěj hajní (<i>Salvia nemorosa</i> 'Caradonna') - Sn C
	Šalvěj hajní (<i>Salvia nemorosa</i> 'Ostfriesland') - Sn O

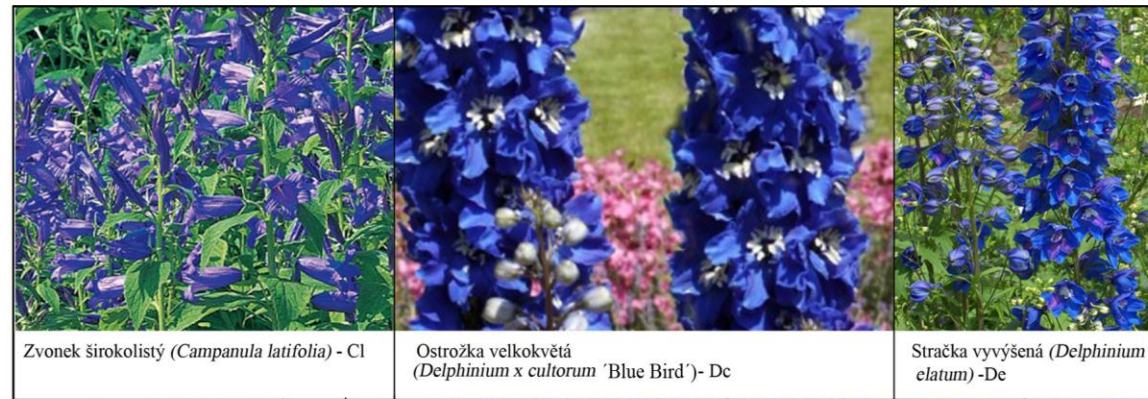
A

	Stračka vyvýšená (<i>Delphinium elatum</i>) - De
	Rozrazil dlouholistý (<i>Veronica longifolia</i>) - Vl
	Rozrazil klasnatý (<i>Veronica spicata</i>) - Vs

	Česká zemědělská univerzita Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů Katedra zahradní a krajinné architektury
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek	
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová Obor: Zahradní tvorba	Osazovací plán - detail trvalkového záhonu 1
Školní rok: Datum:	

Osazovací plán - detail trvalkového záhonu

A

Zvonek širokolistý (*Campanula latifolia*) - Cl Ostrožka velkokvětá (*Delphinium x cultorum* 'Blue Bird') - Dc Stračka vyvýšená (*Delphinium elatum*) - Dc

B1 -varianta se žlutými růžemi na celém záhoně B

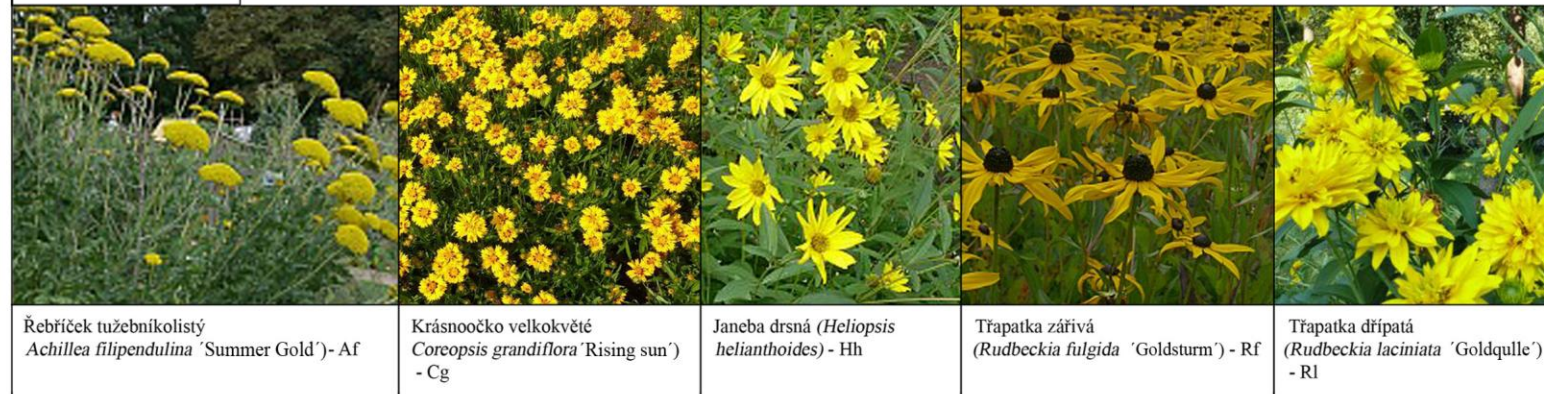
Růže (*Rosa* 'Dolly Dot')

B

B2 -varianta s trvalkami

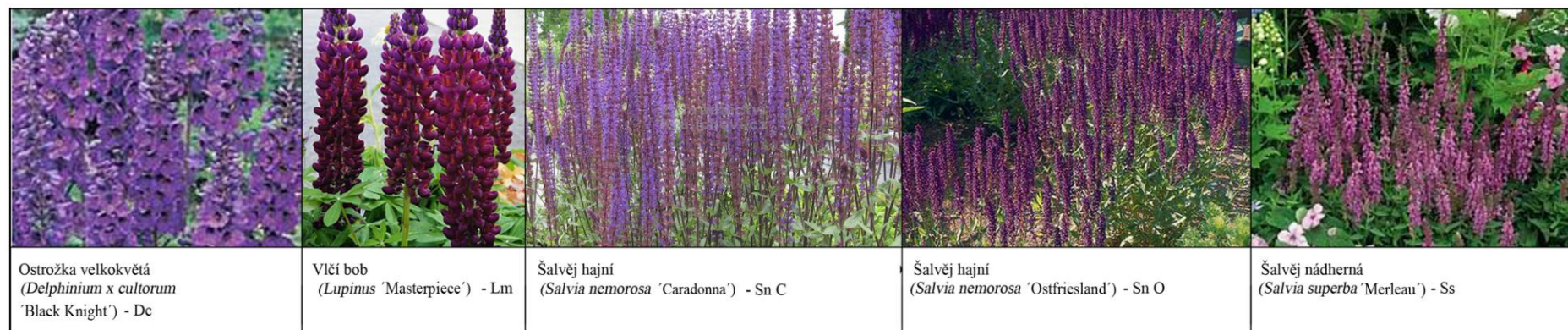

Rozrazil dlouholistý (*Veronica longifolia*) - V1 Rozrazil klasnatý (*Veronica spicata*) - Vs

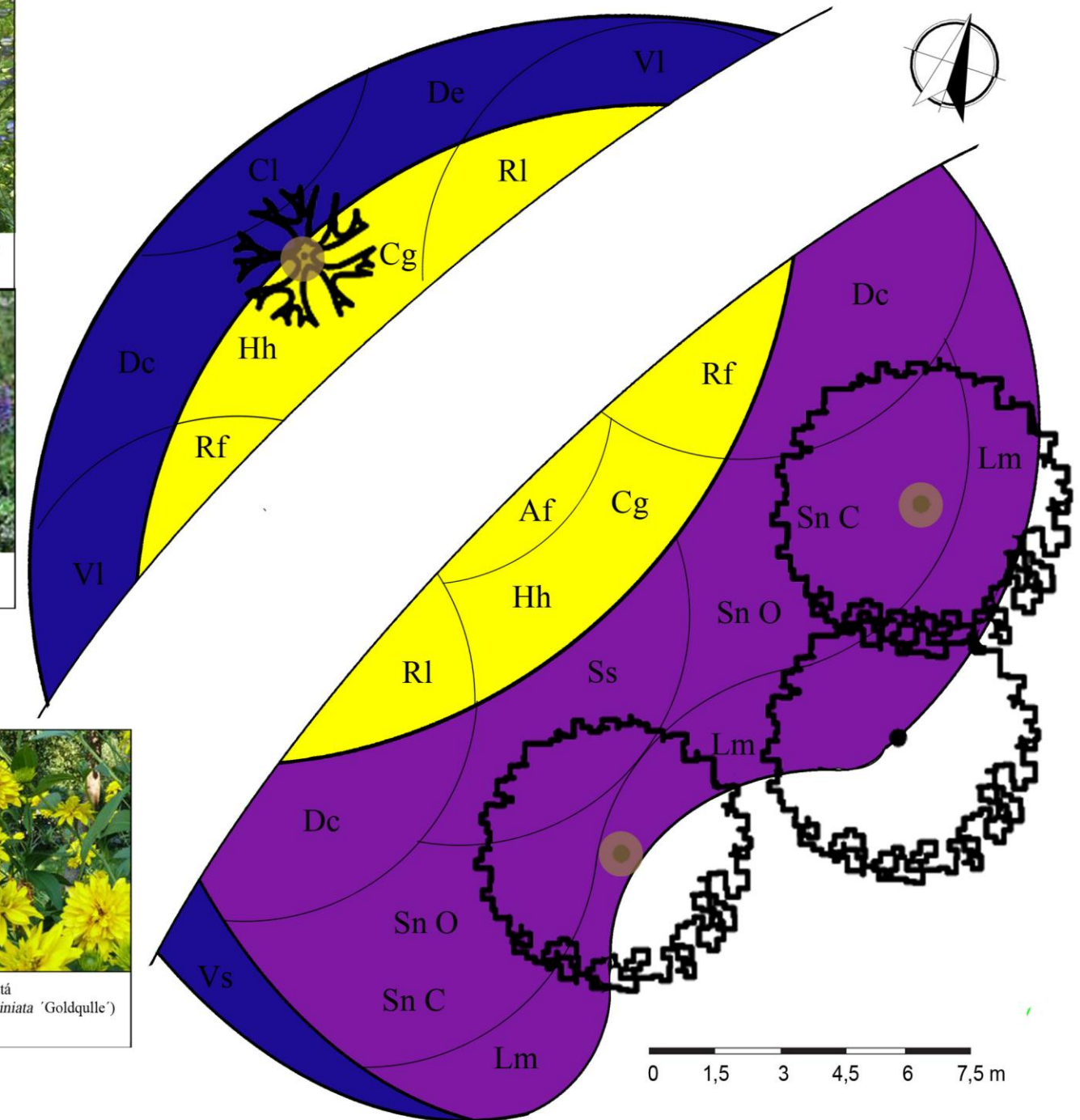

Řebříček tužebníkolistý (*Achillea filipendulina* 'Summer Gold') - Af Krásnoočko velkokvěté (*Coreopsis grandiflora* 'Rising sun') - Cg Janeba drsná (*Helianthus helianthoides*) - Hh Třapatka zářivá (*Rudbeckia fulgida* 'Goldsturm') - Rf Třapatka dřipatá (*Rudbeckia laciniata* 'Goldqule') - Rl

C

Ostrožka velkokvětá (*Delphinium x cultorum* 'Black Knight') - Dc Vlíčí bob (*Lupinus* 'Masterpiece') - Lm Šalvěj hajní (*Salvia nemorosa* 'Caradonna') - Sn C Šalvěj hajní (*Salvia nemorosa* 'Ostfriesland') - Sn O Šalvěj nádherná (*Salvia superba* 'Merleau') - Ss

Česká zemědělská univerzita 	Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů Katedra zahradní a krajinné architektury
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek	
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová Obor: Zahradní tvorba	Osazovací plán - detail trvalkového záhonu 2

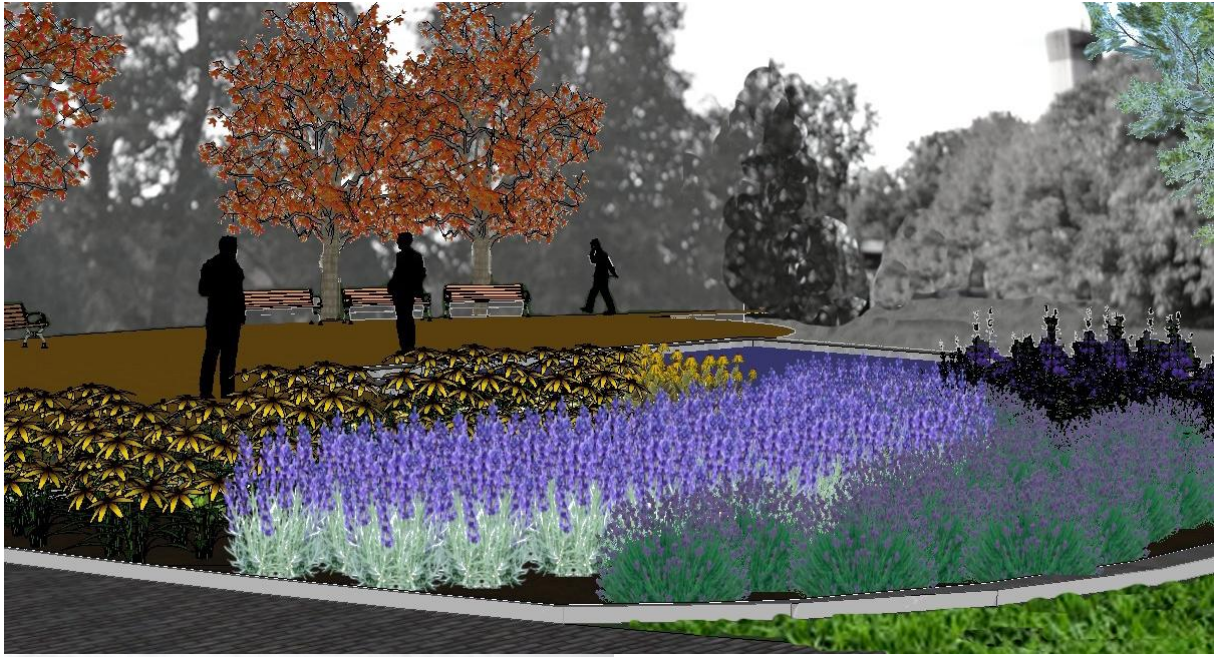
Vizualizace vybraných částí parku

- okolí požární nádrže – nové odpočívadlo a trvalkové záhony

Česká zemědělská univerzita ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE		Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů Katedra zahradní a krajinné architektury	
Diplomová práce: Studie obnovy vegetačních úprav nádvoří zámku Komorní Hrádek			
Vypracovala: Bc. Hana Šimonovská Vedoucí práce: Ing. Jana Stejskalová Obor: Zahradní tvorba		Vizualizace vybraných částí parku	
Školní rok: 2012/2013	Datum: 31.3. 2013	Měřítko: 1: 1000	Příloha XVI.

- hlavní přístupová cesta od vrátnice do zámku – nové trvalkové záhony

- dolní část parku před ubytovnou - nové podrostové porosty, nové stromy

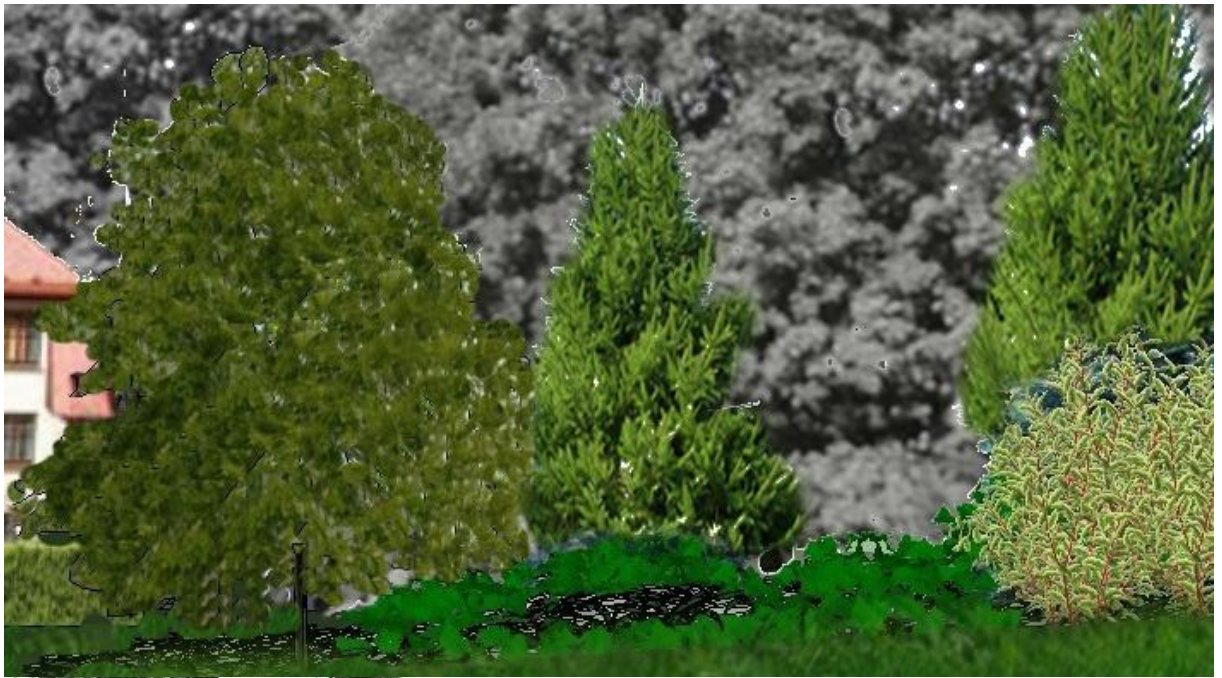

- odstraněné torzo kašny

- odstraněné nevhodné keřové patro

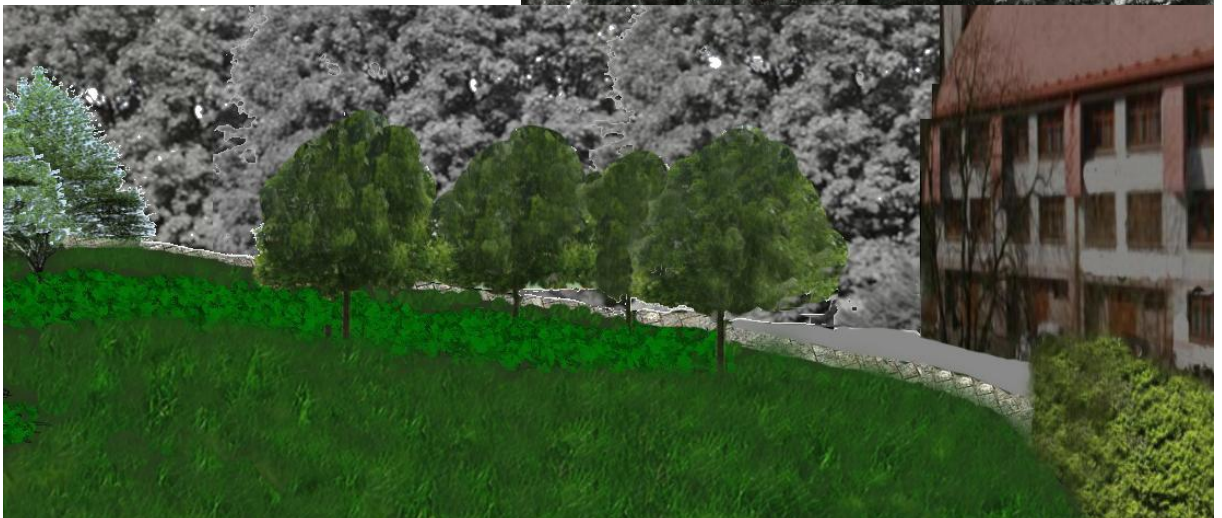

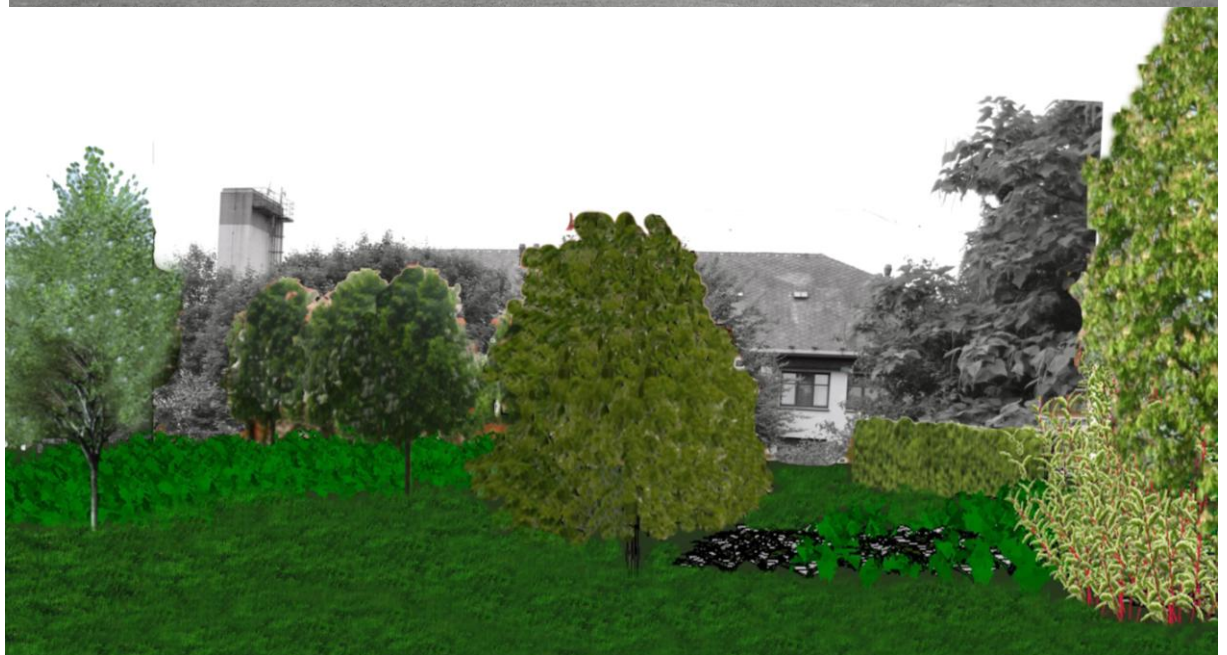

- nový podrost se stávajícími dřevinami

- nový průhled po odstranění přerostlé keřové vegetace

- pohled na spodní část parku s novou podrostovou výsadbou a očištěným prostorem od nežádoucí keřové vegetace

6. DISKUZE

Bylo zjištěno, že o jednotlivých vývojových etapách zámku, se autoři jednotlivých příspěvků téměř ve všech místech shodují. Velké rozdíly, které by výrazně ovlivňovaly dějiny v jednotlivých příspěvcích jiným směrem, nebyly nalezeny.

Největší rozdíl se vyskytl ve vlastních jménech některých historických postav v běhu událostí, způsobila to s největší pravděpodobností volnost překladu historických pramenů.

Tyto niance se vyskytují zejména u jména rytíře Zoula. Kdy Roušar J. (2005) uvádí jméno Zúl, ale v dalších zdrojích se toto jméno interpretuje jako Zoul. V průběhu zkoumání podkladů se rozdíly v tomto jméně objevovaly, ale nepodařilo se zjistit, jak by to mělo být správně, i když jméno Zoul je uváděno v knize, která byla vytvořena odborníky na historii zámků, proto je považováno za to správné.

Rozdíl byl také nalezen v popisu počátku hradu Čejchanova. Kolektiv autorů (2009) uvádí, že hrad byl založen pány z Dubé, naopak autor článku Džumý D. uvádí, že hrad nechal postavit Čejchan z Hrádku.

Další nesrovnalost byla opět vypořizována ve vlastním jméně, a to když byl hrad nazýván Veselé. Doležiloková H. ve svém článku uvádí jméno hradu Veselí nad Sázavou naproti tomu Čížek J. nazývá tento hrad Veselé, v tomto se s ním shoduje i Roušar J. (2005).

Autoři jednotlivých příspěvků se shodují, že přibližně v první polovině 16. století se začal hrad nazývat Komorní Hrádek, díky jeho majiteli, který zastával funkci nejvyššího komorníka

V barokní etapě zámku se autoři liší ve vlastním jméně jednoho z tehdejších majitelů, a to Františka Josefa hraběte z Valdštejna, kdy Roušar J. (2005) uvádí toto znění jména naopak autoři článku Nosek P. a Šafránek P. uvádějí jeho jméno jak František Václav. Z dostupných informací bylo zjištěno, že jméno František Josef je to správné.

V dalších obdobích se autoři nějak zvlášť ve svých popisech událostí neodlišují, všichni hovoří o období rokoka, klasicismu, romantismu a zámku ve 20. století ve stejné posloupnosti a stejných událostech, nenalzáme zde události, které by nějaký autor opomenul zmínit.

Ve zpracování současnosti zámku se autoři jednotlivých příspěvků opět nějak výrazně neodlišují ve svých poznatcích. Popisují jednotlivé součásti zámku, zmiňují se Armádě České republiky, která je současným vlastníkem areálu.

Zámecký park vznikl jako barokní zahrada, jednotlivé znaky tohoto období v zahradním umění jsou zastoupeny v příspěvcích autorů, kteří postihují vlastnosti zahradní architektury této etapy povětšinou s velkou podobností. Zahrady se vyznačovaly tvořením povětšinou ve svahu na malém prostoru, kdy překonání svahu bylo řešeno pomocí teras. S obdobím baroka se vrací do zahrad teatrálnost, do popředí se dostává stavební architektura doprovázející zahrady.

Předdvoří zámku, které bylo budováno jako zahrada „anglického“ typu, jejíž znaky popisují autoři opět v sounáležitosti bez velkých odlišností, liší se pouze ve formulaci znaků, ale ve výsledku je to stejné. Krajinářský park charakterizují jako zahradu, která poráží rozdíly mezi zahradou a přírodou, symetričnost zahrad je vynechána a do popředí e dostává rozvolněná kompozice se zákoutími, trávnickovými plochami, trvalkovými záhony a okružními cestami.

V kapitole zabývající se památkovou péčí v ČR, se autoři jednotlivých příspěvků téměř shodují, pouze každý má svou interpretaci výkladu, co chápeme kulturní památkou a ochranou památek, a jakými zásadami bychom se měli řídit.

7. ZÁVĚR

Práce zabývající se vegetačními úpravami předpolí Komorního Hrádku si stanovila cíl, kterým byla jejich studie a zpracování. Všechny zjištěné poznatky byly sjednoceny do uceleného přehledu, který umožňuje jednoduchou orientaci ve výše zmíněné problematice a okrajově i v problematice ochrany památek nemovitého kulturního dědictví. Komorní Hrádek je jednou z památek, které je třeba chránit a pečovat o ně, aby se zachovaly i pro další generace, které se dozví, jak vypadal svět dlouho před nimi.

Zkoumané předpolí zámku je tvořeno jako krajinářská zahrada, jejíž rozvolněná kompozice byla předlohou pro vytvoření jeho úprav. Zjistila jsem, že stromové patro parku vykazuje dobrý stav, naopak jeho keřové patro je přerostlé ve stádiu rozkladu, kterému je třeba zabránit. Vypracovala jsem, dle inventarizačního průzkumu, plán kácení, který stanovil odstranění keřového patra v téměř plném rozsahu, stromové patro až na výjimky bylo ponecháno. Dalším předmětem změny byly současné povrchy použité v areálu, nachází se zde asfaltový povrch, který nekoresponduje s historickými požadavky památkové ochrany, proto ten byl nahrazen kamennou dlažbou vyhovující obrazu památky.

Díky průzkumům v areálu bylo tedy odhaleno, že park je ve velké míře zahlcen keřovou výsadbou, která nám kazí celkový obraz prostoru a stává se tak nevyhovující a nevhlednou. Dalším problémem je nemožnost obývání parku v jarních a letních měsících, jelikož se zde nenachází žádné odpočívadlo, což je dalším problémem, který je řešen. Hlavním cílem obnovy byla snaha o nápravu tohoto stavu, kdy návrh počítá s provzdušněním a odlehčením parku, díky odstranění této vegetace, prostor se tak stane prostupným a docílí se i nových pruhledů, které jsou nyní zarostlé. Stromy budou osvobozeny od utiskování keří a budou moci řádně růst a vyvíjet se. Vytvořeno bude reprezentativní odpočívadlo, které zvýší možnost rekreace parku. Dalším zásadním bodem bylo, jak již je výše zmíněno, obnovení povrchů, které nevyhovují. Jako okrášení parku byly voleny trvalkové záhony, které nám dokreslí celkový obnovený vzhled předpolí.

Obnova parku je realizována v jednoduchých liniích a tvarech, které umožňují snadné pochopení a zorientování se v prostoru pro návštěvníky, což snad způsobí častější pobyt pracovníků zámku venku a i ztotožnění se s krásou zahradního umění. Je škoda, že běžní návštěvníci mají umožněn přístup do této lokality pouze sporadicky (jak je výše uvedeno, jedná se o vojenský prostor).

Doufám, že toto krásné prostředí zanechá v člověku pocit uklidnění, souznění s přírodou, umožní únik z reality všedního dne a že se stane nezapomenutelným zážitkem pro

všechny jeho návštěvníky, i pro zaměstnance Ministerstva obrany, tak jak se tomu stalo i mně. Byla bych velmi ráda, pokud by projekt, který jsem navrhla, našel uplatnění a skutečně došlo k jeho realizaci.

8. SEZNAM LITERATURY

8.1 Tištěné monografické publikace (knihy)

- Durdík, T. 2011. **Ilustrovaná encyklopedie českých hradů: dodatky 4**. Libri. Praha. 162 s. ISBN: 978-80-7277-489-0.
- Durdík, T. 2002. **Ilustrovaná encyklopedie českých hradů: dodatky**. Libri. Praha. 139 s. ISBN: 80-7277-114-0.
- Dvořák, M. 2004. **Katechismus památkové péče**. Národní památkový ústav – ústřední pracoviště. Praha. 195 s. ISBN: 80-86234-55-X.
- Hájek, T. 2005. **Zánik a vznik památkových péčí**. Epocha. Praha. 197 s. ISBN: 80-86328-71-6
- Hendrych, J. a kolektiv. 2011. **Slavné zahrady a parky Středočeského kraje**. Foibos. Praha. 239 s. ISBN: 978-80-87073-36-0.
- Holmesová, C. 2002. **Umění zahrad- Nejkrásnější zahrady světa**. Europa Group- knižní klub. Praha. 176 s. ISBN: 80-242-0872-5.
- Hoogveltová, F. 1999. **Zahradní styly**. Rebo Productions. Česlice. 144 s. ISBN: 80-7234-020-4.
- Jellicoe, G. A S. 1995. **The Landscape of Man. Thames and Hudson. Singapur**. p. 408. ISBN: 0-500-27819-9.
- Kalusok, M. 2004. **Zahradní architektura**. Computer Press. Brno. 192 s. ISBN: 80-251-0287-4.
- Kolektiv autorů, (odpovědný editor Karbulková, E.). 2009. **Historie a současnost Komorního Hrádku: Školící a vzdělávací středisko Ministerstva obrany České republiky**. Ministerstvo obrany České republiky. Praha. 107 s. ISBN: 978-80-7278-477-6.
- Kolektiv autorů, (responsible editor Karbulková, E.). 2009. **The history and present of Komorní Hrádek: the training and education center of the Ministry of Defense Czech Republic**. Ministry of Defence of the Czech Republic. Prague. p. 107. ISBN: 978-80-7278-481-3.
- Kupka, J. 2006. **Zeleň v historii města**. ČVUT. Praha. 146 s. ISBN: 80-01-03443-7.
- Otruba, I. 2005. **Krásy anglických zahrad**. Era. Brno. 159 s. ISBN: 80-7366-030-X.
- Pacáková-Hošťálková, B., Petřů, J., Riedl, D., Svoboda, A. M. 2004. **Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku**. Libri. Praha. 526 s. ISBN: 80-7277-279-1.
- Poche, E. 1977. **Umělecké památky Čech 1. A-J**. Academia. Praha. 643 s.

Repton, H.. 1907. **Umění zahradní architektury**. The Riverside Press, Cambridge. Dostupné z

<http://www.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=vF7IqtZ0vO0C&oi=fnd&pg=PT2&dq=Um%C4%9Bn%C3%AD+zahradn%C3%AD+architektury+repton&ots=7MdRcmyFbU&sig=J6A8Gr6AcDNr0TEWi2cvnSBqh94&redir_esc=y>.

Riegl, A. 2003. **Moderní památková péče**. Národní památkový ústav - ústřední pracoviště. Praha. 172 s. ISBN: 80-86234-34-7.

Rogers, E. B. 2001. **Landscape design. A Cultural and Architectural history**. Harry N. Abrams. Inc. New York. p. 544. ISBN: 0-8109-4253-4.

Roušar, J. 2005. **Komorní Hrádek**. Agentura vojenských informací a služeb. Praha. 24 s. ISBN: 80-7278-266-5.

Roušar, J. 2005. **Komorní Hrádek**. Ministry of Defence of the Czech Republic. Prague. p. 24. ISBN: 80-7278-266-5.

Wagner, B. 1989. **Sadovnická tvorba 1**. Státní zemědělské nakladatelství. 336 s. ISBN: 80-209-0031-4.

Wagner, V. 2005. **Umělecké dílo minulosti a jeho ochrana**. Národní památkový ústav. Praha. 135 s. ISBN: 80-86234-72-X

Kolektiv autorů. 2003. **Katalog popisů a směrných cen stavebních prací**. ÚRS Praha a.s. ISBN: 978-80-7369-469-2

Pejchal, M. 2000. **Arboristika I.: Obecná dendrologie**. Mělník. 168 s.

8.2 Elektronické monografie, www stránky

Čížek, J. Komorní Hrádek – historie [online]. 7. dubna 2003 [cit. 2013-31-01]. Dostupné z <http://www.hrady.cz/wnd_show_text.php?tid=1522>.

Doležilková, H. Komorní Hrádek [online]. Antee s.r.o. 2. dubna 2013 [cit. 2013-31-01]. Dostupné z <<http://www.obecndrejev.cz/index.php?nid=2668&lid=CS&oid=311813>>.

Družný, D. Zámek Komorní Hrádek [online]. 13. dubna 2010 [cit. 2013-05-02]. Dostupné z <<http://www.stredoceske-zamky.cz/zamekkomornihradek.html>>.

Heissler, H. Komorní Hrádek – podrobně [online]. Tým Pamětihodnosti.cz. 2. dubna 2013 [cit. 2013-01-03]. Dostupné z

<http://www.pametihodnosti.cz/pamatka/143/podrobne/komorni_hradek_zamek.html>.

Holubičková, P. Památková péče v České republice a ve Francii Brno. červen 2008. [cit. 2012-11-11]. Dostupné z <http://is.muni.cz/th/206296/esf_m/diplomova_prace.pdf>.

Chobotský, P. Z historie Komorního Hrádku [online]. Posázaví o.p.s. 28. června 2011 [cit. 2013-5-3]. Dostupné z <http://tourist.posazavi.com/cz/article.asp?article_id=3473>.

Komorní Hrádek. Galileo Corporation s. r. o. 5. Dubna 2013 [cit. 2012-11-11] Dostupné z <http://www.hvezdonice.cz/e_download.php?file=data/editor/10cs_1.pdf&original=KOMORN%C3%8D+HR%C3%81DEK.pdf>

Nosek, P. a Šafránek, P. Komorní Hrádek [online]. 2. dubna 2013 [cit. 2013-31-01]. Dostupné z <<http://www.apsida.cz/hrady/strednicechy/okrbene/komorhrad/komorhrad.htm>>.

Mapové podklady. Dostupné z <<http://geoportal.gov.cz/web/guest/map>>., dostupné z <<http://www.svskomornihradek.army.cz/>>. dostupné z <<http://www.zemepis.com/sidlacr.php>>

8.3 Vybrané legislativní dokumenty

Úplný text zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. České národní rady. ze dne 30. března 1987. (ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb.). ve znění pozdějších změn obsažených v zákonech č. 242/1992 Sb., č. 361/1999 Sb. a č. 61/2001 Sb., č. 122/2000 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 146/2001 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 18/2004 Sb., č. 186/2004 Sb., č. 1/2005 Sb., č. 3/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu ČR č. 240/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 158/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 307/2008 Sb. a zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 124/2011 Sb., zákona č. 142/2012 Sb. také z <<http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/zakon-o-statni-pamatkove-peci/>>.

1/1993 Sb. Ústava ČR ze dne 16. prosince 1992. změna: 347/1997 Sb. změna: 300/2000 Sb. změna: 448/2001 Sb. změna: 395/2001 Sb. změna: 515/2002 Sb. změna: 319/2009 Sb. změna: 71/2012 Sb. změna 71/2012 Sb. (část). také z <<http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=40450&nr=1~2F1993~20Sb.&ft=pdf>>.